

สำนักพิมพ์นาครศรีฯและสังคมกาศกลาง
962 ถนนสุขุมวิท เขตปทุมวัน กทม. 10100
โทรศัพท์ 0-2281-6632, 0-2281-9840
โทรสาร 0-2281-5241

สำนักพิมพ์นาครศรีฯและสังคมกาศเหนือ
ชั้น 3 คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
เชียงใหม่ 50200
โทรศัพท์ 0-5389-2115, 0-5322-1155, 0-5322-1600
โทรสาร 0-5389-2110

สำนักพิมพ์นาครศรีฯและสังคมกาศตะวันออกเชียงเหนือ
ชั้น 5 ศาลากลางจังหวัดขอนแก่น
ขอนแก่น 40000
โทรศัพท์ 0-4323-6784
โทรสาร 0-4323-9912

สำนักพิมพ์นาครศรีฯและสังคมกาศใต้
170/8 ถนนสุขุมวิท แขวงคลองเตย เขตวัฒนา กทม. 10110
โทรศัพท์ 0-7431-2702
โทรสาร 0-7431-1594

สำนักพิมพ์นาครศรีฯและสังคมกาศกรุงเทพฯ
962 ถนนสุขุมวิท เขตปทุมวัน กทม. 10100
โทรศัพท์ 0-2282-4841, 0-2282-4842
โทรสาร 00-2282-2559
<http://www.nesdb.go.th>
e-mail : dsid@nesdb.go.th

ISBN 974-91823-5-9

ข้อมูลพื้นฐานของประเทศไทย ปี 2547

ข้อมูลพื้นฐานของ

ประเทศไทย

ปี 2547

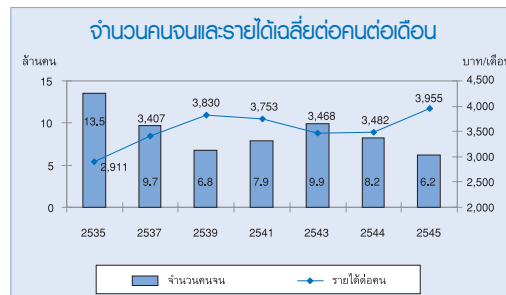
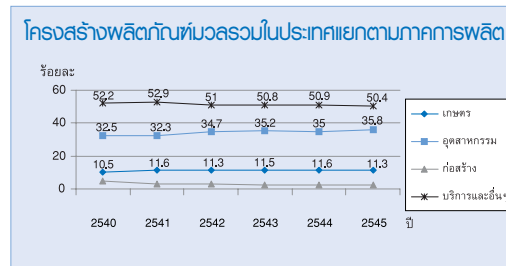
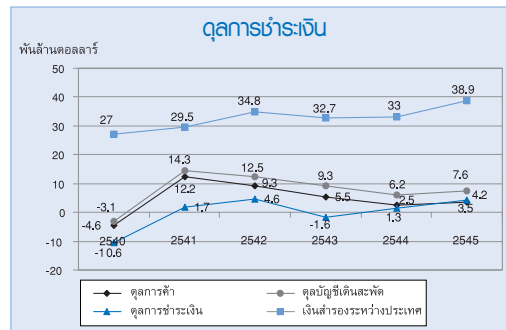
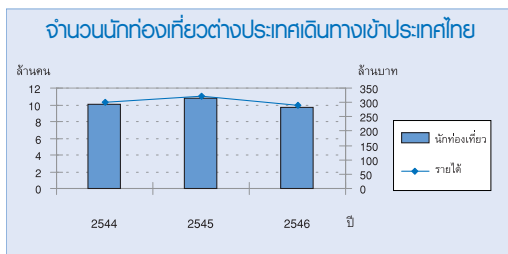
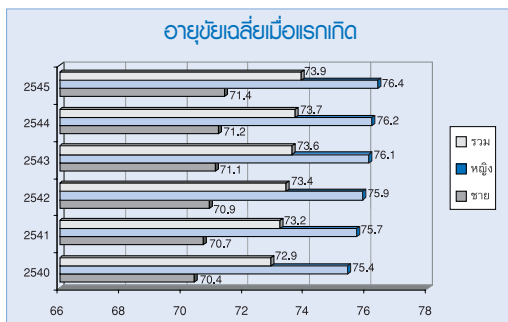
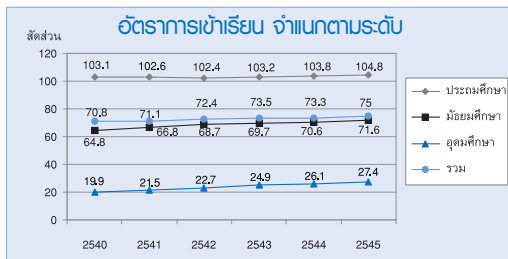

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

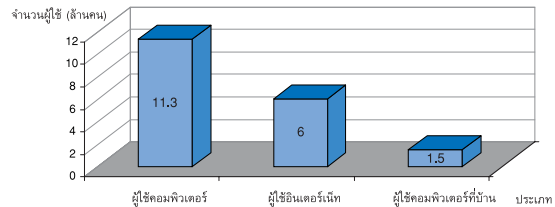
สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้ริเริ่มจัดทำหนังสือ Thailand in Brief 2003 ในปีงบประมาณ 2546 เพื่อเผยแพร่ข้อมูลที่น่าสนใจของประเทศไทยเกี่ยวกับแนวคิดและทิศทางการพัฒนาประเทศ ซึ่งได้รับการตอบรับจากสาธารณชนอย่างกว้างขวางเกินความคาดหมาย พร้อมทั้งมีกระแสเรียกร้องจากกลุ่มเป้าหมายต่างๆ ให้สำนักงานฯ จัดทำเอกสารดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง

ดังนั้น ในปีงบประมาณ 2547 สำนักงานฯ จึงได้ดำเนินการจัดทำหนังสือข้อมูลที่นำรัฐของประเทศไทย ปี 2547 (ฉบับภาษาไทย) และ Thailand in Brief 2004 (ฉบับภาษาอังกฤษ) ขึ้น เพื่อเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ ให้สาธารณชนทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ ได้รับทราบข้อมูลที่สำคัญเกี่ยวกับสถานการณ์เศรษฐกิจและสังคม แนวโน้มความเคลื่อนไหวทางสถิติ และประเด็นเชิงนโยบายที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ รวมทั้งบทบาทของสำนักงานฯ ที่มีต่อทิศทางการพัฒนาประเทศ เพื่อมุ่งหวังให้เกิดการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ในกระบวนการพัฒนาประเทศระยะต่อไป ได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

สำนักงานฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่า ข้อมูลที่นำรัฐของประเทศไทย ปี 2547 ฉบับนี้ จะสามารถอำนวยความสะดวกให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งสาธารณชนที่สนใจ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ได้นำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างกว้างขวาง พร้อมนี้ ขอขอบคุณหน่วยงานที่ได้อื้อเพื่อข้อมูล และเจ้าหน้าที่สำนักงานฯ ทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี ในการจัดทำหนังสือฉบับนี้ขึ้น

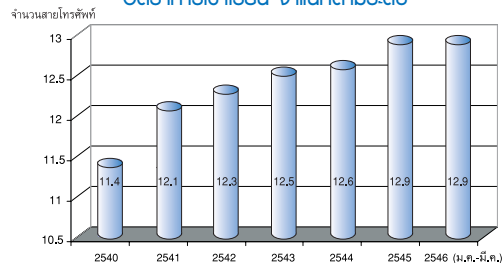

จำนวนผู้ใช้คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต และผู้ใช้คอมพิวเตอร์ที่บ้าน

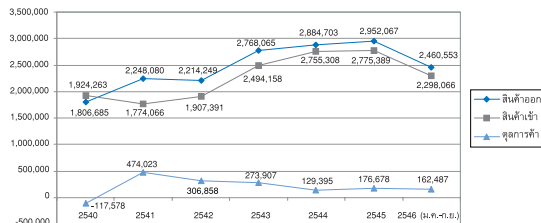
ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ

อัตราการเข้าเรียน จำแนกตามระดับ

ที่มา : บริษัท ททท. คอร์ปอเรชั่น จำกัด

การค้าระหว่างประเทศของไทย

สารบัญ

หน้า

ส่วนที่ 1 :	ข้อมูลทั่วไปของประเทศไทย	7
	• ความเป็นมาทางประวัติศาสตร์	7
	• ลักษณะทางภูมิศาสตร์	7
	• ประชากร	9
	• ระบบการเมืองการปกครอง	10
	• การเงินและธุรกิจ	12
	• สาธารณูปโภคและสาธารณูปการ	13
	• การท่องเที่ยว	17
	• ข้อมูลด้านการค้า	19
ส่วนที่ 2 :	สถานการณ์และแนวโน้มด้านเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	23
	• สถานการณ์และแนวโน้มด้านเศรษฐกิจ	23
	• สถานการณ์และแนวโน้มด้านสังคม	41
	• สถานการณ์และแนวโน้มด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	56
ส่วนที่ 3 :	ทิศทางการพัฒนาประเทศที่สำคัญ	63
	• การปฏิรูประบบบริหารจัดการภาครัฐ	63
	• การบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ	68
	• โครงการโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญ	72
	• ยุทธศาสตร์พลังงาน : พลังงานเพื่อการแข่งขันของประเทศไทย	82
	• ความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ	85
ส่วนที่ 4 :	เปรียบเทียบเศรษฐกิจพอเพียง และาระแห่งชาติ 4 เື້อ	103
	• การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	103
	• การแก้ไขปัญหาความยากจนและการกระจายรายได้	107
	• การพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ	111
	• ทูทางสังคม	119
	• การพัฒนาที่ยั่งยืน	124
ส่วนที่ 5 :	เหตุการณ์สำคัญในประเทศ ปี 2547	129
	• การประชุมประจำปี 2547 ของ สศช.	129
	• การประชุมภายใต้กรอบความร่วมมือของปรเทศเพื่อนบ้าน	131
ส่วนที่ 6 :	บทบาทหน้าที่ของ สศช. และข้อมูลหน่วยงานที่สำคัญ	133
	• ภาระหน้าที่	134
	• โครงสร้างสำนักงาน	136
	• แผนภูมิโครงสร้างสำนักงาน	139
	• ข้อมูลหน่วยงานที่สำคัญ	140

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของประเทศไทย

1. ความเป็นมาทางประวัติศาสตร์

ประเทศไทยเดิมมีชื่อว่า “สยาม” และได้เปลี่ยนชื่อเป็น “ประเทศไทย” ในวันที่ 11 พฤษภาคม 2482 คำว่า “ไทย” หมายถึง “อิสรภาพ” ดังนั้น “ประเทศไทย” จึงมีความหมายว่า “ดินแดนแห่งอิสรภาพ”

2. ลักษณะทางภูมิศาสตร์

2.1 ที่ตั้ง

ประเทศไทยตั้งอยู่ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เหนือเส้นศูนย์สูตรเล็กน้อย มีพื้นที่ 513,115 ตารางกิโลเมตร ความยาวจากเหนือจรดใต้ 1,620 กิโลเมตร ความกว้างจากทิศตะวันออกจรดทิศตะวันตกในช่วงที่กว้างที่สุด 775 กิโลเมตร มีพรมแดนทิศเหนือติดกับประเทศลาวและพม่า ทิศตะวันออกติดกับประเทศกัมพูชาและอ่าวไทย ทิศตะวันตกติดกับประเทศพม่าและมหาสมุทรอินเดีย และ

ทิศใต้ติดกับประเทศมาเลเซีย ประเทศไทยแบ่งออกเป็น 4 ภาคหลัก ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้

ภาคเหนือ ประกอบด้วย 17 จังหวัด ครอบคลุมพื้นที่ 169,600 ตารางกิโลเมตร พื้นที่เกือบร้อยละ 80 ของภาคเป็นภูเขา ซึ่งเป็นแหล่งต้นน้ำที่สำคัญของประเทศภาคเหนือตอนบนมีจังหวัดเชียงใหม่เป็นศูนย์กลาง และภาคเหนือตอนล่าง มีจังหวัดพิษณุโลกเป็นศูนย์กลางการเจริญเติบโต

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย 19 จังหวัด ครอบคลุมพื้นที่ 168,854 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณหนึ่งในสามของพื้นที่ทั้งหมดของประเทศ และมีจังหวัดหนองคาย มุกดาหาร และนครพนมเป็นประตูสู่ประเทศเพื่อนบ้าน

ภาคกลาง ประกอบด้วย 26 จังหวัด ครอบคลุมพื้นที่ 103,946 ตารางกิโลเมตร พื้นที่เป็นที่ราบอันอุดมสมบูรณ์ โดยแบ่งตามลักษณะทางกายภาพและลักษณะทางเศรษฐกิจสังคมเป็น 4 อนุภาคคือ กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ภาคตะวันออก ภาคกลางตอนบน และภาคตะวันตก ภาคกลางเป็นที่ตั้งของกรุงเทพมหานครซึ่งเป็นเมืองหลวงของประเทศ

ภาคใต้ เป็นพื้นที่ติดทะเลทั้งสองด้าน ครอบคลุมพื้นที่ 70,715 ตารางกิโลเมตร ประกอบด้วย 14 จังหวัด โดยจังหวัดหลักในด้านฝั่งทะเลอันดามัน ได้แก่ ภูเก็ต พังงา และกระบี่ และจังหวัดหลักในด้านอ่าวไทยได้แก่ จังหวัดสุราษฎร์ธานีและสงขลา

2.2 เมืองหลวง กรุงเทพมหานคร

2.3 ภูมิอากาศ ประเทศไทยมีภูมิอากาศอบอุ่นและร้อนชื้น

ด้วยอิทธิพลของลมมรสุม อุณหภูมิเฉลี่ยอยู่ที่ประมาณ 29 องศาเซลเซียส โดยในกรุงเทพมหานคร อุณหภูมิจะเปลี่ยนแปลงอยู่ในช่วงตั้งแต่ 35 องศาเซลเซียสในเดือนเมษายน ไปจนถึง 17 องศาเซลเซียสในเดือนธันวาคม ฤดูกาลในพื้นที่ส่วนใหญ่ของประเทศแบ่งออกได้เป็น 3 ฤดูคือ ฤดูหนาว (พฤศจิกายนถึงกุมภาพันธ์) ฤดูร้อน (มีนาคมถึงพฤษภาคม) และฤดูฝน (มิถุนายนถึงตุลาคม)

2.4 เวลาท้องถิ่น เร็วกว่าเวลามาตรฐานเมืองกรีนิช 7 ชั่วโมง

3. ประชากร

3.1 จำนวนประชากร ประเทศไทยมีประชากร 62.8 ล้านคน โดยประมาณ 6 ล้านคน อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร ประชากรส่วนใหญ่มีเชื้อชาติไทย เชื้อชาติอื่นๆ ที่สำคัญได้แก่ จีน อินเดีย มีภาษาไทยเป็นภาษาราชการ และมีการให้บริการภาษาอังกฤษในเมืองใหญ่ ประชากรกว่าร้อยละ 90 นับถือศาสนาพุทธ นอกนั้นนับถือศาสนาอื่นๆ ได้แก่ ศาสนาอิสลาม ศาสนาคริสต์ และศาสนาฮินดู

3.2 รายได้ต่อหัว

รายได้ต่อหัวรายภาค

หน่วย : ล้านบาท

ภาค	รายได้ต่อหัว ปี 2543	รายได้ต่อหัว ปี 2544
กรุงเทพมหานคร	234,398	239,207
กรุงเทพฯ และปริมณฑล	208,631	213,565
ภาคกลาง	75,075	78,588
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	26,755	27,381
ภาคเหนือ	39,402	40,352
ภาคตะวันตก	59,021	63,937
ภาคตะวันออก	166,916	175,292
ภาคใต้	53,966	54,176
รวมทั้งประเทศ	78,783	81,435

ที่มา : สำนักบัญชีประชาชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจ
และสังคมแห่งชาติ

4. ระบบการเมืองการปกครอง

ประเทศไทยมีระบบการปกครองแบบประชาธิปไตย โดยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ซึ่งอำนาจนิติบัญญัติเป็นของรัฐบาล อำนาจบริหารเป็นของคณะรัฐมนตรี และอำนาจตุลาการเป็นของศาลพระมหากษัตริย์องค์ปัจจุบันทรงพระนามว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ทรงเป็นพระมหากษัตริย์องค์ที่ 9 ในราชวงศ์จักรีและทรงเสด็จขึ้นเถลิงถวัลยราชสมบัติในปี พ.ศ. 2489 พระองค์ทรงเป็นมิ่งขวัญของประชาชนชาวไทยอย่างแท้จริง

ประชาชนชาวไทยต่างประดิษฐานพระบรมรูปของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระบรมราชินีนาถไว้ทั้งในสถานที่สาธารณะและในบ้านเรือนเพื่อการสักการบูชาด้วยความภาคภูมิใจ

นายกรัฐมนตรีมาจากการคัดเลือกจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยจะต้องมีเสียงสนับสนุนอย่างน้อยหนึ่งในห้า เมื่อได้รับการคัดเลือกแล้ว จึงเสนอชื่อขึ้นกราบบังคมทูลพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเพื่อทรงลงพระปรมาภิไธยแต่งตั้ง จากนั้น นายกรัฐมนตรีจะจัดตั้งคณะรัฐมนตรีจำนวนไม่เกิน 35 คน การเลือกตั้งทั่วไปจะมีขึ้นอย่างน้อย 4 ปีครั้ง นายกรัฐมนตรีคนปัจจุบันของประเทศไทยได้แก่ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร หัวหน้าพรรคไทยรักไทย ซึ่งชนะการเลือกตั้งในปี 2544

รัฐสภาประกอบด้วยสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งมีสมาชิกจำนวน 500 คน และวุฒิสภา ซึ่งมีสมาชิกจำนวน 200 คน สมาชิกวุฒิสภามาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน ในขณะที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวน 400 คน มาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน และอีก 100 คนมาจากบัญชีรายชื่อที่เสนอโดยพรรคการเมืองที่ได้รับการเลือกตั้ง

ระบบกฎหมายของไทยเป็นการผสมผสานระหว่างประเพณีนิยมของไทยและกฎหมายตะวันตก ศาลฎีกาเป็นศาลสูงสุด ซึ่งผู้พิพากษาทำการพิจารณาพิพากษาคดีในพระปรมาภิไธยของพระมหากษัตริย์

การปกครองของกรุงเทพมหานครแบ่งออกเป็น 50 เขต บริหารงานโดยผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครซึ่งมาจากการเลือกตั้ง การปกครองของประเทศไทยแบ่งออกเป็น 76 จังหวัด แต่ละจังหวัดบริหารงานโดยผู้ว่าราชการจังหวัด และแต่ละจังหวัดยังแบ่งออกเป็น

อำเภอ กิ่งอำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน ซึ่งปัจจุบันมี 795 อำเภอ
81 กิ่งอำเภอ 7,255 ตำบล และ 72,577 หมู่บ้าน

5. การเงินและธุรกิจ

5.1 สกุลเงิน ประเทศไทยใช้สกุลเงินบาท 1 บาท มี 100 สตางค์

5.2 อัตราแลกเปลี่ยนที่สำคัญ

ประเทศ	สกุลเงิน	อัตราแลกเปลี่ยน	
		อัตราซื้อ	อัตราขาย
สหรัฐอเมริกา	ดอลลาร์ สรอ.	39.6836	39.9881
สหราชอาณาจักร	ปอนด์สเตอร์ลิง	66.0391	66.8766
สหภาพยุโรป	ยูโร	45.3732	46.0312
ญี่ปุ่น	เยน (100)	36.3153	36.9032
ฮ่องกง	ดอลลาร์ฮ่องกง	5.1034	5.1737
สิงคโปร์	ดอลลาร์สิงคโปร์	22.7611	23.1449
สวิสเซอร์แลนด์	ฟรังก์สวิส	28.8312	29.2395
ออสเตรเลีย	ดอลลาร์ออสเตรเลีย	28.2198	28.7822
สาธารณรัฐประชาชนจีน	หยวนจีน	4.7723	4.8454
แคนาดา	ดอลลาร์แคนาดา	30.1275	30.5862

หมายเหตุ อัตราแลกเปลี่ยนของธนาคารแห่งประเทศไทย
ณ วันที่ 11 พฤศจิกายน 2546

5.3 เวลาทำการ

ราชการ	8.30 - 16.30 น.	จันทร์ - ศุกร์
ธุรกิจเอกชน	8.00 - 17.00 น.	จันทร์ - ศุกร์
ธนาคาร	9.30 - 15.30 น.	จันทร์ - ศุกร์
ห้างสรรพสินค้า	10.00 - 21.00 น.	ทุกวัน

หมายเหตุ ธนาคารบางแห่งเปิดให้บริการนอกเวลาทำการและในวันหยุด
บริการแลกเงินเปิดให้บริการทุกวัน

6. สาธารณูปโภคและสาธารณูปการ

6.1 ถนน

การคมนาคมโดยใช้ระบบโครงข่ายถนนคิดเป็นร้อยละ 90
ของการคมนาคมทั้งหมดของไทย โดยมีโครงข่ายทางหลวงเชื่อมโยง
ระหว่างจังหวัดทั่วประเทศเป็นระยะทางกว่า 25,000 กิโลเมตร
สำหรับกรุงเทพมหานครยังมีโครงข่ายทางด่วนซึ่งเชื่อมโยงการจราจร
ภายในกรุงเทพ โดยค่าบริการทางด่วนมีราคาตั้งแต่ 25-40 บาท
บริการด้านการคมนาคมทางถนนในเมืองต่างๆ มีมากมาย
หลายประเภท อาทิ รถประจำทาง มินิบัส แท็กซี่ รถเช่า มอเตอร์ไซด์
รับจ้าง สามล้อ เป็นต้น โดยรถแท็กซี่มีเดิรคิดค่าบริการเริ่มต้นที่
35 บาท

6.2 รถไฟฟ้า

ในเขตกรุงเทพมหานครมีโครงข่ายรถไฟฟ้าบีทีเอส (BTS)
ยาว 23.5 กิโลเมตร ประกอบด้วย 2 สาย ได้แก่ สายสุขุมวิท
ให้บริการจากอ่อนนุชไปสิ้นสุดที่หมอชิต และสายสีลม ให้บริการ
จากสนามกีฬาแห่งชาติไปสิ้นสุดที่สะพานสารสิน ค่าบริการอยู่ในช่วง
15-40 บาท

6.3 รถไฟ

การรถไฟแห่งประเทศไทยให้บริการเริ่มต้นจากหัวลำโพง และมีโครงข่ายไปทั่วประเทศ มีความยาวทั้งสิ้นประมาณ 4,000 กิโลเมตร โดยให้บริการทั้งแบบตู้โดยสารชั้นหนึ่ง ชั้นสอง (ปรับอากาศ/ไม่ปรับอากาศ) และชั้นสาม การเดินทางโดยรถไฟเป็นวิธีการคมนาคมที่มีราคาถูกและสามารถเดินทางไปได้ทั่วประเทศ

6.4 สนามบิน

ปัจจุบัน ประเทศไทยมีสนามบินนานาชาติ 5 สนามบิน ได้แก่ สนามบินดอนเมือง ซึ่งสามารถให้บริการผู้เดินทางได้จำนวน 35 ล้านคนต่อปี ขนส่งสินค้าได้ 0.9 ล้านตันต่อปี ให้บริการเที่ยวบินได้สูงสุด 60 เที่ยวบินต่อชั่วโมง และสนามบินนานาชาติอื่นๆ ได้แก่ สนามบินเชียงใหม่ เชียงราย หาดใหญ่ และภูเก็ต สำหรับสนามบินภายในประเทศมีจำนวน 29 สนามบิน ประกอบด้วย สนามบินภูมิภาค 26 สนามบิน สนามบินส่วนตัว 2 สนามบิน (สมุยและสุโขทัย) และสนามบินอยู่ตะเภาในพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก

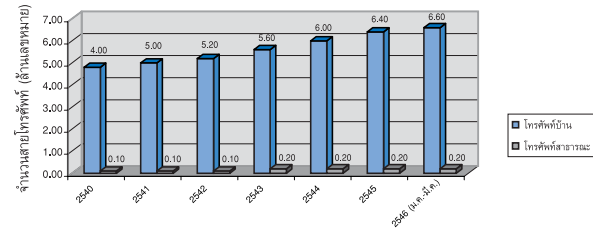
6.5 ไฟฟ้า

ประเทศไทยใช้กระแสไฟฟ้า 220 โวลท์ 50 เฮิร์ตซ์ และใช้ปลั๊กแบบ 2 ขา

6.6 โทรศัพท์

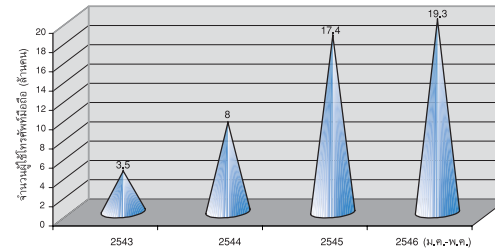
อัตราการใช้โทรศัพท์ในประเทศไทยเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยอัตราการมีโทรศัพท์บ้านต่อประชากรทั้งหมดคิดเป็นร้อยละ 13.1 ในไตรมาสแรกของปี 2546 อย่างไรก็ตาม ในช่วง 2-3 ปีหลัง อัตราการมีโทรศัพท์บ้านเพิ่มขึ้นน้อยลง เนื่องจากการเพิ่มขึ้นของการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่

จำนวนสายโทรศัพท์

ที่มา : บริษัท ทศท คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) และสื่อสารแห่งประเทศไทย

จำนวนผู้ใช้โทรศัพท์มือถือ

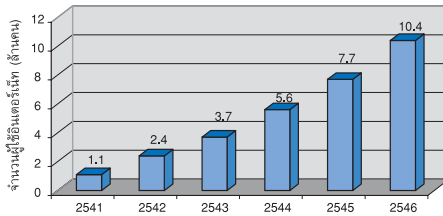

ที่มา : บริษัท ทศท คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) และสื่อสารแห่งประเทศไทย

6.7 อินเทอร์เน็ต

ประเทศไทยเริ่มมีการใช้อินเทอร์เน็ตครั้งแรกในปี 2530 และอัตราการใช้อินเทอร์เน็ตเพิ่มสูงขึ้นมากในช่วงปี 2542-2546 โดยมีอัตราเฉลี่ยร้อยละ 58.3 ต่อปี

จำนวนผู้ใช้อินเทอร์เน็ต

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ

6.8 การศึกษา

อัตราผู้อ่านออกเขียนได้ในประเทศไทยอยู่ที่ร้อยละ 92 การศึกษามาคบบังคับมีจำนวน 9 ปี (ประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3) และรัฐบาลได้ให้บริการด้านการศึกษาโดยไม่คิดค่าใช้จ่ายแก่คนไทยทุกคนจนถึงระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6

จำนวนโรงเรียนจำแนกตามประเภทการศึกษา

ปี	ก่อน ประถม ศึกษา	ประถม ศึกษา	มัธยมศึกษา						จำนวน โรงเรียน ทั้งหมด
			ม.ต้น	ม.ปลาย	อาชีว ศึกษา	อนุ วิทยาลัย /ปวส.หรือ เทียบเท่า	ปริญญา ตรี	สูงกว่า ปริญญา ตรี	
2542	45,577	33,840	10,109	2,563	854	573	178	51	50,402
2543	45,398	33,488	10,384	2,799	896	638	195	61	50,306
2544	45,250	33,905	10,554	2,837	898	650	203	62	50,908

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

หมายเหตุ : สถานศึกษา 1 แห่ง อาจเปิดสอนได้หลายระดับ

6.9 สาธารณสุข

ในปี 2543 โรงพยาบาลและสถานพยาบาลเอกชนในประเทศไทยมีจำนวนทั้งสิ้น 424 แห่ง โดยมีจำนวนผู้ป่วยเฉลี่ยต่อกิจการ 76,813 คน จำนวนเตียงผู้ป่วยเฉลี่ยต่อกิจการ 90 เตียง และจำนวนผู้ป่วยเฉลี่ยต่อเตียงผู้ป่วย 857 คน

อัตราบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข

ปี	แพทย์	ทันตแพทย์	เภสัชกร	พยาบาลวิชาชีพ	พยาบาลเทคนิค
2541	1:3,406	1:15,613	1:10,346	1:960	1:1,806
2542	1:3,395	1:15,295	1:10,158	1:905	1:1,952
2543	1:3,238	1:15,184	1:9,878	1:887	1:2,141

ที่มา : สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข

7. การท่องเที่ยว

7.1 อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีบทบาทสำคัญอย่างมากต่อเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยทั่วโลกรู้จักประเทศไทยในแง่ความมีน้ำใจของผู้นับ วัฒนธรรมอันเก่าแก่ และอาหารไทยอันเลิศรส จึงมีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาในประเทศไทยจำนวนมากอย่างต่อเนื่อง ประเทศไทยมีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักท่องเที่ยวอยู่ทั่วประเทศ อาทิ ตำรวจท่องเที่ยว ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว เป็นต้น

จำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาในประเทศไทย

	2542	2543	2544
จำนวนนักท่องเที่ยว	8,580,332	9,508,623	10,061,950
จำนวนวันที่พักโดยเฉลี่ย	7.96	7.77	7.93
รายได้ (ล้านบาท)	253,018	285,272	299,047

7.2 กฎระเบียบสำหรับนักท่องเที่ยวต่างชาติ

นักท่องเที่ยวต่างชาติที่จะเข้ามาในประเทศไทยจะต้องถือพาสปอร์ตหรือเอกสารการเดินทางพร้อมทั้งวีซ่าที่ถูกต้อง นักท่องเที่ยวจากประเทศที่กำหนดบางประเทศสามารถอาศัยอยู่ในประเทศได้ไม่เกิน 30 วันโดยไม่มีวีซ่า ในขณะที่นักท่องเที่ยวประเทศอื่นๆ จะต้องมียวีซ่าในการเข้าประเทศทุกครั้ง ผู้ถือวีซ่าชั่วคราว (Transit Visa) สามารถอาศัยอยู่ในประเทศได้ไม่เกิน 30 วัน ผู้ถือวีซ่านักท่องเที่ยว (Tourist Visa) สามารถอาศัยอยู่ในประเทศได้ไม่เกิน 60 วัน และผู้ถือวีซ่าประเภทคนอยู่ชั่วคราว (Non-Immigrant Visa) และวีซ่าการทูต (Diplomatic Visa) สามารถอาศัยอยู่ในประเทศได้ไม่เกิน 90 วัน

7.3 สถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญ

ชายหาด อาทิ พัทยา ภูเก็ต สมุย เกาะช้าง และหมู่เกาะอันสวยงามในจังหวัดพังงาและกระบี่ เป็นต้น

ธรรมชาติ อาทิ ภูกระดึงที่จังหวัดเลย ดอยอินทนนท์ที่จังหวัดเชียงใหม่ เขาใหญ่ที่จังหวัดนครราชสีมา เป็นต้น

วัฒนธรรม อาทิ วัดมณฑลล้านนาที่จังหวัดเชียงราย พระยาแพร์ และน่าน อาหารอีสานในจังหวัดหนองคาย อุทยานหินขอนแก่น และกาฬสินธุ์ วัดมณฑลอันเก่าแก่และเทศกาลต่างๆ

ในจังหวัดนครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ และอุบลราชธานี เป็นต้น

ตลาดจำเพาะ (การผจญภัย สุขภาพ และเกษตร) อาทิ ลองสแตย์ (Long Stay) ท่องเรือ แต่งงาน/ฮันนีมูน การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (Eco Tourism) การผจญภัย และเทศกาลสำคัญ (เช่น เทศกาลสงกรานต์ เทศกาลลอยกระทง) เป็นต้น

สิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น อาทิ เกาะรัตนโกสินทร์ กรุงเทพมหานคร ศูนย์ฝึกช้าง และสวนสนุก เป็นต้น

สามารถหาข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ www.tat.go.th

8. ข้อมูลด้านการค้า

ในช่วงเดือนมกราคม-กันยายน 2546 ประเทศไทยส่งออกสินค้ามูลค่า 2,460,552.9 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปี 2545 ร้อยละ 14.1 และนำเข้าสินค้ามูลค่า 2,298,065.9 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปี 2545 ร้อยละ 12.3 ส่งผลให้ในช่วงดังกล่าว ประเทศไทยเกินดุลการค้าคิดเป็นมูลค่า 162,486.9 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปี 2545 ร้อยละ 46.8

สินค้าออกของไทยไป ASEAN 10 อันดับแรก

หน่วย : ล้านบาท

อันดับ	รายการ	2543	2544	2545	2546 (ม.ค.-ก.ย.)
1.	เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์ และส่วนประกอบ	96,584.4	95,355.6	89,028.6	89,028.6
2.	แผงวงจรไฟฟ้า	31,031.3	29,483.8	29,527.5	29,527.5
3.	รถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ	10,515.7	12,238.6	15,102.0	15,102.0
4.	เคมีภัณฑ์	21,374.7	21,997.1	22,866.1	22,866.1
5.	น้ำมันสำเร็จรูป	33,179.1	32,681.4	30,275.0	30,275.0
6.	เหล็ก เหล็กกล้าและผลิตภัณฑ์	13,908.5	14,517.3	15,744.5	15,744.5
7.	เม็ดพลาสติก	16,772.7	16,695.6	18,409.2	18,409.2
8.	ยางพารา	8,696.2	9,397.1	12,802.4	12,802.4
9.	เครื่องรับวิทยุโทรทัศน์ และส่วนประกอบ	12,163.2	10,922.9	13,819.4	13,819.4
10.	ข้าว	11,057.2	12,483.9	13,681.6	13,681.6
	รวม 10 รายการ	255,283.0	255,773.3	261,256.3	261,256.3
	อื่นๆ	281,626.7	302,028.4	320,891.6	320,891.6
	มูลค่ารวม	536,909.7	557,801.7	582,147.9	582,147.9

สินค้าออกของไทยไป APEC 10 อันดับแรก

หน่วย : ล้านบาท

อันดับ	รายการ	2543	2544	2545	2546 (ม.ค.-ก.ย.)
1.	เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์ และส่วนประกอบ	278,410.1	272,744.9	254,826.8	195,225.5
2.	แผงวงจรไฟฟ้า	140,646.1	122,160.4	110,786.6	103,514.1
3.	รถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ	48,509.0	50,093.2	59,911.4	71,937.7
4.	ยางพารา	50,830.1	48,391.1	61,714.5	69,429.0
5.	เสื้อผ้าสำเร็จรูป	83,255.9	88,278.4	80,201.4	59,637.7
6.	เครื่องรับวิทยุโทรทัศน์และ ส่วนประกอบ	55,294.9	58,157.4	70,678.5	57,339.1
7.	เม็ดพลาสติก	63,325.8	58,141.2	62,967.1	53,444.2
8.	อาหารทะเลกระป๋องและแปรรูป	67,950.6	69,859.2	67,749.9	49,615.3
9.	เหล็ก เหล็กกล้าและผลิตภัณฑ์	41,359.1	36,614.9	43,562.3	43,556.7
10.	อุปกรณ์กึ่งตัวนำทรานซิสเตอร์ และไดโอด	38,311.3	37,326.2	60,137.2	43,430.2
	รวม 10 รายการ	867,893.0	841,767.6	872,535.7	747,129.5
	อื่นๆ	1,143,804.2	1,229,135.3	1,265,496.9	1,038,896.5
	มูลค่ารวม	2,011,697.1	2,070,902.9	2,138,032.6	1,786,025.9

สินค้าออกของไทยไป EU 10 อันดับแรก

หน่วย : ล้านบาท

อันดับ	รายการ	2543	2544	2545	2546 (ม.ค.-ก.ย.)
1.	เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์ และส่วนประกอบ	61,664.5	70,049.7	58,753.9	42,997.1
2.	รถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ	27,661.3	45,471.6	41,965.9	29,231.0
3.	แผงวงจรไฟฟ้า	37,690.9	31,609.1	30,143.8	26,270.0
4.	เสื้อผ้าสำเร็จรูป	27,592.4	27,113.5	24,942.9	19,464.1
5.	อัญมณีและเครื่องประดับ	20,750.0	23,182.5	23,981.7	19,247.4
6.	เครื่องปรับอากาศและส่วนประกอบ	15,214.1	15,427.3	14,016.3	16,929.8
7.	เครื่องรับวิทยุโทรทัศน์และ ส่วนประกอบ	16,121.9	10,931.7	13,674.0	12,290.6
8.	รองเท้าและชิ้นส่วน	11,987.5	14,233.7	12,410.7	9,007.3
9.	ผลิตภัณฑ์ยาง	7,731.4	9,039.9	9,607.4	8,636.9
10.	ยางพารา	6,261.6	6,233.8	7,522.7	7,572.6
รวม 10 รายการ		232,675.7	253,292.9	237,019.2	191,646.6
อื่นๆ		204,423.9	213,141.8	201,351.4	170,652.7
มูลค่ารวม		437,099.6	466,434.7	438,370.6	362,299.2

ส่วนที่ 2 สถานการณ์และแนวโน้มด้านเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม

1. สถานการณ์และแนวโน้มด้านเศรษฐกิจ

บทนำ

หลังจากวิกฤตเศรษฐกิจในปี 2540 ที่ส่งผลให้เศรษฐกิจไทยหดตัวร้อยละ 1.4 ในปี 2540 และทวีความรุนแรงเป็นร้อยละ 10.5 ในปี 2541 เศรษฐกิจไทยเริ่มฟื้นตัวดีขึ้นในปี 2542 โดยมีการขยายตัวร้อยละ 4.4 การฟื้นตัวของเศรษฐกิจเป็นผลจากการดำเนินมาตรการของรัฐบาลในการฟื้นฟูเสถียรภาพและกระตุ้นการขยายตัวของเศรษฐกิจ และภาวะเศรษฐกิจโลกโดยเฉพาะเศรษฐกิจสหรัฐอเมริกาที่ขยายตัวได้ดีจึงทำให้การส่งออกของไทยเพิ่มขึ้นมากในปี 2542-2543 และเป็นแรงขับเคลื่อนที่สำคัญที่สนับสนุนการฟื้นตัวของเศรษฐกิจ

อย่างไรก็ตามในช่วงปลายปี 2543 ต่อเนื่องตลอดปี 2544 เศรษฐกิจโลกชะลอตัว ซึ่งส่งผลกระทบต่อ การส่งออกของไทย ทำให้ การฟื้นตัวของเศรษฐกิจต้องช้าลง โดยขยายตัวเพียงร้อยละ 1.9 การชะลอตัวของเศรษฐกิจในช่วงปลายปี 2543 และตลอดปี 2544 สะท้อนถึงความอ่อนไหวของเศรษฐกิจไทยต่อการเปลี่ยนแปลงปัจจัยภายนอกค่อนข้างมาก ดังนั้นกลยุทธ์การพัฒนาของรัฐบาลในระยะต่อไปจึงได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาเศรษฐกิจที่มีความสมดุลมากขึ้น และให้ความสำคัญกับฐานรากของเศรษฐกิจ เศรษฐกิจชุมชนและวิสาหกิจขนาดกลางขนาดย่อมมากขึ้นควบคู่ไปกับการพัฒนาเศรษฐกิจภาคต่างประเทศ และการดูแลเสถียรภาพของเศรษฐกิจมหภาค (Dual Track Plus Development Strategies)

ภายใต้การบริหารนโยบายเศรษฐกิจอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งปัจจัยภายนอกประเทศที่เอื้ออำนวย เศรษฐกิจไทยในปี 2545 จึงขยายตัวได้ดีในอัตราร้อยละ 5.3 โดยมีแรงสนับสนุนมาจากอุปสงค์ภายในประเทศเป็นสำคัญ เสถียรภาพของเศรษฐกิจปรับตัวดีขึ้นตามลำดับ

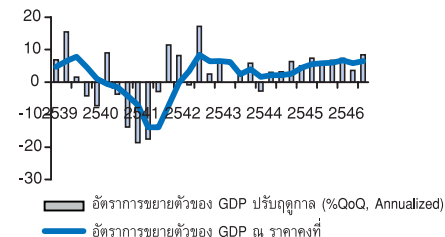
1. ภาวะเศรษฐกิจไทยปี 2546

ในปี 2546 เศรษฐกิจไทยยังคงขยายตัวได้ดีต่อเนื่องจากปี 2545 จากการขยายตัวของอุปสงค์ภายในประเทศทั้งการอุปโภคบริโภค และการลงทุนภาคเอกชน รวมทั้งการส่งออกปรับตัวสูงขึ้นมาก ภายใต้ปัจจัยสนับสนุนสำคัญ ได้แก่ อัตราดอกเบี้ยต่ำ ภาวะการจ้างงานที่ดีขึ้น การดำเนินมาตรการสนับสนุนการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องของรัฐบาล ตลอดจนการฟื้นตัวอย่างชัดเจน

ของเศรษฐกิจโลก ขณะที่ผลกระทบจากการเกิดสงครามระหว่างสหรัฐอเมริกาและอิรักมีเพียงเล็กน้อย และการระบาดของโรคทางเดินหายใจเฉียบพลันรุนแรง (SARS) ซึ่งเกิดขึ้นในช่วงไตรมาสที่สองไม่ได้ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจมากนัก

นอกจากนี้ เสถียรภาพทางเศรษฐกิจอยู่ในเกณฑ์ดีต่อเนื่อง อัตราเงินเฟ้ออยู่ในระดับต่ำ ค่าเงินบาทมีเสถียรภาพ ดุลบัญชีเดินสะพัดเกินดุล สร้างแรงกดดันต่างประเทศของทางการเพิ่มขึ้น ในขณะที่หนี้ต่างประเทศระยะสั้นลดลงตามลำดับ รวมทั้งการแก้ปัญหาหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ที่มีความคืบหน้ามากขึ้น

ทิศทางการขยายตัวของเศรษฐกิจไทย

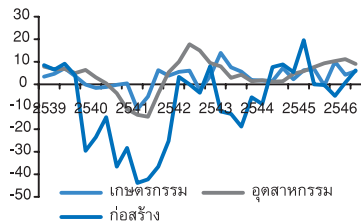
แก่เดือนแรกของปี 2546 เศรษฐกิจขยายตัวร้อยละ 6.3 โดยเงื่อนไขทั้งด้านมาตรการรัฐบาล ความเชื่อมั่นของผู้บริโภคและนักลงทุน อัตราดอกเบี้ย และเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ รวมทั้งปัจจัยการฟื้นตัวของเศรษฐกิจโลก เป็นปัจจัยที่ช่วยสนับสนุนการขยายตัวทางเศรษฐกิจในปี 2546 ตลอดทั้งปี

ดังนั้นคาดว่าเศรษฐกิจไทยปี 2546 จะขยายตัวร้อยละ 5.8-6.2 อัตราเงินเฟ้อเฉลี่ยทั้งปีเท่ากับร้อยละ 1.9 และดุลบัญชีเดินสะพัด ยังคงเกินดุลคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 5.4 ของ GDP

2. ภาพเศรษฐกิจรายสาขา

2.1 การผลิต: ขยายตัวได้ดีตามอุปสงค์ในประเทศและต่างประเทศที่มีอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการผลิตในภาคอุตสาหกรรม ภาคการเงินและการค้ายังคงขยายตัวอย่างต่อเนื่อง ส่วนการผลิตในภาคก่อสร้างและภาคบริการ อาทิ โรงแรมและภัตตาคาร ซึ่งชะลอตัวเล็กน้อยในช่วงครึ่งแรกของปีเนื่องจากผลกระทบของสงครามและโรค SARS ก็ปรับตัวดีขึ้นในช่วงครึ่งปีหลัง การผลิตภาคเกษตรกรรมขยายตัวได้ดีเช่นกันตามผลผลิตพืชหลัก

อัตราการขยายตัว GDP ด้านการผลิต (%)

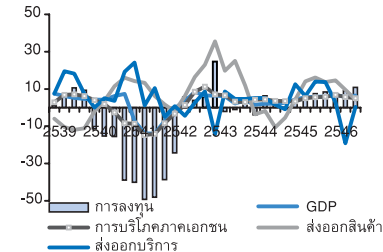
2.2 การใช้จ่ายภาคเอกชน: ขยายตัวอย่างต่อเนื่อง และยังคงเป็นแรงสนับสนุนหลักของการขยายตัวทางเศรษฐกิจ

การอุปโภคบริโภคภาคเอกชน ขยายตัวร้อยละ 5.8 ในช่วงเก้าเดือนแรกของปี ตามปัจจัยสนับสนุนทางด้านรายได้ ราคาสินค้า

เกษตรที่ปรับตัวดีขึ้น การจ้างงาน อัตราดอกเบี้ย และความเชื่อมั่นผู้บริโภค ทำให้การบริโภคภาคเอกชนเพิ่มขึ้นโดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้จ่ายเพื่อซื้อสินค้าคงทนประเภทรถยนต์ รถจักรยานยนต์ และเครื่องใช้ไฟฟ้า ขณะที่เครื่องใช้สำคัญส่วนใหญ่ยังคงแสดงให้เห็นถึงการขยายตัวอย่างต่อเนื่องในไตรมาสสี่ของปี

การลงทุนภาคเอกชน ขยายตัวสูงร้อยละ 17.7 ในช่วงเก้าเดือนแรกของปี เป็นการขยายตัวอย่างต่อเนื่องนับตั้งแต่ปลายปี 2545 ซึ่งเป็นช่วงที่การลงทุนภาคเอกชนมีการฟื้นตัวอย่างมากทั้งการลงทุนในเครื่องจักรอุปกรณ์และการลงทุนก่อสร้าง โดยการลงทุนในเครื่องจักรอุปกรณ์เพิ่มขึ้นตามสถานการณ์ด้านการส่งออกและความต้องการสินค้าและบริการภายในประเทศ และการใช้กำลังการผลิตที่เพิ่มขึ้นในหลายอุตสาหกรรมสะท้อนให้เห็นถึงแนวโน้มความต้องการลงทุนเพิ่มในระยะต่อไป ส่วนการลงทุนก่อสร้างที่เพิ่มขึ้นเนื่องจากได้รับแรงสนับสนุนจากอัตราดอกเบี้ยต่ำและมาตรการกระตุ้นของรัฐบาล โดยแรงสนับสนุนเหล่านี้ยังส่งผลต่อเนื่องในช่วงครึ่งปีหลัง

อัตราการขยายตัว GDP ด้านอุปสงค์

อัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP)

% Y-O-Y	2544	2545	2545				2546		
			Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	H1
ด้านการใช้จ่าย									
การบริโภคภาคเอกชน	3.9	4.9	3.3	5.1	5.5	5.8	6.8	5.7	5.0
การใช้จ่ายรัฐบาล	2.8	2.5	12.3	-0.3	0.0	-1.3	-10.0	2.8	2.3
การลงทุน	1.2	6.5	3.0	7.4	7.5	8.4	7.5	9.1	10.8
ภาคเอกชน	4.9	13.2	8.4	9.3	19.3	16.3	19.8	16.8	16.5
ภาครัฐ	-5.2	-5.8	-7.3	3.2	-7.1	-13.0	-20.2	-7.9	1.7
ด้านการผลิต									
เกษตรกรรม	3.5	3.0	2.2	6.2	6.8	-0.6	10.0	4.2	5.8
อุตสาหกรรม	1.4	6.8	4.6	5.8	7.6	9.3	10.3	11.1	9.0
ก่อสร้าง	0.3	5.7	5.4	19.6	0.0	-0.4	-5.2	0.7	6.1
การเงิน	1.9	9.0	6.4	7.7	9.0	13.3	9.3	10.1	10.2
บริการและอื่นๆ	2.5	4.6	4.5	4.3	4.4	5.3	3.7	2.2	4.4
GDP	2.1	5.4	4.4	5.5	5.8	6.0	6.7	5.8	6.5

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

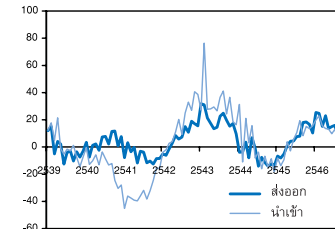
2.3 ภาคต่างประเทศ: ดุลบัญชีเดินสะพัดยังคงเกินดุลในปี 2546 เนื่องจากดุลการค้าเกินดุลสูงอย่างต่อเนื่อง จากการส่งออกที่ขยายตัวในอัตราเร็วกว่าการนำเข้า

การส่งออก: ในระยะเก้าเดือนแรกของปี 2546 มูลค่าการส่งออกเท่ากับ 56.8 พันล้านดอลลาร์ สรอ. ขยายตัวร้อยละ 16.1 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน โดยที่ราคาส่งออกปรับตัวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องตลอดช่วงปี 2546 โดยเฉพาะจากราคาส่งออกสินค้าเกษตรที่เพิ่มขึ้นมาก

การนำเข้า: เพิ่มขึ้น

ช้ากว่าการส่งออก โดยในช่วงเก้าเดือนแรกของปี 2546 มูลค่าการนำเข้าเท่ากับ 53.4 พันล้านดอลลาร์ สรอ. ขยายตัวร้อยละ 14.2 จากระยะเดียวกันของปีก่อน โดย

อัตราเพิ่มมูลค่าการส่งออกและนำเข้า (%)

ปริมาณและราคานำเข้าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.6 และ 7.1 ตามลำดับ ทั้งนี้เป็นการขยายตัวของการนำเข้าในทุกหมวดสินค้า

ดุลการชำระเงิน: ดุลการค้ายังคงเกินดุลในระดับสูงถึง 3.4 พันล้านดอลลาร์ สรอ. ในช่วงเก้าเดือนแรก ขณะที่ดุลบริการ รายได้ และเงินโอนเกินดุลเช่นกัน ส่งผลให้ในช่วงเก้าเดือนแรกของปี 2546 ดุลบัญชีเดินสะพัดยังคงเกินดุล 5.6 พันล้านดอลลาร์ สรอ. อย่างไรก็ตาม ดุลบัญชีเงินทุนขาดดุลในช่วงแปดเดือนแรกของปี 2546 โดยส่วนใหญ่เป็นการไหลออกของเงินทุนเพื่อการถือสินทรัพย์ต่างประเทศของธนาคารพาณิชย์ และการชำระหนี้ IMF package ของธนาคารแห่งประเทศไทย จึงทำให้ดุลการชำระเงินขาดดุล 0.32 พันล้านดอลลาร์ สรอ. ในช่วงเก้าเดือนแรกของปี 2546

เงินสำรองระหว่างประเทศ: ยังอยู่ในระดับสูง โดย ณ สิ้นเดือนกันยายน เท่ากับ 40.3 พันล้านดอลลาร์ สรอ. คิดเป็นประมาณ 3 เท่าของหนี้ต่างประเทศระยะสั้น สะท้อนให้เห็นถึงเสถียรภาพต่างประเทศที่ยังอยู่ในเกณฑ์ดีต่อเนื่อง ทั้งนี้ ธปท. ได้ชำระคืนหนี้แก่กองทุนการเงินระหว่างประเทศก่อนกำหนดทั้งจำนวนในเดือนกรกฎาคม 2546

ดุลการชำระเงิน

(หน่วย: พันล้านดอลลาร์ สรอ.)

	2545	2546			ม.ค.-ก.ย. (9 เดือน)	
		Q1	Q2	Q3	2545	2546
การส่งออก	66.80	18.17	18.87	19.74	48.91	56.77
- มูลค่า (%)	5.7	21.3	16.8	11.0	2.6	16.1
- ปริมาณ (%)	13.9	14.6	9.6	4.3	13.5	9.3
- ราคา (%)	-7.2	5.8	6.7	6.4	-9.8	6.3
การนำเข้า	-63.36	-17.07	-17.43	-18.90	-46.76	-53.40
- มูลค่า (%)	4.4	19.2	12.1	11.8	1.3	14.2
- ปริมาณ (%)	10.8	13.2	3.3	4.1	9.9	6.6
- ราคา (%)	-5.7	5.3	8.5	7.3	-7.9	7.1
ดุลการค้า	3.44	1.10	1.44	0.84	2.15	3.38
ดุลบริการ รายได้และเงินโอน	4.21	1.43	-0.24	na	2.58	2.16*
ดุลบัญชีเดินสะพัด	7.65	2.53	1.20	1.85	4.73	5.58
ดุลบัญชีเงินทุนเคลื่อนย้าย	-3.15	-4.43	-0.89	na	-2.09	-6.8
- เอกชน	-4.74	-2.68	-2.32	na	-3.33	-5.0
- ภาครัฐ	-2.44	-0.21	-0.22	na	-2.18	-2.3
- ธพท.	4.03	-1.53	1.65	na	3.42	0.5
ดุลการชำระเงิน	4.23	-2.07	1.02	0.73	3.05	-0.32

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

หนี้ต่างประเทศ: ยอดหนี้คงค้างต่างประเทศ ณ สิ้นเดือนสิงหาคม 2546 มีจำนวนรวม 52.9 พันล้านดอลลาร์ สรอ. ลดลงจาก ณ สิ้นปี 2545 ประมาณ 6.5 พันล้านดอลลาร์ สรอ. โดยส่วนใหญ่หนี้ระยะยาว

ลดลงจากการชำระคืนหนี้ IMF package และการชำระคืนเงินกู้ก่อนครบกำหนด (Prepayment) ของรัฐวิสาหกิจและหน่วยงานภาครัฐ

2.4 การคลัง: การจัดเก็บรายได้ของรัฐบาลเพิ่มขึ้น ในขณะที่ย่อยจ่ายลดลง ส่งผลให้ดุลการคลังเกินดุลในปีงบประมาณ 2546 ซึ่งนับเป็นการเกินดุลปีแรกนับตั้งแต่ปี 2540 ตลอดปีงบประมาณ 2546 รัฐบาลมีดุลการคลังเกินดุลรวม 71,384.0 ล้านบาท เทียบกับขาดดุล 105,168.9 ล้านบาท ในปีงบประมาณ 2545

ดุลการดำเนินงานรวมของรัฐบาล (ล้านบาท)

ปีงบประมาณ	2545	2546*				ทั้งปี
		Q1	Q2	Q3	Q4	
1. รายได้	958,357.66	235,418.84	259,321.51	323,060.17	278,583.82	1,096,384.32
(% การเปลี่ยนแปลง)		(13.1)	(20.4)	(12.7)	(12.2)	(14.4)
2. รายจ่าย (2.1+2.2)	1,038,975.34	245,599.25	228,648.36	257,635.02	266,159.73	998,042.36
(% การเปลี่ยนแปลง)		(-13.0)	(-11.7)	(5.3)	(5.1)	(-3.9)
2.1 รายจ่ายประจำ	884,969.61	218,903.04	201,462.30	232,482.44	210,859.50	863,707.28
(% การเปลี่ยนแปลง)		(-11.2)	(-7.6)	(12.9)	(-1.7)	(-2.4)
2.2 รายจ่ายลงทุน	154,005.73	26,696.21	27,186.06	25,152.58	55,300.23	134,335.08
(% การเปลี่ยนแปลง)		(-24.8)	(-33.7)	(-35.0)	(42.6)	(-12.8)
3. ดุลการดำเนินงานแบ่งปัน (1-2.1)	73,388.05	16,515.80	57,859.21	90,577.73	67,724.32	232,677.04
4. ดุลการให้กู้ยืมสุทธิ/การกู้ยืมสุทธิ(1-2)	-80,617.68	-10,180.42	30,673.15	65,425.15	12,424.09	98,341.96
5. ดุลการให้กู้ยืมสุทธิ/การกู้ยืมสุทธิ (รวมเงินนอกงบประมาณ) (4-5) หรือ (8-9)	-80,617.68	-10,180.42	30,673.15	65,425.15	12,424.09	98,341.96
6. ดุลการคลัง	-105,168.88	-20,916.42	27,074.75	59,848.95	5,376.69	71,383.96

ที่มา: กระทรวงการคลัง

หมายเหตุ: ข้อมูลตามระบบ GFS 2001

รายได้รัฐบาล: ในปีงบประมาณ 2546 รัฐบาลมีรายได้เท่ากับ 1,096.4 พันล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 14.4 เมื่อเทียบกับปีก่อน เป็นการเพิ่มขึ้นทั้งภาษีจากฐานการบริโภคและภาษีจากฐานรายได้ โดยนับเป็นครั้งแรกที่รัฐบาลสามารถจัดเก็บรายได้ทั้งสิ้นได้เกินหนึ่งล้านล้านบาท

รายจ่ายรัฐบาล: ในปีงบประมาณ 2546 รายจ่ายรัฐบาลเท่ากับ 998.0 พันล้านบาท ลดลงจากระยะเดียวกันปีก่อนร้อยละ 3.9 โดยมีอัตราการเบิกจ่ายเท่ากับร้อยละ 89.93 ซึ่งต่ำกว่าเป้าหมายที่ตั้งไว้ที่ร้อยละ 92.0 ของวงเงินงบประมาณรวม 999,900 ล้านบาท

หนี้สาธารณะ: หนี้สาธารณะคงค้าง ณ สิ้นเดือนสิงหาคม 2546 มีจำนวน 2,895 พันล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 49.34 ของ GDP ลดลงเมื่อเทียบกับร้อยละ 53.94 ณ สิ้นปี 2545

2.5 การจ้างงาน: เพิ่มขึ้นโดยเฉพาะการจ้างงานนอกภาคเกษตร จากการสำรวจภาวะการมีงานทำและการว่างงานของสำนักงานสถิติแห่งชาติ เฉลี่ยสามไตรมาสในปี 2546 จำนวนผู้มีงานทำเท่ากับ 33.59 ล้านคน เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.6 จากระยะเดียวกันของปีก่อน จำนวนผู้ว่างงานเฉลี่ย 758,000 คน เป็นร้อยละ 2.19 ของกำลังแรงงานรวม ซึ่งต่ำกว่าระดับร้อยละ 2.24 ในปี 2545 เล็กน้อย

สถานการณ์แรงงาน

(หน่วย: ร้อยละ)

	2544	2545	ก.พ.	พ.ค.	ส.ค.	พ.ย.	2546*	ก.พ.	พ.ค.	ส.ค.
ผู้มีงานทำ	2.8	2.6	3.9	4.3	0.7	1.7	2.6	3.0	3.2	1.6
ภาคเกษตร	-2.2	1.1	2.9	5.4	-0.2	-2.1	-0.8	0.9	-2.0	-1.0
นอกภาคเกษตร	6.8	3.6	4.5	3.6	1.6	4.7	4.9	4.2	6.5	3.9
ผู้ว่างงาน	-8.2	-30.1	-33.6	-29.2	-16.7	-37.4	-10.9	-16.5	-5.9	3.9
อัตราการว่างงาน	3.23	2.24	2.79	2.96	1.75	1.49	2.19	2.30	2.73	1.54

ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ

หมายเหตุ: * เฉลี่ยสามไตรมาส

2.6 การเงิน: อัตราดอกเบี้ยระยะสั้นในตลาดการเงินยังคงทรงตัวอยู่ในระดับต่ำ เนื่องจากสภาพคล่องทางการเงินที่ยังคงอยู่ในเกณฑ์สูงต่อเนื่องจากปีที่ผ่านมา

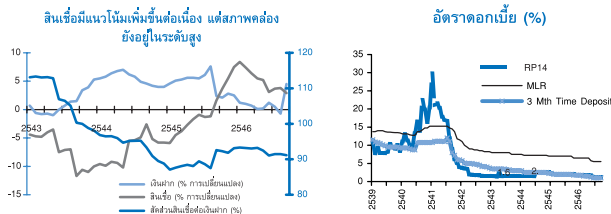
อัตราดอกเบี้ย: อัตราดอกเบี้ยในตลาดเงินปรับตัวลดลงอย่างต่อเนื่อง ภายหลังจากที่ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ปรับลดอัตราดอกเบี้ยในตลาดซื้อคืนพันธบัตรระยะ 14 วัน ซึ่งเป็นอัตราดอกเบี้ยนโยบายลงร้อยละ 0.50 ต่อปี ณ วันที่ 27 มิถุนายน มาอยู่ที่ระดับร้อยละ 1.25 ต่อปี ทำให้อัตราดอกเบี้ยในระบบการเงินปรับตัวลดลงตาม โดยอัตราดอกเบี้ยตลาดซื้อคืนพันธบัตรระยะ 1 วัน และอัตราดอกเบี้ยระหว่างธนาคารเฉลี่ย ณ สิ้นไตรมาสที่สาม ปรับตัวลดลงมาอยู่ที่ร้อยละ 1.10 ต่อปี

อัตราดอกเบี้ยระยะสั้นในตลาดเงิน

ณ สิ้นระยะเวลา	2544	2545				2546			
หน่วย: ร้อยละต่อปี		Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	ต.ค.
R/P 14 วัน	2.50	2.00	2.00	1.99	1.75	1.74	1.70	1.25	1.25
R/P 1 วัน	2.12	1.65	1.60	1.69	1.52	1.58	1.60	1.10	1.10
อัตราดอกเบี้ย	2.14	1.80	1.70	1.84	1.59	1.57	1.56	1.10	1.11
ระหว่างธนาคาร									
อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ MLR	7.25	7.125	7.125	7.125	6.75	6.625	6.125	5.625	5.625
อัตราดอกเบี้ยเงินฝาก	2.25	2.0	2.0	2.0	1.75	1.50	1.25	1.125	1.00
3 เดือน									

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

เงินฝากและสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์: ปริมาณเงินฝากที่ยังคงเพิ่มขึ้นมากกว่าปริมาณสินเชื่อที่เริ่มชะลอตัว ทำให้สภาพคล่องยังคงสูงอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้อัตราดอกเบี้ยเงินฝากและอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ยู่ในระดับต่ำ

เงินฝากและสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์

ณ สิ้นระยะเวลา	2543	2544	2545	2546		
หน่วย: พันล้านบาท				Q1	Q2	Q3
เงินฝากธนาคารพาณิชย์	4,816.0	5,009.1	5,132.0	5,204.7	5,262.9	5,303.3
(% การเปลี่ยนแปลง)	(5.3)	(4.0)	(2.5)	(0.7)	(1.2)	(4.5)
สินเชื่อธนาคารพาณิชย์ ^{1/}	4,723.7	4,447.9	4,779.9	4,841.0	4,792.6	4,834.2
(% การเปลี่ยนแปลง)	(-10.0)	(-5.8)	(7.5)	(6.4)	(3.1)	(2.9)
Non Performing Loans						
(% ต่อสินเชื่อรวม)	17.90	10.46	15.67*	15.74	15.69	15.33

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

หมายเหตุ: * ธนาคารแห่งประเทศไทยปรับปรุงคํานยามของ NPL ใหม่ตั้งแต่เดือนธันวาคม 2545 ดังนี้

นิยามเดิม ได้แก่ เงินให้สินเชื่อที่ค้างชำระเกินกว่า 3 เดือนขึ้นไป แต่ไม่นำรวมเงินให้สินเชื่อจัดชั้นสงสัยจะสูญที่กันสำรองคร้อยละ 100

นิยามใหม่ ได้แก่ เงินให้สินเชื่อจัดชั้นต่ำกว่ามาตรฐาน สงสัย สงสัยจะสูญ และสูญ ตามเกณฑ์ธนาคารแห่งประเทศไทย

^{1/} บวกกลับหนี้สูญและหนี้ที่โอนไป AMCs แต่ไม่รวมสินเชื่อที่ให้ AMCs

สินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (Non Performing Loans: NPLs):

ยอดคงค้างสินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ในระบบสถาบันการเงินซึ่ง

ไม่รวมสำนักงานวิเทศธนกิจ

ของธนาคารต่างประเทศและ

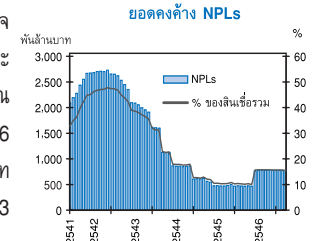
บริษัทเครดิตฟองซิเอร์ ณ

สิ้นเดือนกันยายน ปี 2546

มีมูลค่าทั้งสิ้น 750,298 ล้านบาท

คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 15.33

ของสินเชื่อรวม

ความเคลื่อนไหวของอัตราแลกเปลี่ยน (บาท/US\$)

อัตราแลกเปลี่ยน: อัตราแลกเปลี่ยนบาทต่อดอลลาร์ สรอ. เฉลี่ยในช่วงสิบเดือนแรกของปี 2546 เท่ากับ 41.88 บาทต่อดอลลาร์ สรอ. แข็งค่าขึ้นเมื่อเทียบกับระยะเดียวกันของปี 2545

ซึ่งเฉลี่ยอยู่ที่ 42.95 บาทต่อดอลลาร์ สรอ. เนื่องจากปัจจัยพื้นฐานของเศรษฐกิจไทยที่ดีขึ้นตามลำดับ และการปรับตัวแข็งค่าขึ้นของค่าเงินเยน

อัตราแลกเปลี่ยน

	2544	2545	2545				2546			
(บาทต่อดอลลาร์ สรอ.)			Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	ต.ค.
อัตราแลกเปลี่ยน	44.48	43.00	43.74	42.79	42.07	43.42	42.80	42.23	41.31	39.73

2.7 ระดับราคา: อัตราเงินเฟ้อทั่วไปในไตรมาสที่สามของปี 2546 เท่ากับร้อยละ 1.9 ทรงตัวเมื่อเทียบกับระดับร้อยละ 1.9 และ 1.7 ในไตรมาสแรกและไตรมาสที่สอง เนื่องจากราคาสินค้าจำพวกผักและผลไม้ และราคาน้ำมันเพิ่มขึ้น

3. แนวโน้มเศรษฐกิจปี 2547

จากการฟื้นตัวของเศรษฐกิจไทยอย่างต่อเนื่องและมีเสถียรภาพ รวมทั้งภาวะเศรษฐกิจโลกในปี 2547 มีแนวโน้มปรับตัวดีขึ้น ตลอดจนนโยบายการสร้างเสริมความเข้มแข็งให้กับระบบเศรษฐกิจ และมาตรการด้านต่างๆ ของรัฐบาลที่อยู่ระหว่างการดำเนินการจะมีผลเป็นรูปธรรมมากขึ้น จึงมีโอกาสดังเศรษฐกิจไทยจะขยายตัวต่อเนื่องไปได้ในระดับสูง อย่างไรก็ตาม อัตราการขยายตัวในระดับสูงจะต้องอยู่ภายใต้กรอบการขยายตัวอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน นั่นคือการบริโภคภาคเอกชน

ขยายตัวอย่างต่อเนื่องในระดับที่ไม่สูงเกินไป การเจริญเติบโตของเศรษฐกิจจะต้องมาจากการขยายการส่งออกและการฟื้นตัวของการลงทุน และการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจจะต้องไม่สร้างปัญหาต่อเสถียรภาพของเศรษฐกิจ

เปรียบเทียบเป้าหมายเศรษฐกิจปี 2547

	2545	2546-f	2547-f			
			15 ก.ย.46	กรณีฐาน	กรณีที่ 1	กรณีที่ 2
GDP (ณ ราคาประจำปี: พันล้านบาท)	5,133.8	5,451.9	5,868.0	5,904.4	6,465.3	6,542.0
อัตราการขยายตัวของ GDP (ณ ราคาคงที่, %)	2.1	5.4	5.8-6.2	6.3	7.0	8.0
การลงทุนรวม (ณ ราคาคงที่, %)	1.2	6.5	9.1	9.6	13.1	15.4
ภาคเอกชน (ณ ราคาคงที่, %)	4.9	13.2	16.0	16.5	17.0	20.0
ภาครัฐ (ณ ราคาคงที่, %)	-5.2	-5.8	-6.5	-6.0	2.2	2.2
การบริโภครวม (ณ ราคาคงที่, %)	3.8	4.6	4.7	4.7	5.3	5.5
ภาคเอกชน (ณ ราคาคงที่, %)	3.9	4.9	5.8	5.7	5.7	5.9
ภาครัฐบาล (ณ ราคาคงที่, %)	2.8	2.5	-2.0	-1.2	2.8	2.8
มูลค่าการส่งออกสินค้า (พันล้านดอลลาร์ สรอ.)	63.2	66.9	75.0	77.6	88.5	89.2
อัตราการขยายตัว (%)	-6.9	5.7	12.1	16.0	14.0	15.0
อัตราการขยายตัว (ปริมาณ, %)	-5.6	11.3	8.5	10.0	9.0	10.0
มูลค่าการนำเข้าสินค้า (พันล้านดอลลาร์ สรอ.)	60.7	63.4	71.3	72.6	83.5	84.2
อัตราการขยายตัว (%)	-2.8	4.6	12.4	14.5	15.0	16.0
อัตราการขยายตัว (ปริมาณ, %)	-6.3	11.1	7.0	8.0	9.0	10.0
ม (พันล้านดอลลาร์ สรอ.)	2.5	3.5	3.7	5.0	5.0	5.0
ดุลบัญชีเดินสะพัด (พันล้านดอลลาร์ สรอ.)	6.2	7.7	7.6	7.9	8.7	8.9
ดุลบัญชีเดินสะพัดต่อ GDP (%)	5.4	6.1	5.4	5.6	5.3	5.4
เงินเฟ้อ (%)						
ดัชนีราคาผู้บริโภค	1.6	0.7	1.9	1.9	2.4	2.6
GDP Deflator	2.2	0.7	2.0	2.0	2.5	2.8

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 15 กันยายน 2546

4. มาตรการเพื่อสนับสนุนการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

การดำเนินนโยบายเศรษฐกิจในปี 2546 เป็นการเร่งดำเนินการตามแนวทางของยุทธศาสตร์การพัฒนาแบบคู่ขนาน (Dual Track Development Strategies) ให้มีผลเป็นรูปธรรมชัดเจนมากขึ้น โดยได้ให้ความสำคัญแก่มาตรการสำคัญต่างๆ ที่จะช่วยเอื้ออำนวยต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจ อาทิ การสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจระดับรากหญ้า การส่งเสริม SMEs และการเร่งเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย ในขณะที่การดำเนินนโยบายทางการเงินและการคลังยังคงผ่อนคลายเพื่อสนับสนุนให้การฟื้นตัวของเศรษฐกิจมีความแข็งแกร่งมากขึ้นและยั่งยืนก่อนที่ผลของมาตรการในด้านการเพิ่มประสิทธิภาพด้านอุปทานจะเกิดผลอย่างเต็มที่

4.1 มาตรการทางเศรษฐกิจเพื่อกระตุ้นการขยายตัวทางเศรษฐกิจ

(1) การสนับสนุนเศรษฐกิจฐานราก เป็นการดำเนินมาตรการอย่างต่อเนื่องของรัฐบาลจากที่ได้ดำเนินมาแล้วในช่วงปี 2544-2545 ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยพัฒนาภาคชนบทและการสร้างความเข้มแข็งให้แก่เศรษฐกิจชุมชนระดับรากหญ้าอันจะนำไปสู่การสร้างรายได้และการกระจายรายได้ที่เป็นธรรมทั่วถึง ซึ่งโครงการดังกล่าวประกอบด้วย โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ การจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มาตรการพักชำระหนี้ให้แก่เกษตรกรรายย่อย มาตรการสนับสนุนสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยของผู้มีรายได้น้อย และ การแปลงสินทรัพย์เป็นทุน

(2) การส่งเสริมพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ให้เข้มแข็ง เชื่อมโยง และรองรับสนับสนุนกิจการขนาดใหญ่อย่างต่อเนื่อง เช่น การให้การสนับสนุนในด้านวิทยาการ การสร้างเครือข่ายทางการตลาด และการสนับสนุนเงินทุนโดยผ่านทางกองทุนเพื่อการร่วมทุน (Venture Capital)

(3) การผลักดันนโยบายการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันให้เป็นรูปธรรมมากขึ้น โดยขณะนี้ได้มีการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อกำหนดยุทธศาสตร์การแข่งขันระดับสาขาที่สอดคล้องกับการกำหนดตำแหน่งทางยุทธศาสตร์ในด้านการผลิต การค้าและบริการ ไปแล้ว เพื่อกำหนดเป็นกรอบแนวทางยุทธศาสตร์โดยสังเขป

(4) การสร้างรายได้จากการพัฒนาภาคบริการและการส่งเสริมการท่องเที่ยว โดยรัฐบาลได้ออกแนวทางและหลักเกณฑ์สำหรับการส่งเสริมธุรกิจท่องเที่ยวภายในประเทศขึ้นภายใต้โครงการต่างๆ อาทิ โครงการ Unseen Thailand และโครงการบัตรสมาชิกพิเศษสำหรับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ

4.2 มาตรการบริหารจัดการนโยบายเศรษฐกิจมหภาคเพื่อรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจในระยะยาว ซึ่งประกอบด้วยมาตรการต่างๆ ที่สำคัญดังนี้

(1) มาตรการเพื่อเสริมสร้างเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ ได้แก่ การรักษาเสถียรภาพค่าเงินบาท การฟื้นฟูระบบการเงิน ดูแลสภาพคล่องและการเคลื่อนย้ายเงินทุน การรักษาทุนสำรองของประเทศ การแก้ไขปัญหาหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ รวมทั้งการเสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันการเงิน การกำกับดูแลและแก้ไขปัญหาอุปสรรคของสถาบันการเงินเพื่อให้สามารถทำงานได้อย่างปกติ

ในด้านการคลังมีการกำหนดแนวทางเพิ่มประสิทธิภาพการใช้จ่ายของรัฐบาล การจัดทำแผนการก่อหนี้และบริหารหนี้สาธารณะในระยะสั้น ระยะปานกลางและระยะยาวให้สอดคล้องกับฐานะการคลังและเป้าหมายในการพัฒนาประเทศ

(2) **มาตรการด้านการเงิน** เมื่อเศรษฐกิจมีเสถียรภาพมากขึ้น รัฐบาลได้ดำเนินนโยบายการเงินที่ผ่อนคลายขึ้นเพื่อกระตุ้นให้เศรษฐกิจสามารถขยายตัวได้ดี ได้แก่ การดำเนินนโยบายอัตราดอกเบี้ยต่ำ การผ่อนคลายระเบียบควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินตรา มาตรการดูแลการไหลเข้าออกของเงินทุนระยะสั้น รวมทั้งมาตรการทางการเงินอื่นๆ ที่สำคัญ อาทิ

● **การพัฒนาตลาดพันธบัตรในเอเชีย (Asia Bond Market Development):** เพื่อเป็นความร่วมมือทางการเงินระหว่างประเทศของรัฐบาล โดยได้รับการสนับสนุนจากกรอบความร่วมมือระดับภูมิภาคอื่นๆ อาทิ APEC, ASEAN+3 และ ASEM เป็นต้น ทั้งนี้ กระทรวงการคลังกำลังดำเนินการศึกษาความเป็นไปได้และรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับการออกพันธบัตร ส่วนการจัดตั้งกองทุนพันธบัตรเอเชียนั้น ได้มีการประกาศจัดตั้งกองทุนพันธบัตรเอเซีย 1 (ABF1) ขึ้นแล้ว ภายใต้กรอบการประชุมผู้บริหารธนาคารกลางในภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิกตะวันออก (Executives' Meeting of East Asia-Pacific Central Banks: EMEAP)

● **การจัดตั้งกองทุนอายุเกษียณ** เพื่อสร้างบรรยากาศการลงทุน และเพิ่มทางเลือกในการออมให้แก่ประชาชนเพื่อให้มีผลตอบแทนที่สูงขึ้น และสนับสนุนการพัฒนาตลาดทุนของประเทศ นอกจากนี้เพื่อเป็นการปรับปรุงระบบและแนวทางการบริหารจัดการหลักทรัพย์ที่รัฐถือครองให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ลักษณะเป็นกองทุนรวมแบบยืดหยุ่น (Mutual Fund Flexible Portfolio) ประเภทไม่รับซื้อคืนหน่วยลงทุนก่อนสิ้นอายุโครงการ (Closed End Fund) มีอายุโครงการ 10 ปี ภายใต้วงเงินเบื้องต้น 100,000 ล้านบาท

(3) **มาตรการด้านการคลัง** รัฐบาลได้ดำเนินมาตรการและแนวทางเร่งรัดการใช้จ่ายภาครัฐเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปีที่ผ่านมา โดยในปี 2546 ได้จัดสรรงบประมาณสำหรับดำเนินโครงการต่างๆ อาทิ โครงการบ้านเอื้ออาทรและโครงการคอมพิวเตอร์เอื้ออาทร เป็นต้น นอกจากนี้ยังได้ดำเนินมาตรการที่สำคัญอื่นๆ ได้แก่ มาตรการทางภาษี อาทิ การลดอัตราภาษีมูลค่าเพิ่มร้อยละ 7 ต่อไปอีก 2 ปี การเพิ่มการหักลดหย่อน และการเพิ่มระดับรายได้บุคคลธรรมดาที่ได้รับยกเว้นภาษีเงินได้ นอกจากนี้ได้ลดภาษีเงินได้นิติบุคคลเพื่อเพิ่มสภาพคล่องให้กับภาคธุรกิจและเพิ่มแรงจูงใจในการลงทุน รวมถึงการปรับปรุงโครงสร้างพิทักษ์อัตราอากรศุลกากรทั้งระบบ

2. สถานการณ์และแนวโน้มด้านสังคม

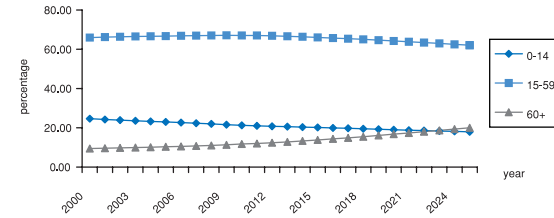
สังคมไทยเป็นสังคมที่มีเอกลักษณ์ของความเป็นไทย มีวัฒนธรรมและภูมิปัญญาที่สั่งสมเป็นปึกแผ่นมายาวนาน รักความสงบ เป็นสังคมเปิดกว้าง สามารถปรับตัวรับวัฒนธรรมที่แตกต่างได้ง่าย มีสถาบันพระมหากษัตริย์เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของคนในชาติ การนับถือศาสนามีความหลากหลายผสมกลมกลืนด้วยดี คนในสังคมมีความเอื้ออาทรและเกื้อกูลซึ่งกันและกันบนพื้นฐานความเข้มแข็งของสถาบันครอบครัว ระบบเครือญาติและชุมชน เป็นรากฐานที่สำคัญให้สังคมไทยสามารถดำรงอยู่ได้

อย่างไรก็ตามการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งจากปัจจัยภายนอกและภายในประเทศ มีผลกระทบต่อสังคมไทยอย่างยิ่ง กระแสโลกาภิวัตน์ที่โลกไร้พรมแดน อิทธิพลของเทคโนโลยีสารสนเทศ สมัยใหม่ ข้อมูลข่าวสารที่แพร่กระจายไปทุกส่วนมีผลทำให้คนและสังคมไทยต้องปรับตัวอย่างต่อเนื่อง ซึ่งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว แม้จะส่งผลให้สังคมไทยมีพัฒนาการก้าวหน้า แต่ยังมีหลายเรื่องที่จะต้องดำเนินการเตรียมความพร้อมอย่างจริงจัง และแก้ไขปัญหาที่คาดว่าจะเกิดขึ้น

1. ประชากร

ในปี 2543 ประชากรของประเทศไทยมีประมาณ 62.24 ล้านคน โดยมีอัตราเจริญพันธุ์เป็น 1.82 อัตราการพึ่งพิงเป็น 51.7 และสหประชาชาติได้คาดประมาณอายุคาดหมายเฉลี่ยในช่วงปี 2543-2548 ว่าเป็น 73.8 ปี สำหรับผู้หญิง และ 67.9 ปีสำหรับผู้ชาย เมื่อพิจารณาจากการคาดประมาณประชากรของ สศช. ในภาวะเจริญพันธุ์ระดับกลางพบว่า ประชากรวัยเด็กมีสัดส่วนลดลงจากร้อยละ 23.88 ในปี 2545 เป็นร้อยละ 17.95 ในปี 2568 ขณะที่ประชากรวัยสูงอายุเพิ่มจากร้อยละ 9.74 เป็นร้อยละ 19.99 และประชากรวัยแรงงานลดลงจากร้อยละ 66.38 เป็น ร้อยละ 62.05 ในช่วงเวลาเดียวกัน (ดังแผนภูมิที่ 1)

แผนภูมิที่ 1 สัดส่วนของประชากร จำแนกตามอายุ 0-14 ปี 15-59 ปี และ 60 ปีขึ้นไป ต่อประชากรรวม (Medium Fertility Assumption)

ที่มา : การคาดประมาณประชากรของประเทศไทย 2543-2568, สศช.

การที่โครงสร้างประชากรไทยในปัจจุบันมีประชากรวัยเด็กลดลง ผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นเล็กน้อย และวัยแรงงานยังคงมีสัดส่วนสูงเป็นสภาพที่เหมาะสมและเอื้อต่อการพัฒนาประเทศ ประกอบกับภาวะเจริญพันธุ์และภาวะการตายที่ลดลง จึงเป็นโอกาสให้ประเทศสามารถที่จะยกระดับมาตรฐานการครองชีพให้สูงขึ้น ในทางวิชาการเรียกว่าเป็น “การปันผลทางประชากร” ที่เกิดขึ้นเพียงครั้งเดียวสำหรับแต่ละประเทศ และมักจะเกิดในช่วงที่สองของการเปลี่ยนแปลงทางประชากร ซึ่งมีประชากรวัยแรงงานในสัดส่วนสูง ทำให้อัตราพึ่งพิงมีค่อนข้างต่ำ หากตลาดแรงงานมีศักยภาพเพียงพอที่จะรองรับกำลังแรงงานที่เพิ่มขึ้นได้ ผลผลิตต่อหัวของประชากรจะเพิ่มขึ้นและส่งผลดีต่อการเพิ่มของการออมและการลงทุน

การใช้ประโยชน์จากการปันผลทางประชากรเพื่อเร่งการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม จะก่อให้เกิดผลประโยชน์ต่อประเทศเป็นอย่างมาก แต่เมื่อโอกาสดังกล่าวผ่านไปตามระยะเวลาแล้ว สัดส่วนประชากรสูงอายุจะเพิ่มมากขึ้นเป็นร้อยละ 8-9 ของประชากรทั่วประเทศใน

ปี 2546 - 2548 และคาดว่าปี 2563 คนไทยที่มีอายุมากกว่า 60 ปี จะมีไม่น้อยกว่า 11 ล้านคน ขณะที่ประชากรวัยแรงงานมีสัดส่วนลดลง และหากผลิตภาพต่อประชากรไม่เพิ่มขึ้น จะส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจโดยรวม เพราะงบประมาณต้องถูกจัดสรรเพื่อการดูแลผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น การเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุจึงเป็นเรื่องที่ต้องเร่งดำเนินการให้ครบถ้วนทุกด้าน ซึ่งรัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับการเตรียมความพร้อมในเรื่องนี้โดยมีการร่างพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ.2546 เพื่อให้ผู้สูงอายุได้รับการคุ้มครอง การส่งเสริมและการสนับสนุนในด้านต่างๆ เช่น การบริการทางการแพทย์ การจัดที่พักอาศัย การสงเคราะห์เบี้ยยังชีพ เป็นต้น นอกจากนั้น ยังได้จัดตั้ง "กองทุนผู้สูงอายุ" เพื่อเป็นทุนใช้จ่ายในการคุ้มครอง ส่งเสริม และสนับสนุนผู้สูงอายุตาม พ.ร.บ.ดังกล่าวอีกด้วย

2. แรงงาน

การที่ประชากรวัยแรงงานยังคงมีสัดส่วนสูงขึ้นส่งผลให้ประชากรที่เข้าสู่ตลาดแรงงานเพิ่มตามไปด้วย ผู้มีงานทำเพิ่มจาก 30,977 ล้านคนในปี 2539 เป็น 32,997 ล้านคนในปี 2545 ภาคเกษตรมีสัดส่วนแรงงานลดลงจากร้อยละ 45.3 เป็นร้อยละ 41.6 ขณะที่ภาคอุตสาหกรรมมีสัดส่วนสูงขึ้นจากร้อยละ 54.7 เป็นร้อยละ 58.4 ในช่วงเวลาเดียวกัน เป็นผลจากการเพิ่มของแรงงานในสาขาหัตถอุตสาหกรรม และสาขาบริการที่มีนักท่องเที่ยวจากต่างประเทศเดินทางเข้ามาในประเทศไทยเพิ่มขึ้น ส่วนในสาขาการก่อสร้างการจ้างงานดีขึ้นกว่า 3 ปีก่อนหน้านั้น จากร้อยละ 4.6 ในปี 2542 เป็น 5.2 ในปี 2545 เป็นผลจากการที่ภาครัฐดำเนินมาตรการกระตุ้นภาคเอกชนให้ลงทุนในธุรกิจอสังหาริมทรัพย์เพิ่มขึ้น

ประชากรวัยแรงงานยังคงมีการศึกษาอยู่ในระดับประถมและต่ำกว่าถึงร้อยละ 64.4 ซึ่งเป็นจุดอ่อนสำคัญหากประเทศต้องการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในเวทีโลกอย่างยั่งยืน ประเทศไทยจึงมีการเร่งยกระดับการศึกษาของประชากรวัยแรงงานให้สูงขึ้น โดยการใช้มาตรการส่งเสริมการเรียนรู้ในสถานประกอบการและโรงเรียน การศึกษานอกโรงเรียน และการนำระบบคุณวุฒิวิชาชีพมาใช้ นอกจากนี้ยังมีการส่งเสริมให้เยาวชนเรียนในสายอาชีพเพิ่มขึ้นเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาภาคอุตสาหกรรมที่ต้องการแรงงานที่มีคุณภาพและมีทักษะฝีมือระดับสูง

3. การศึกษา

รัฐมนตรีนโยบายดำเนินการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ทั้งการจัดการศึกษาในระบบโรงเรียน นอกโรงเรียน และการศึกษาอัยาศัย ส่งผลให้ในภาพรวมระดับการศึกษาของคนไทยมีการพัฒนาที่ดีขึ้น โดยจำนวนปีที่ได้รับการศึกษาโดยเฉลี่ยของคนไทยในกลุ่มอายุ 15 ปี ขึ้นไป เพิ่มขึ้นจาก 7.0 ปี ในปี 2541 เป็น 7.6 ในปี 2545 ขณะที่อัตราการเรียนรู้อัตราได้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจากร้อยละ 51.8 ในปี 2541 เป็นร้อยละ 56.6 ในปี 2545 แต่ยังคงมีความเหลื่อมล้ำในระดับพื้นที่และภาค โดยประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองมีอัตราการเรียนรู้อัตราร้อยละ 68.8 ในขณะที่ชนบทมีอัตราการเรียนรู้อัตราร้อยละ 50.8 ส่วนประชากรที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลมีอัตราการเรียนรู้อัตราร้อยละ 73.7

ตารางที่ 1 ระดับความรู้ของคนไทย

ภาคและพื้นที่	2541	2542	2543	2544	2545
อัตราการเรียนรู้อ (ร้อยละ)	51.8	53.0	54.1	55.3	56.6
• เมือง	65.2	65.4	66.4	67.5	68.6
• ชนบท	45.3	46.9	48.1	49.4	50.8
กลาง	50.9	52.1	54.1	56.3	58.7
เหนือ	43.3	43.5	45.0	46.6	48.2
ตะวันออกเฉียงเหนือ	48.6	41.0	51.7	52.4	53.2
ใต้	52.6	53.8	54.3	54.8	55.7
กรุงเทพฯ และ ปริมณฑล	72.5	72.1	72.6	73.1	73.7
จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ย* (ปี)	7.0	7.1	7.2	7.4	7.6

ที่มา : สำนักประเมินผลและเผยแพร่การพัฒนา สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (ประมวลจากข้อมูลการสำรวจภาวะการมีงานทำ และข้อมูลประชากรและเคหะ ปี 2533 และ 2543, สำนักงานสถิติแห่งชาติ)

* สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

3.1 การกระจายโอกาสและสร้างความเสมอภาคทางการศึกษา

จากการที่รัฐได้เร่งจัดบริการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ทำให้เด็กและเยาวชนอายุ 3-21 ปี มีโอกาสได้เข้าเรียนในระบบโรงเรียนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในกลุ่มอายุ 6-11 ปี มีโอกาสได้เข้าเรียนในระบบโรงเรียนทุกคนนับตั้งแต่ปี 2540 เป็นต้นมา ขณะที่เด็กและเยาวชนในกลุ่มอายุ 12-17 ปี มีโอกาสเข้าเรียน ในระดับมัธยมต้นและมัธยมปลายเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

จากร้อยละ 51.9 ในปี 2541 เป็นร้อยละ 60.1 ในปี 2545 ส่วนในระดับอุดมศึกษาเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 26.5 ของประชากรในกลุ่มอายุเทียบกับร้อยละ 21.5 ในปี 2541

ตารางที่ 2 สัดส่วนนักเรียนต่อประชากร

ระดับการศึกษา	กลุ่มอายุ	2541	2542	2543	2544	2545
ก่อนประถมศึกษา	3-5	94.5	96.8	95.8	93.1	96.5
ประถมศึกษา	6-11	102.6	102.4	103.2	103.8	104.1
มัธยมศึกษา	12-17	66.8	68.7	69.7	70.6	72.3
• มัธยมศึกษาตอนต้น	12-14	83.4	83.5	82.8	82.2	84.6
• มัธยมศึกษาตอนปลาย	15-17	51.9	55.3	57.3	59.3	60.1
• สามัญศึกษา	15-17	29.8	33.2	36.6	38.9	39.3
• อาชีวศึกษา	15-17	22.1	22.1	20.7	20.4	20.2
อุดมศึกษา*	18-21	21.5	22.7	24.9	26.1	26.5
รวม	3-21	65.0	72.4	73.5	74.1	75.7

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

* ไม่รวมนักศึกษาเข้าใหม่ในมหาวิทยาลัยเปิด

3.2 การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต

มีการปรับปรุงและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และส่งเสริมนิสัยรักการอ่านอย่างต่อเนื่อง โดยมีห้องสมุดประชาชน 386 แห่ง ศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษา ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน และมีเครือข่ายเพื่อการจัดการศึกษาตามอัธยาศัยในทุกระดับ

3.3 การพัฒนาคุณภาพการศึกษา

- การปฏิรูปการผลิตและพัฒนาครู มีการจัดทำยุทธศาสตร์การดำเนินงานระยะ 10 ปี (พ.ศ.2547 - 2556) การอบรมครูประจำการและผู้บริหารเพื่อเข้าสู่การปฏิรูปการศึกษาตามโครงสร้างใหม่ การพัฒนาหลักสูตรการผลิตครูแนวใหม่ระดับปริญญาตรี 5 ปี โดยมีทุนการศึกษาเพื่อจูงใจให้คนดี คนเก่ง มาเป็นครูและประกันการมีงานทำ
- ปรับปรุงการจัดหลักสูตรให้มีความหลากหลาย ยืดหยุ่น โดยมุ่งมุ่งหมายให้ผู้เรียนเป็นคนดี ใฝ่รู้ คิดเป็นทำเป็น พึ่งตนเองได้ เริ่มทดลองใช้ในปีการศึกษา 2545 ในโรงเรียนนำร่องและโรงเรียนเครือข่ายจำนวน 2,175 แห่ง รวมทั้งมีการพัฒนาหลักสูตรสำหรับผู้พิการให้ผู้พิการแต่ละประเภทสามารถเรียนรู้ได้อย่างกว้างขวางและทั่วถึง
- นโยบายหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน โดยมุ่งประสานกับภาคเอกชนและรัฐวิสาหกิจที่มีศักยภาพเพื่อเป็นเจ้าภาพหลักในการสนับสนุนโรงเรียนแต่ละแห่งอย่างเป็นรูปธรรมและต่อเนื่อง รวมทั้งการระดมความร่วมมือจากสถาบันอุดมศึกษาและสถาบันราชภัฏในพื้นที่ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนเสมือนเป็นโรงเรียนสาธิตของสถาบันนั้น

3.4 การเตรียมการพัฒนากำลังคนเพื่อการแข่งขันระดับนานาชาติ

- การผลิตและพัฒนาากำลังคนระดับกลาง โดยสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษากับสถานประกอบการในรูปแบบทวิภาคี ในปี 2546 มีสถาบันการศึกษาในสังกัดสำนักงาน

คณะกรรมการอาชีวศึกษาเข้าร่วมโครงการจำนวน 354 แห่ง และสถานประกอบการ 8,795 แห่ง นอกจากนี้ ได้มีการปรับปรุงหลักสูตรและกระบวนการผลิตกำลังคนให้เอื้อต่อการสร้างผู้ประกอบการรายใหม่

- การพัฒนาระบบคุณวุฒิวิชาชีพ (Thai Vocational Qualification : TVQ) เพื่อเป็นเครื่องมือในการประเมินสมรรถนะของการปฏิบัติงานได้จริงตามวิชาชีพโดยร่วมมือกับภาคการผลิต ปัจจุบันได้มีการนำร่องพัฒนาคุณวุฒิวิชาชีพใน 5 สาขา ได้แก่ กลุ่มอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ ไฟฟ้า ช่างยนต์และพลาสติก ด้านค้าปลีก และ Automation and Industrial Maintenance
- การสร้างองค์ความรู้และสร้างนักวิจัยรุ่นใหม่ ปัจจุบันมีการดำเนินการอยู่หลายโครงการ เช่น การให้ทุนเพื่อพัฒนาศักยภาพในการทำงานวิจัยของอาจารย์รุ่นใหม่ การส่งเสริมการวิจัยและถ่ายทอดเทคโนโลยีอย่างครบวงจร โครงการ IRAP (Industrial Research Assistance Program) เป็นต้น
- การจัดหลักสูตรการศึกษานานาชาติ ปัจจุบันมีมหาวิทยาลัยทั้งภาครัฐและเอกชนเปิดสอนจำนวน 69 แห่ง (รัฐ 24 แห่งและเอกชน 45 แห่ง) ทั้งในระดับปริญญาตรีและสูงกว่า รวมทั้งสิ้น 387 หลักสูตร ส่วนการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีโรงเรียนนานาชาติ จำนวน 61 โรง อยู่ในกรุงเทพมหานคร 39 โรง และในส่วนภูมิภาค 22 โรง

4. สาธารณสุข

ในภาพรวมคนไทยมีอายุขัยเฉลี่ยสูงขึ้น โดยในปี 2545 เพศชายและเพศหญิง มีอายุขัยเฉลี่ยเพิ่มขึ้นเป็น 69.9 ปี และ 74.9 ปี

ซึ่งสูงกว่าอายุขัยเฉลี่ยของประชากรโลก คือ ชาย 64 ปี และหญิง 68 ปี แต่ภาวะการเจ็บป่วยด้วยสาเหตุที่ป้องกันได้กลับสูงขึ้น โดยเฉพาะโรคหัวใจและผลจากอุบัติเหตุ เช่นเดียวกับอัตราการป่วยจากภาวะการแปรปรวนทางจิตและพฤติกรรมที่เพิ่มสูงขึ้น นอกจากนี้ค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพของภาครัฐเพิ่มสูงขึ้นทุกปี จาก 90,504 ล้านบาท ในปี 2543 เป็น 107,806 ล้านบาท ในปี 2546 ทำให้ต้องมีการปฏิรูประบบสุขภาพเพื่อนำไปสู่ระบบบริการที่มีคุณภาพและประชาชนสามารถเข้าถึงบริการได้อย่างทั่วถึง โดยมีมาตรการที่สำคัญดังนี้

4.1 การเสริมสร้างสุขภาพ/การป้องกันโรค

โดยกำหนดให้มีศูนย์สุขภาพชุมชนที่สถานีอนามัย จำนวน 4,166 แห่ง เพื่อเป็นหน่วยให้บริการสุขภาพพื้นฐานที่เชื่อมประสานกับเครือข่ายสถานพยาบาลในโครงสร้างหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า และเป็นศูนย์ประสานเครือข่ายอาสาสมัครสาธารณสุขตลอดจนสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งชมรมส่งเสริมสุขภาพการออกกำลังกายในเทศบาล/ตำบลจำนวน 8,172 ชมรม และโรงเรียนเป็นศูนย์กลางของการส่งเสริมสุขภาพในชุมชนจำนวน 29,387 โรงเรียน

4.2 การสร้างหลักประกันสุขภาพ

ในปี 2545 ประชาชนส่วนใหญ่สามารถเข้าถึงระบบประกันสุขภาพถึงร้อยละ 95.7 ของประชากรทั้งประเทศ โดยผ่านระบบการประกันสุขภาพใน 3 รูปแบบ ได้แก่ สวัสดิการการรักษาพยาบาลข้าราชการ ลูกจ้างและพนักงานรัฐวิสาหกิจ การประกันสุขภาพในกองทุนประกันสังคม และนโยบาย 30 บาทรักษาทุกโรค ซึ่ง

ครอบคลุมคนไทยถึงร้อยละ 11.2, 10.8 และ 72.88 ตามลำดับ คาดว่าในปี 2549 ซึ่งเป็นปีสุดท้ายของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 จะสามารถสร้างหลักประกันสุขภาพได้ถ้วนหน้าตามเป้าหมาย

4.3 การพัฒนามาตรฐานคุณภาพบริการสาธารณสุข

สถานบริการสาธารณสุขได้ใช้กรอบของระบบคุณภาพมาตรฐานโรงพยาบาล (Hospital Accreditation) และการรับรองคุณภาพตามมาตรฐาน (ISO) ในการดำเนินการพัฒนาระบบบริการพยาบาลที่มีคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด โดยสามารถดำเนินการก้าวหน้า ดังนี้ สถานบริการระดับต้นจำนวน 236 แห่ง หรือร้อยละ 32.82 ระดับกลาง จำนวน 64 แห่ง หรือร้อยละ 95.45 ระดับสูงจำนวน 25 แห่ง หรือร้อยละ 100 และพัฒนารูปแบบบริการพยาบาลระดับปฐมภูมิ รวมทั้งพัฒนาเครือข่ายบริการสุขภาพ 75 เครือข่าย (75 จังหวัด) และศูนย์สุขภาพชุมชน ร้อยละ 75 (2,000 แห่ง) เข้าสู่ระบบการพัฒนาคุณภาพ ซึ่งส่งผลให้ประชาชน/ผู้ใช้บริการมีความมั่นใจในการรับบริการด้านการรักษาพยาบาลจากสถานบริการสาธารณสุข

4.4 การพัฒนาแพทย์แผนไทยและแพทย์ทางเลือก

ปัจจุบันคนไทยมีการตื่นตัวและตระหนักถึงความสำคัญของภูมิปัญญาไทยโดยเฉพาะด้านแพทย์แผนไทยมากขึ้น โดยมีเครือข่ายแพทย์พื้นบ้านทั้ง 4 ภาค จำนวน 2,500 คน และจัดตั้งเครือข่ายพัฒนาการแพทย์พื้นบ้านในแต่ละท้องถิ่น พัฒนาสมุนไพรให้มีคุณภาพและมาตรฐานรวม 6 ชนิด ได้แก่ กวาวเครือขาว หนุ้าหวาน ขมิ้นชัน ฟ้าทะลายโจร ชุมเห็ดเทศ รวมทั้งได้มีการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับ พ.ร.บ.คุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย โดยการออกกฎกระทรวงมารองรับ

5. ความมั่นคงของมนุษย์

5.1 ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

จากสถิติคดีอาญาของสำนักงานตำรวจแห่งชาติพบว่าอัตราเฉลี่ยคดีอาญารับแจ้งต่อประชากรแสนคนมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นมากในช่วง 10 ปีที่ผ่านมาจาก 169.32 ต่อประชากรแสนคน ในปี 2535 เป็น 259.55 ต่อประชากรแสนคนในปี 2545 โดยในแต่ละปีมีอัตราคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สินสูงสุด รองลงมาคืออัตราคดีชีวิต ร่างกาย และเพศตามลำดับ

ปัจจุบันรัฐบาลได้มีมาตรการต่างๆ เพื่อสร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนและความสงบสุขของสังคม เช่น การปฏิรูปองค์กรที่เกี่ยวข้องให้มีความทันสมัย โดยนำเทคโนโลยีต่างๆ เข้ามาใช้ในการปฏิบัติงานมากขึ้น เช่น นิติวิทยาศาสตร์ เป็นต้น การใช้มาตรการทางกฎหมายปราบปรามกลุ่มผู้มีอิทธิพล การปรับปรุงกฎระเบียบต่างๆ ในเรื่องการมีไว้ครอบครอง ชื้อ ขายอาวุธปืน และการเร่งปราบปรามอาวุธเถื่อน เป็นต้น

ตารางที่ 3 อัตราคดีอาญาต่อแสนประชากรในปี 2544-2545

ประเภทความผิด	2544	2545
1. คดีอุกฉกรรจ์สะเทือนขวัญ	11.91	12.74
2. คดีชีวิต ร่างกาย และเพศ	57.11	60.98
3. คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน	106.43	110.59

ที่มา : สถิติคดีอาญาที่น่าสนใจทั่วราชอาณาจักร สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

5.2 ยาเสพติด

ศูนย์อำนวยการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดแห่งชาติ (ศตช.) ได้กำหนดแนวทางและขั้นตอนการดำเนินยุทธศาสตร์การต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดไว้ 3 ระยะ ได้แก่ 1) การยึดพื้นที่ แยกสลาย ทำลายวงจรยาเสพติด 2) การฟื้นฟู ดูแล พัฒนา สร้างความเข้มแข็งของพลังแผ่นดินและชุมชน 3) การดำรงความเข้มแข็งของพลังแผ่นดินและชุมชนในการเอาชนะยาเสพติดอย่างยั่งยืน โดยในรอบ 3 เดือน (1 กุมภาพันธ์ - 30 เมษายน 2546) รัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับมาตรการในการปราบปรามผู้ผลิต/ผู้ค้า ทำให้สามารถจับกุมผู้ผลิต/ผู้ค้ายาเสพติดได้ 43,049 คน คิดเป็นร้อยละ 92.53 ของบัญชีบุคคลเป้าหมายจังหวัดทั้ง 75 จังหวัด

ตารางที่ 4 สถิติการปราบปรามเพื่อเอาชนะยาเสพติดในรอบ 3 เดือน (กุมภาพันธ์- เมษายน 2546)

มาตรการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ปราบปราม		
- จับกุมผู้ผลิต/ผู้ค้า	43,049	92.53
2. การแสดงตน		
- ผู้ผลิต/ผู้ค้าเข้าแสดงตนต่อทางราชการ	42,372	-
- ผู้เสพเข้าแสดงตนต่อทางราชการ	287,379	-
3. บำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ	235,627	81.99
4. เสริมสร้างความเข้มแข็งหมู่บ้าน/ชุมชน (แห่ง)	81,025	98.64
5. ปราบปรามจับกุมผู้ผลิต/ผู้ค้ารายสำคัญ (ราย)	1,819	-
ยึดทรัพย์สิน (ล้านบาท)	3,011.81	-
6. เจ้าหน้าที่ของรัฐมีพฤติการณ์เกี่ยวข้องกับยาเสพติด (ราย)	1,191	-

ที่มา : สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

การดำเนินยุทธศาสตร์การต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนที่ 2 คือ พื้นฟู ดูแล พัฒนา สร้างความเข้มแข็งของพลังแผ่นดินและชุมชนเพื่อขจัดปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชนให้หมดสิ้นไปหรือเบาบางลง ซึ่งการดำเนินการต่อไปของรัฐบาล(3 ธันวาคม 2546 - 30 กันยายน 2547) จะต้องทำให้สามารถดำรงความเข้มแข็งของพลังแผ่นดินและชุมชนอย่างยั่งยืน โดยมีเป้าหมายให้เกิดความยั่งยืนในการแก้ปัญหายาเสพติดในทุกพื้นที่

5.3 ระบบการประกันสังคม

รัฐบาลได้ดำเนินการระบบประกันสังคมเพื่อคุ้มครองลูกจ้างที่อยู่ในสถานประกอบการที่มีลูกจ้าง 1 คนขึ้นไป ทั้งในเวลางานและนอกเวลางานในกรณีเจ็บป่วยหรือประสบอันตราย อุบัติเหตุ เสียชีวิตจนกรณีคลอดบุตร สงเคราะห์บุตร ชราภาพ และว่างงาน โดยการประกันสังคมกรณีว่างงานเริ่มบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2547

ปัจจุบันรัฐบาลได้ดูแลลูกจ้าง ผู้ประกันตนที่อยู่ในสถานประกอบการทั่วประเทศ 301,518 แห่ง เป็นจำนวน 6.90 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ 20.50 ของกำลังแรงงาน (ณ สิงหาคม 2546) นอกจากนี้ ยังมีกองทุนสำรองเลี้ยงชีพซึ่งเป็นการออมในระยะยาวของลูกจ้างจำนวน 581 กองทุน โดยมีลูกจ้างสมัครใจเป็นสมาชิก 1.36 ล้านคน (ณ มิถุนายน 2546) และรัฐบาลกำลังดำเนินการพัฒนาระบบการออมเพื่อการเกษียณอายุ เพื่อขยายความคุ้มครองให้แก่มูลนิธิได้กว้างขวางยิ่งขึ้น

5.4 การคุ้มครองแรงงาน

กฎหมายคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 ทำให้ลูกจ้างมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และมาตรฐานการใช้แรงงานเทียบเคียงได้กับมาตรฐานสากล เช่น ขยายอายุขั้นต่ำลูกจ้างเด็กจาก 13 ปี เป็น 15 ปี จัดตั้งกองทุนสงเคราะห์ลูกจ้างเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนกรณีออกจากงานหรือตาย และเพิ่มค่าชดเชยแก่ลูกจ้างที่ทำงานตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป ให้ได้รับค่าชดเชยสูงสุดถึง 10 เท่า รวมทั้งการเตรียมขยายความคุ้มครองไปยังแรงงานนอกระบบและแรงงานภาคเกษตร โดยจัดทำทะเบียนผู้รับงานไปทำที่บ้านและยกร่างกฎหมายกระทรวงเพื่อการคุ้มครองแรงงานที่รับงานไปทำที่บ้าน

5.5 การให้ความช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการให้การช่วยเหลือแก่กลุ่มผู้ด้อยโอกาส โดยทำงานร่วมกับองค์กรเอกชนและชุมชนในรูปแบบต่างๆ เช่น การจัดสถานสงเคราะห์เพื่อดูแลเด็กกำพร้าเด็กถูกทอดทิ้งและคนชรา การให้เบี้ยยังชีพแก่ผู้พิการและคนชรา การให้ทุนการศึกษาแก่เด็กยากจน การจัดเงินทุนกู้ยืมเพื่อสงเคราะห์แก่คนยากจน และการฝึกอาชีพให้แก่ผู้พิการ เป็นต้น นอกจากนี้ รัฐบาลได้ออกพระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม พ.ศ.2546 ซึ่งจะช่วยเหลือและพัฒนาผู้ด้อยโอกาสทุกกลุ่มของประเทศไทยอย่างเป็นระบบครบวงจรอีกด้วย

1. ทรัพยากรธรรมชาติ

1.1 ป่าไม้

การใช้ประโยชน์จากพื้นที่ป่าไม้อย่างต่อเนื่องจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ทำให้พื้นที่ป่าไม้ของประเทศไทยลดลงอย่างรวดเร็ว จากร้อยละ 53.3 ของพื้นที่ประเทศ (171 ล้านไร่) ในปี พ.ศ.2504 ได้ลดลงเหลือเพียงร้อยละ 25.28 ของพื้นที่ประเทศ (81 ล้านไร่) ในปี พ.ศ.2541 ทั้งนี้สาเหตุมาจากการให้สัมปทานทำไม้ การลักลอบตัดไม้ทำลายป่า ความต้องการขยายพื้นที่เพาะปลูกตามการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากร ไฟไหม้ป่า การก่อสร้างสาธารณูปโภคพื้นฐาน เช่น เขื่อน อ่างเก็บน้ำ และถนน เป็นต้น

นับตั้งแต่ปี พ.ศ.2532 เป็นต้นมา รัฐบาลได้ประกาศยกเลิกการทำสัมปทานไม้ทั่วประเทศ พร้อมทั้งได้ปรับนโยบายมาเร่งประกาศพื้นที่ป่าอนุรักษ์ ซึ่งจนถึงปี พ.ศ.2545 รัฐบาลได้ประกาศพื้นที่อนุรักษ์และนันทนาการไปแล้วรวมทั้งสิ้น 57.78 ล้านไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 18.02 ของพื้นที่ประเทศ ผลของนโยบายดังกล่าว ทำให้อัตราการลดลงเฉลี่ยของพื้นที่ป่าไม้เหลือประมาณ 1 ล้านไร่ต่อปี (พ.ศ. 2532-2541)

1.2 สัตว์ป่า

จำนวนสัตว์ป่าในประเทศไทยลดลงอย่างรวดเร็ว โดยหลายชนิดได้สูญพันธุ์ไปแล้ว เช่น สมัน เป็นต้น และอีกหลายชนิดก็กำลังอยู่ในสถานะวิกฤติที่ใกล้สูญพันธุ์เต็มที

ที่ผ่านมา รัฐบาลก็ได้ดำเนินการอนุรักษ์สัตว์ป่าในหลายรูปแบบ เช่น การอนุรักษ์แหล่งอาศัย การกวาดขันมิให้มีการล่า ทำลาย และ

จำหน่ายสัตว์ป่า การสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์สัตว์ป่าแก่ประชาชน รวมทั้งการออกกฎหมายคุ้มครองสัตว์ป่าต่างๆ แต่ก็ไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้ทันต่อสถานการณ์การลดลงและสูญพันธุ์ของสัตว์ป่า ที่นับวันจะทวีความวิกฤติมากยิ่งขึ้น

ดังนั้น ในปี พ.ศ.2546 รัฐบาลจึงได้แก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ.2535 เพื่อให้มีการพัฒนาและเพาะเลี้ยงเป็นสัตว์เศรษฐกิจได้มากขึ้น ซึ่งทำให้มีผู้มาแจ้งการครอบครองสัตว์ป่าคุ้มครองถึง 108,301 ราย นับเป็นจำนวนสัตว์ป่าถึงประมาณ 1.05 ล้านตัว มาตรการนี้จึงอาจเป็นทางรอดจากการสูญพันธุ์ของสัตว์ป่าอีกเป็นจำนวนมากในประเทศไทย

1.3 ดินและการใช้ที่ดิน

ปัจจุบันพบว่า ดินมีความเสื่อมโทรมมากขึ้น ทั้งที่มีสาเหตุมาจากธรรมชาติและที่เกิดจากการใช้ที่ดินอย่างไม่เหมาะสม ก่อให้เกิดปัญหาการชะล้างพังทลายของดิน ดินดั้น ดินทรายจัด ดินขาดอินทรีย์ดินเค็ม และดินเปรี้ยว จากการสำรวจเมื่อปี พ.ศ.2544 พบว่าพื้นที่ดินที่มีปัญหาได้เพิ่มขึ้นจาก 182.1 ล้านไร่เมื่อปี พ.ศ.2532 มาเป็น 192.8 ล้านไร่ในปี พ.ศ.2544 โดยภาคเหนือเป็นภาคที่มีพื้นที่ดินมีปัญหาสำหรับการเกษตรมากที่สุด

1.4 ทรัพยากรน้ำ

ปริมาณฝนที่ตกทั่วประเทศมีแนวโน้มลดลง และมีปริมาณเฉลี่ยในรอบ 50 ปี (พ.ศ.2495-2544) ที่ประมาณ 1,560 มิลลิเมตรต่อปี ทั้งนี้ ประเทศไทยสามารถเก็บกักน้ำไว้ตาม อ่างเก็บน้ำเพื่อใช้ประโยชน์ได้เพียง 68,000 ล้านลูกบาศก์เมตร หรือประมาณร้อยละ 34 ของปริมาณน้ำท่าทั้งหมดเท่านั้น น้ำส่วนที่เหลือจะไหลลงสู่ทะเล

ความสามารถในการเก็บกักน้ำไว้ใช้ประโยชน์อันจำกัดเช่นนี้ ทำให้ในช่วงที่ผ่านมา ประเทศไทยต้องประสบกับปัญหาภัยแล้งในฤดูแล้งและน้ำท่วมในฤดูฝนอยู่เป็นระยะๆ ส่งผลให้ราษฎรได้รับความเดือดร้อน และพื้นที่เกษตรได้รับความเสียหาย

อย่างไรก็ตาม รัฐบาลได้พยายามดำเนินมาตรการเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยในการแก้ปัญหาภัยแล้ง ได้มอบให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นหน่วยงานหลักในการจัดทำแผนและดำเนินการ โดยความร่วมมืออย่างใกล้ชิดของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นต้น ในขณะที่การป้องกันปัญหาอุทกภัย ในระยะยาว ได้มอบหมายให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จัดทำแผนพัฒนาอย่างเป็นระบบ ส่วนการแก้ไขและบรรเทาปัญหาในระดับพื้นที่ กระทรวงมหาดไทยเป็นผู้ดำเนินการ

1.5 ทรัพยากรแร่

ความต้องการใช้แร่ได้เพิ่มขึ้นตามอัตราความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งภายหลังจากการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจ โดยในปี พ.ศ.2545 มีมูลค่าการใช้ในกลุ่มแร่เชื้อเพลิงและพลังงาน กลุ่มแร่โลหะพื้นฐาน กลุ่มแร่อุตสาหกรรมซีเมนต์ กลุ่มแร่เซรามิกส์ และกลุ่มแร่หินอุตสาหกรรม คิดเป็น 21,272 ล้านบาท (ราคา ณ ปี พ.ศ.2538) เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ.2544 ถึงร้อยละ 10.4 โดยการส่งออกดีบุกและยิบซัมมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น และแร่ที่นำเข้าส่วนใหญ่เป็นกลุ่มแร่เชื้อเพลิงและพลังงานและแร่โลหะพื้นฐาน

1.6 พลังงาน

ประเทศไทยมีการนำเข้าพลังงานเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องโดยเฉพาะก๊าซธรรมชาติ น้ำมันดิบ และน้ำมันสำเร็จรูป สัดส่วนของมูลค่าการใช้พลังงานขั้นสุดท้ายต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 11.9 ในปี พ.ศ.2541 เป็น 14.31 ในปี พ.ศ.2545 ซึ่งชี้ให้เห็นว่า การใช้พลังงานของประเทศไทยยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ดังนั้น รัฐบาลจึงควรสนับสนุนการดำเนินการมาตรการอนุรักษ์พลังงานและสนับสนุนการใช้พลังงานหมุนเวียนให้มากขึ้น

1.7 ทรัพยากรชายฝั่งทะเล

ป่าชายเลนของไทยได้ลดลงอย่างมาก จากที่เคยมีประมาณ 2.5 ล้านไร่ในปี พ.ศ.2504 ลดลงเหลือประมาณ 1.5 ล้านไร่ในปี พ.ศ.2543 ในขณะที่ แนวปะการังหลายแห่งอยู่ในสภาพเสื่อมโทรม โดยมีสาเหตุมาจากการใช้อวนลาก อวนรุน ทำการประมงในเขต 3,000 เมตรจากชายฝั่ง ซึ่งเป็นแหล่งปะการัง การระเบิดปลา การใช้สารเคมีเบื่อปลา รวมทั้งจากการท่องเที่ยวทางทะเล เช่น การทิ้งขยะลงทะเล การเหยียบปะการังของนักท่องเที่ยว และการทอดสมอของเรือท่องเที่ยว เป็นต้น

1.8 ทรัพยากรประมง

ทรัพยากรประมงน้ำจืดของไทยลดลงมาโดยตลอด ทั้งในเชิงปริมาณและชนิดของสัตว์น้ำจืด อย่างไรก็ตาม ปริมาณการจับสัตว์น้ำเค็มของไทยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยในปี พ.ศ.2543 มีปริมาณถึง 2.77 ล้านตัน ซึ่งสูงกว่าศักยภาพทรัพยากรประมงทะเลในน่านน้ำไทยที่มีเพียง 2.5 ล้านตัน ทั้งนี้เป็นเพราะความสามารถในการจับสัตว์

ทะเลนอกเขตพื้นที่เศรษฐกิจจำเพาะของประเทศ ในขณะที่เดียวกัน การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง ก็มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เช่นเดียวกัน โดยในปี พ.ศ.2543 มีการเพาะเลี้ยงถึง 467,000 ตัน คิดเป็นมูลค่า 92,600 ล้านบาท โดยเฉพาะพื้นที่เลี้ยงกุ้งทะเล หอย และปลา มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี

2. ภาวะมลพิษ

2.1 มลพิษทางน้ำ

ผลการสำรวจคุณภาพของน้ำในแหล่งน้ำจืด ในปี พ.ศ.2545 พบว่า มีคุณภาพดีคิดเป็นร้อยละ 40 พอใช้ร้อยละ 25 เสื่อมโทรมร้อยละ 32 และเสื่อมโทรมมากร้อยละ 3 ซึ่งได้แก่ เจ้าพระยา ตอนล่าง ท่าจีนตอนล่าง และลำตะคองตอนล่าง โดยแหล่งน้ำที่อยู่ในบริเวณเมืองใหญ่ ชุมชนหนาแน่น และเทศบาลยังไม่มียุทธศาสตร์บำบัดน้ำเสียที่สมบูรณ์ ถึงแม้ว่าในปัจจุบัน ประเทศไทยมีโครงการก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสียรวมของชุมชนเกิดขึ้นแล้ว 87 โครงการ มีความสามารถในการบำบัดน้ำเสียได้ประมาณวันละ 2.8 ล้านลูกบาศก์เมตร แต่ยังไม่สามารถดำเนินการได้เต็มประสิทธิภาพ

2.2 มลพิษทางอากาศ

คุณภาพอากาศของประเทศไทยในปี พ.ศ.2545 โดยภาพรวม ยังคงไม่แตกต่างจากคุณภาพอากาศในปีที่ผ่านมามากนัก ปัญหาหลักยังคงเป็นฝุ่นละอองขนาดเล็ก รองลงมาคือ ก๊าซโอโซน (O_3) ก๊าซไนโตรเจนออกไซด์ (NO_2) และก๊าซคาร์บอนมอนอกไซด์ (CO) ที่มีค่าเกินมาตรฐานเป็นครั้งคราวในบางพื้นที่

ในเขตกรุงเทพมหานคร ปัญหาฝุ่นรวมและฝุ่นขนาดเล็ก มีแนวโน้มลดลง แต่บริเวณริมถนนที่มีการจราจรหนาแน่นมีฝุ่นขนาดเล็กเกินมาตรฐานเกือบทุกจุดที่ตรวจวัด เช่นเดียวกับที่ในเขตปริมณฑล ที่จังหวัดสมุทรปราการ และที่อำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง

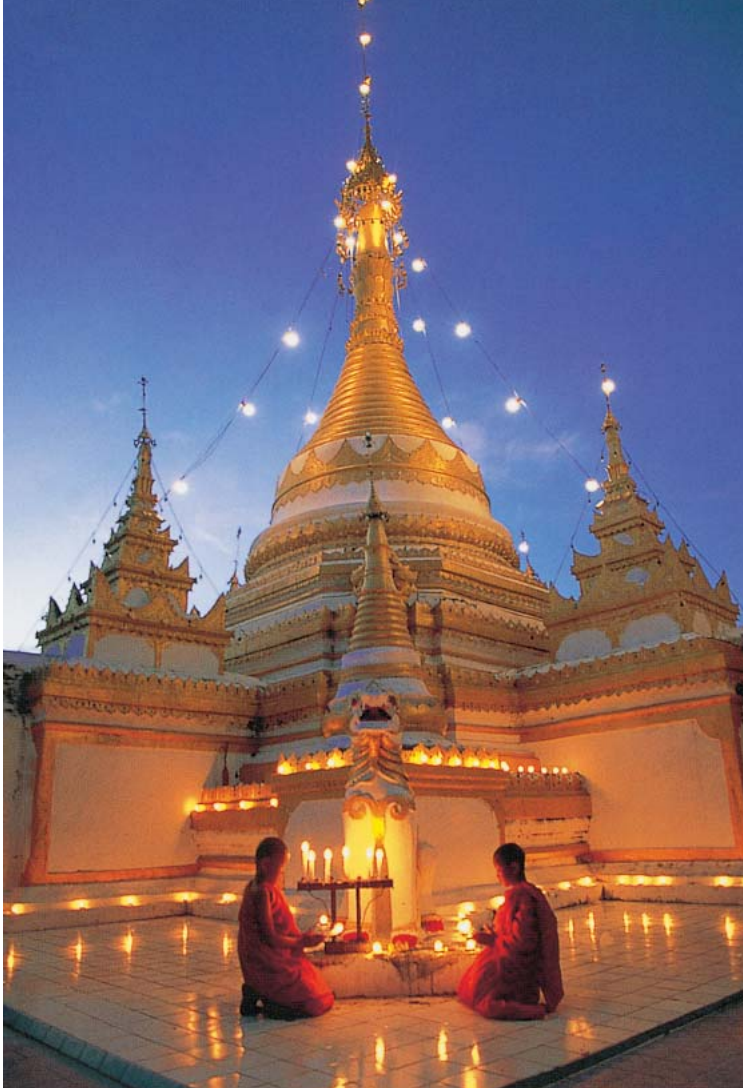
2.3 มลพิษทางเสียง

สถานการณ์เสียงในปี พ.ศ.2545 โดยภาพรวมยังคงไม่แตกต่างจากปีที่ผ่านมา โดยบริเวณที่ยังมีระดับเสียงเกินเกณฑ์มาตรฐาน (70 เดซิเบล: dB(A)) ในเขตกรุงเทพมหานคร ได้แก่ ริมถนน บำรุงเมือง ถนนตากสิน และถนนสุขสวัสดิ์บริเวณแยกประชาอุทิศ

2.4 มลพิษ

ปริมาณขยะมูลฝอยมีแนวโน้มสูงขึ้น ในปี พ.ศ.2545 มีปริมาณมูลฝอยชุมชนเกิดขึ้นทั่วประเทศประมาณวันละ 39,220 ตัน หรือปีละ 14.3 ล้านตัน โดยร้อยละ 25 เกิดขึ้นในเขตกรุงเทพมหานคร ร้อยละ 30 เกิดขึ้นในเขตเทศบาล และร้อยละ 45 เกิดขึ้นนอกเขตเทศบาล

ทั้งนี้ ในเขตกรุงเทพมหานครสามารถดำเนินการกำจัดได้ถึงร้อยละ 99 ในขณะที่ในเขตเทศบาลอื่นๆ สามารถดำเนินการได้เพียงร้อยละ 35 ของปริมาณมูลฝอยทั้งหมด ดังนั้น ในปี พ.ศ.2546 จึงได้มีการยกร่างแผนจัดการมูลฝอยแห่งชาติขึ้น เพื่อกำหนดเป็นวาระแห่งชาติในการดำเนินการต่อไป

ส่วนที่ 3 ทิศทางการพัฒนาประเทศที่สำคัญ

1. การปฏิรูประบบบริหารจัดการภาครัฐ

การปฏิรูประบบบริหารจัดการภาครัฐภายใต้การบริหารงานของรัฐบาลชุดปัจจุบันที่มี พ.ต.ท. ดร.ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี ได้ดำเนินงานตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม ที่เริ่มมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 3 ตุลาคม 2545 เป็นต้นมา ทำให้มีกระทรวงมากขึ้นถึง 20 กระทรวง ส่งผลให้มีการปรับบทบาทภารกิจ และปรับโครงสร้างองค์กรของแต่ละกระทรวงให้สอดคล้องกับการกิจใหม่นอกจากนั้น การประกาศใช้พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 และแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา ระบบราชการไทย (พ.ศ. 2546 - 2550) รวมทั้งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ได้ส่งผลให้ทุกส่วนราชการต้องปรับวิธีการปฏิบัติราชการโดยใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี เพื่อให้เกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชนมากขึ้น

1. แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทย (พ.ศ. 2546-2550) มีสาระสำคัญดังนี้

1.1 วิสัยทัศน์ของการพัฒนาระบบราชการไทย

“พัฒนาระบบราชการไทยให้มีความเป็นเลิศ สามารถรองรับกับการพัฒนาประเทศในยุคโลกาภิวัตน์ โดยยึดหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และประโยชน์สุขของประชาชน”

1.2 เป้าประสงค์หลักของการพัฒนาระบบราชการไทย

มี 4 ประการ คือ

- พัฒนาคุณภาพการให้บริการประชาชนที่ดีขึ้น (Better Service Quality)
- ปรับบทบาท ภารกิจ และขนาดให้มีความเหมาะสม (Rightsizing)
- ยกระดับขีดความสามารถและมาตรฐานการทำงานให้อยู่ในระดับสูงและเทียบเท่าเกณฑ์สากล (High Performance)
- ตอบสนองต่อการบริหารปกครองในระบอบประชาธิปไตย (Democratic Governance)

1.3 ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทย

ประกอบด้วย 7 ยุทธศาสตร์

ยุทธศาสตร์ที่ 1 : การปรับเปลี่ยนกระบวนการและวิธีการทำงาน
ระบบราชการไทย จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนกระบวนการวิธีการทำงาน โดยยึดวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนอย่างจริงจัง

ยุทธศาสตร์ที่ 2 : การปรับปรุงโครงสร้างการบริหารราชการแผ่นดิน

การบริหารราชการแผ่นดินแนวใหม่จะต้องมีการปรับปรุงโครงสร้างให้มีขีดสมรรถนะและความยืดหยุ่นคล่องตัวสูง โดยการจัดโครงสร้างการบริหารราชการแผ่นดินในเชิงบูรณาการ และให้มีลักษณะแบบเมตริกซ์ครอบคลุมทั้งในส่วนการวางยุทธศาสตร์ และการนำยุทธศาสตร์ไปปฏิบัติ

ยุทธศาสตร์ที่ 3 : การรื้อปรับระบบการเงินและการงบประมาณ

การรื้อปรับระบบการเงินและการงบประมาณเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายมากขึ้น โดยให้มีการถ่ายโอนอำนาจการตัดสินใจ และความคล่องตัวให้แก่หน่วยงานปฏิบัติ รวมทั้งการสร้างแรงจูงใจเพื่อพัฒนาการทำงานให้ดีขึ้น โดยอาศัยรูปแบบและวิธีการบริหารการเงินและการงบประมาณสมัยใหม่

ยุทธศาสตร์ที่ 4 : การสร้างระบบบริหารงานบุคคลและค่าตอบแทนใหม่

ระบบบริหารงานบุคคลและค่าตอบแทนของภาครัฐแนวใหม่ยึดหลักการจ่ายค่าตอบแทนตามผลงาน และเพิ่มผลิตภาพและพัฒนาขีดความสามารถของข้าราชการให้สูงขึ้น

ยุทธศาสตร์ที่ 5 : การปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์ วัฒนธรรมและค่านิยม

การปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์ วัฒนธรรมและค่านิยมของข้าราชการให้เอื้อต่อการพัฒนาระบบราชการ โดยสร้างการเรียนรู้ด้วยตนเองจากประสบการณ์จริง และการจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการสร้างกระบวนการเรียนรู้

ยุทธศาสตร์ที่ 6 : การเสริมสร้างระบบราชการให้ทันสมัย

การบริหารงานภาครัฐและการบริการประชาชน ในปัจจุบันจะใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสมัยใหม่เข้ามาประยุกต์ใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน

ยุทธศาสตร์ที่ 7 : การเปิดระบบราชการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม

ระบบราชการยุคใหม่จะมุ่งเน้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารกิจการบ้านเมืองมากขึ้น โดยให้ประชาชนเสนอแนะความคิดเห็น ร่วมปฏิบัติงาน และตรวจสอบผลการดำเนินงาน

2. พ.ร.ฎ. ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546

ซึ่งได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วเมื่อวันที่ 9 ตุลาคม 2546 มุ่งให้การบริหารราชการบรรลุเป้าหมายดังต่อไปนี้

- (1) เกิดประโยชน์สุขของประชาชน
- (2) เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ
- (3) มีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ
- (4) ไม่มีขั้นตอนการปฏิบัติงานเกินความจำเป็น
- (5) มีการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อเหตุการณ์
- (6) ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกและได้รับการตอบสนองความต้องการ
- (7) มีการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ

นอกจากนี้ พ.ร.ฎ. ดังกล่าว จะมีผลต่อทิศทางการจัดทำแผนการปฏิบัติงานตามแผน และการติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามแผนของส่วนราชการในระยะต่อไป ดังนี้

(1) การจัดทำแผนปฏิบัติราชการและติดตามประเมินผล พ.ร.ฎ. ฉบับนี้กำหนดให้ส่วนราชการต้องจัดทำแผนปฏิบัติราชการไว้เป็นการล่วงหน้าก่อนจะดำเนินการตามภารกิจใด โดยแผนปฏิบัติราชการต้องมีรายละเอียดในเรื่องขั้นตอน ระยะเวลา และงบประมาณในการดำเนินการแต่ละขั้นตอน เป้าหมายของภารกิจ ผลสัมฤทธิ์ของภารกิจ และตัวชี้วัดความสำเร็จของภารกิจ นอกจากนี้ส่วนราชการต้องจัดให้มีการติดตามประเมินผลการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติราชการ (มาตรา 9)

(2) การจัดทำแผนการบริหารราชการแผ่นดิน กำหนดให้คณะรัฐมนตรีจัดให้มีแผนการบริหารราชการแผ่นดินตลอดระยะเวลาการบริหารของคณะรัฐมนตรีโดยให้สำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และสำนักงบประมาณ ร่วมกันจัดทำแผนดังกล่าวและเสนอคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบ ซึ่งจะมีผลผูกพันคณะรัฐมนตรี รัฐมนตรี และส่วนราชการ ต้องดำเนินการจัดทำภารกิจและแผนปฏิบัติราชการที่สอดคล้องกับแผนการบริหารราชการแผ่นดิน (มาตรา 13, มาตรา 16)

(3) การให้ข้อมูลต่อนายกรัฐมนตรีคนใหม่ เมื่อนายกรัฐมนตรีพ้นจากตำแหน่ง กำหนดให้หัวหน้าส่วนราชการมีหน้าที่สรุปผลการปฏิบัติราชการ และให้ข้อมูลต่อนายกรัฐมนตรีคนใหม่ ทั้งนี้ เพื่อนายกรัฐมนตรีคนใหม่จะได้ใช้เป็นข้อมูลในการพิจารณา กำหนดนโยบายการบริหารราชการแผ่นดินต่อไป (มาตรา 19)

(4) การประเมินความคุ้มค่าในการปฏิบัติการกิจของรัฐ กำหนดให้ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม

แห่งชาติ และสำนักงานประมาณ ร่วมกันจัดให้มีการประเมินความคุ้มค่าในการปฏิบัติการกิจของรัฐที่ส่วนราชการดำเนินการอยู่ เพื่อรายงานคณะรัฐมนตรีสำหรับเป็นแนวทางในการพิจารณาว่าภารกิจใดสมควรจะได้ดำเนินการต่อไป หรือยุบเลิก และเพื่อประโยชน์ในการตั้งงบประมาณของส่วนราชการในปีต่อไป (มาตรา 22)

2. การบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ

2.1 ความเป็นมา

การบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการเกิดจากความริเริ่มของ พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี โดยแนวคิดหลักคือ ต้องการหาเจ้าภาพในการบริหารงานจังหวัด ซึ่งจะต้องทำงานเป็นทีมในรูปของคณะผู้บริหารจังหวัดที่ประกอบด้วยหัวหน้าส่วนราชการทุกหน่วย โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธานคณะผู้บริหาร หรือ CEO (Chief Executive Officer) ผู้ว่า CEO มีอำนาจในการบริหารงานเสมือนเป็นนายกรัฐมนตรีของจังหวัด และคณะผู้บริหารจังหวัดเปรียบเสมือนคณะรัฐมนตรีของจังหวัด ทั้งนี้เมื่อมองใน

ระดับภาพรวมของประเทศ จะถือว่าผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้ช่วยนายกรัฐมนตรีในการบริหารงานในระดับพื้นที่จังหวัดนั้นเอง

2.2 ความก้าวหน้าในการดำเนินงาน

(1) การทดลองดำเนินการในพื้นที่ 5 จังหวัด

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 7 สิงหาคม 2544 มอบหมายให้กระทรวงมหาดไทยดำเนินการโครงการนำร่องการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ โดยคัดเลือกจังหวัดที่เหมาะสมเป็นตัวแทนภาคต่างๆ ที่มีทั้งสภาพเศรษฐกิจ และระดับความเจริญแตกต่างกัน รวม 5 จังหวัด และได้คัดเลือกจังหวัดอื่นๆ อีก 5 จังหวัดที่มีระดับความเจริญใกล้เคียงกับ 5 จังหวัดแรก ทั้งนี้เพื่อนำมาใช้เปรียบเทียบความแตกต่างของผลสำเร็จในการบริหารงาน มีกำหนดการดำเนินงาน 1 ปี (ตุลาคม 2544 - กันยายน 2545) ทั้งนี้ จากการประเมินผลโดยสถาบันการศึกษาของรัฐ 5 แห่ง ได้ผลสรุปว่า จังหวัดทดลอง (ลำปาง ชัยนาท ศรีสะเกษ ภูเก็ต และนราธิวาส) มีประสิทธิผลของการดำเนินงานและได้รับความพึงพอใจจากประชาชนสูงกว่าจังหวัดเปรียบเทียบ (พิษณุโลก อ่างทอง สุรินทร์ พังงา และปัตตานี)

(2) การขยายผลการดำเนินงาน

มติครม. วันที่ 28 เมษายน 2546 เห็นชอบให้ทุกจังหวัด (ยกเว้นกรุงเทพฯ) ใช้การบริหารงานแบบบูรณาการ โดยให้มีผลตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2546 เป็นต้นไป

มติ ครม. วันที่ 6 พฤษภาคม 2546 เห็นชอบตามที่นายกรัฐมนตรีเสนอ ดังนี้

- ถือว่าผู้ว่าราชการจังหวัดและเอกอัครราชทูตไทยในต่างประเทศทุกประเทศ ทดลองใช้การบริหารงานแบบบูรณาการเป็นเวลา 1 ปี นับตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2546 เป็นต้นไป

- ให้รายงานข้อมูล ข้อเท็จจริง และผลการปฏิบัติการต่างๆ ตามระบบการรายงานหลายทาง (Matrix Reporting System) โดยทุกหน่วยงานในจังหวัดรายงานต่อผู้ว่าราชการจังหวัด สำหรับผู้ว่าราชการจังหวัดรายงานต่อกระทรวงมหาดไทยและสำนักนายกรัฐมนตรี รวมทั้งรายงานให้ส่วนราชการเจ้าของเรื่องในส่วนกลางทราบด้วย

- ให้รองนายกรัฐมนตรีกำกับการปฏิบัติราชการในส่วนภูมิภาค ติดตามดูแลการเตรียมความพร้อมและการปฏิบัติงานของผู้ว่าราชการจังหวัดในเขตตรวจราชการที่รับผิดชอบ

- ให้สำนักงานประมาณพิจารณากำหนดหลักเกณฑ์แนวทางการดำเนินการบริหารงบประมาณค่าใช้จ่ายของจังหวัดให้มีความคล่องตัว เพื่อให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมีเงินจำนวนหนึ่งคล้ายงบกลาง ซึ่งสามารถนำไปใช้จ่ายได้ตามความจำเป็นและเหมาะสมหรือแก้ไขปัญหาด่างๆ ได้อย่างทันการณ์

- ให้รองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) พิจารณาร่วมกับสำนักงาน ก.พ.ร. สำนักงาน ก.พ. และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดแนวทางการมอบอำนาจและการดำเนินการอื่นๆ

มติ ครม. วันที่ 22 กรกฎาคม 2546 เห็นชอบแนวทางการขยายผลการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ 4 ประการ ได้แก่

- การสรรหาและแต่งตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดแบบบูรณาการ โดยเป็นระบบเปิด ให้สามารถสรรหาบุคคลทั้งจากภายใน

และภายนอกกระทรวงมหาดไทย มาดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดได้

- การมอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัด จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านการวินิจฉัยสั่งการ การอนุมัติ การอนุญาต (2) ด้านการบริหารงานบุคคล และ (3) ด้านการบริหารงบประมาณ โดยดำเนินการออกเป็นระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี กำหนดให้ทุกส่วนราชการ และหน่วยงานในส่วนกลาง ถือปฏิบัติเพื่อให้การบริหารงานมีความคล่องตัว และจังหวัดสามารถแก้ไขปัญหาหรือตัดสินใจได้เสร็จสิ้นในระดับจังหวัดมากที่สุด

- การบริหารแบบบูรณาการเชิงยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัด โดยแบ่งออกเป็น 20 กลุ่มจังหวัด เพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงการพัฒนาภายในกลุ่มจังหวัด และระหว่างกลุ่มจังหวัด

- การกำกับการปฏิบัติราชการในส่วนภูมิภาคของรองนายกรัฐมนตรี ในรูปของ “คณะกรรมการกำกับ ติดตามการปฏิบัติราชการในส่วนภูมิภาค”

2.3 เชื้อไขความสำเร็จ

การบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการจะสามารถบรรลุผลตามเจตนารมณ์ของรัฐบาลได้นั้น จะต้องมีการเตรียมความพร้อมในด้านต่างๆ เพื่อปูทางไปสู่ความสำเร็จ ได้แก่ การเตรียมความพร้อมด้านการประชาสัมพันธ์ ความพร้อมด้านบุคลากรและองค์กรในจังหวัด ความพร้อมด้านกลไกและเครื่องมือที่ครอบคลุมตั้งแต่ระบบข้อมูลสารสนเทศ แผนยุทธศาสตร์จังหวัด/กลุ่มจังหวัด ระบบการมีส่วนร่วมของประชาชนและภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ระบบการประสานงาน จนถึงระบบการกำกับดูแลและติดตามประเมินผล

ในทุกระดับ ซึ่งการเตรียมความพร้อมในด้านต่างๆ ดังกล่าวนี้นี้รัฐบาลได้ให้ความสำคัญและได้กำหนดแนวทางการดำเนินงานไว้อย่างเป็นรูปธรรมแล้ว

3. โครงการโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญ

โครงการโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญที่มีเงินลงทุนสูงและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและบรรเทาการจราจร รวมทั้งสนับสนุนในการประหยัดพลังงาน มีดังนี้

3.1 แผนแม่บทการขนส่งมวลชนระบบรางในเขตกรุงเทพมหานครและพื้นที่ต่อเนื่อง

เพื่อให้การเดินทางของประชาชน รวดเร็ว และประหยัด มีโครงข่ายครอบคลุมพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ จึงได้มีการศึกษาจัดทำแผนแม่บทการขนส่งมวลชนระบบรางในเขตกรุงเทพมหานคร

และพื้นที่ต่อเนื่อง โดยกำหนดแนวทางการพัฒนาระบบขนส่งมวลชนระบบรางในเขตกรุงเทพมหานครและพื้นที่ต่อเนื่อง ในระยะเวลา 20 ปี (พ.ศ.2545-2564) มีระยะทางรวม 255.89 กิโลเมตร (กม.) วงเงินลงทุน ณ ราคาของปี 2543 (ไม่รวมค่าตัวรถ) 386,561 ล้านบาท เป็นการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานและจัดกรรมสิทธิ์ที่ดิน โดยภาครัฐลงทุน 235,800 ล้านบาท และภาคเอกชนลงทุนในทางระบบต่างๆ (ไม่รวมตัวรถ) วงเงิน 150,761 ล้านบาท ทั้งนี้ โครงการมีเป้าหมายในการก่อสร้างโครงข่ายระบบขนส่งมวลชนในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ระยะทางรวม (ระยะสุดท้าย) 375.8 กม. โดยแบ่งการดำเนินการก่อสร้างออกเป็น 3 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 (พ.ศ.2544-2554) ดำเนินโครงการ ดังนี้

เส้นทางรถไฟฟ้าชานเมืองสายสีแดง ระยะทางรวม 64.8 กม. แยกเป็น พญาไท-ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ (SBIA) ระยะทาง 34.6 กม. และ รังสิต-หัวลำโพง-พญาไท ระยะทาง 30.2 กม.

เส้นทางรถไฟฟ้าขนส่งมวลชนสายสีน้ำเงิน ระยะทางรวม 34.6 กม. แยกเป็น หัวลำโพง-ศูนย์การประชุมแห่งชาติสิริกิติ์-บางซื่อ ระยะทาง 20.8 กม. หัวลำโพง-บางหว้า ระยะทาง 9.1 กม. และ บางหว้า-บางแค ระยะทาง 4.7 กม.

เส้นทางรถไฟฟ้าขนส่งมวลชนสายสีเขียว ระยะทางรวม 42.4 กม. แยกเป็น หมอชิต-อ่อนนุช ระยะทาง 16.9 กม. พระราม 1 - สะพานตากสิน ระยะทาง 6.8 กม. อ่อนนุช-สำโรง ระยะทาง 9.0 กม. สะพานตากสิน-จุดเชื่อมต่อสายแม่กลอง-ถนนเพชรเกษม (BSTC) ระยะทาง 6.8 กม. และหมอชิต-รัชโยธิน ระยะทาง 2.9 กม.

ระยะที่ 2 (พ.ศ.2554-2564) ดำเนินโครงการ ดังนี้

เส้นทางรถไฟขานเมืองสายสีแดง ระยะทางรวม 64.4 กม. แยกเป็น หัวลำโพง-ศูนย์คมนาคมขนส่งกรุงเทพ ด้านใต้ (BSTC)-มหาชัย ระยะทาง 34.8 กม. บางซื่อ-ตลิ่งชัน ระยะทาง 14.9 กม. และบางซื่อ-ดอนเมือง ระยะทาง 14.7 กม.

เส้นทางรถไฟขานส่งมวลชนสายสีน้ำเงิน ระยะทางรวม 42.2 กม. แยกเป็น บางซื่อ-สะพานพระนั่งเกล้า ระยะทาง 11.6 กม. บางซื่อ-ท่าพระ ระยะทางรวม 13.1 กม. และท่าพระ-คลองเตย ระยะทาง 17.5 กม.

เส้นทางรถไฟขานส่งมวลชนสายสีเขียว ระยะทางรวม 20.3 กม. แยกเป็น สำโรง-สมุทรปราการ ระยะทาง 7.9 กม. รัชโยธิน-ดอนเมือง ระยะทาง 7.8 กม. และสนามกีฬา-สะพานพระปิ่นเกล้า ระยะทาง 4.6 กม.

เส้นทางรถไฟขานส่งมวลชนสายสีส้ม ระยะทางรวม 31.8 กม. แยกเป็น มีนบุรี-บริเวณโรงซ่อมบำรุงห้วยขวาง ระยะทาง 19.9 กม. และโรงซ่อมบำรุงห้วยขวาง-วังบูรพา ระยะทาง 11.9 กม.

ระยะที่ 3 (ภายหลัง พ.ศ.2564) ดำเนินโครงการ ดังนี้

เส้นทางรถไฟขานส่งมวลชนสายสีน้ำเงิน (สะพานพระนั่งเกล้า-บางบัวทอง) ระยะทางรวม 8.1 กม.

เส้นทางรถไฟขานส่งมวลชนสายสีเขียว (ดอนเมือง-ลำลูกกา) ระยะทาง 14.0 กม.

เส้นทางรถไฟขานส่งมวลชนสายสีส้ม (วังบูรพา-สำโรง) ระยะทางรวม 21.5 กม.

เส้นทางรถไฟขานส่งมวลชนสายสีเหลือง (ลาดพร้าว-บางกะปิ-สำโรง) ระยะทางรวม 31.7 กม.

3.2 ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ (Suvarnabhumi Airport)

สนามบินสุวรรณภูมิตั้งอยู่ในจังหวัดสมุทรปราการ ห่างจากกรุงเทพมหานครไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือจากอนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิประมาณ 25 กิโลเมตร พื้นที่ประมาณ 20,000 ไร่ (หรือ 32 ตารางกิโลเมตร โดยพื้นที่มีขนาดกว้าง 4 กิโลเมตร ยาว 8 กิโลเมตร) ใหญ่กว่าสนามบินดอนเมืองประมาณ 6 เท่า (สนามบินดอนเมืองมีพื้นที่รวม 3,486 ไร่)

การพัฒนาสนามบินสุวรรณภูมิจะทำให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการขนส่งทางอากาศของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยในประชาคมโลก รวมทั้งส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ รัฐบาลจึงได้กำหนดให้การพัฒนาท่าอากาศยานสุวรรณภูมิเป็นวาระแห่งชาติ ที่ทุกหน่วยงานจะต้องเร่งรัดดำเนินการ เพื่อให้สนามบินแล้วเสร็จพร้อมเปิดให้บริการได้ในวันที่ 29 กันยายน 2548

ขีดความสามารถของสนามบิน

เมื่อเริ่มเปิดให้บริการระยะแรกในปี พ.ศ. 2548 ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิจะมีขีดความสามารถรองรับผู้โดยสารได้ไม่น้อยกว่า 45 ล้านคน/ปี รองรับเที่ยวบินได้มากกว่า 76 เที่ยวบิน/ชั่วโมง และรองรับการขนส่งสินค้าทางอากาศได้มากกว่า 3 ล้านตัน/ปี โดยมีองค์ประกอบหลัก ดังนี้

- ทางวิ่ง 2 เส้น ความกว้างเส้นละ 60 เมตร โดยทางวิ่งด้านตะวันออก มีความยาว 4,000 เมตร และทางวิ่งด้านตะวันตก มีความยาว 3,700 เมตร ทางวิ่งทั้งสองมีระยะห่างกัน 2,200 เมตร
- หลุมจอดเครื่องบิน 120 หลุมจอด โดยเป็นหลุมจอดประชิดอาคาร (มีทางเดินเชื่อมตัวเครื่องบิน) 51 หลุมจอด และหลุมจอดระยะไกล 69 หลุมจอด
- อาคารผู้โดยสาร โครงสร้างและวัสดุหลักของตัวอาคารเป็นเหล็กและกระจก มีหลังคากระจกซึ่งคลุมด้วยแผงกันแดดอลูมิเนียมอีกชั้นหนึ่งอยู่ด้านบน พื้นที่ใช้สอย 182,000 ตารางเมตร ภายในตกแต่งเป็นที่ใช้งาน 7 ชั้น โดยมีการแบ่งส่วนของผู้โดยสารระหว่างประเทศและภายในประเทศ
- อาคารเทียบเครื่องบิน โครงสร้างอาคารเป็นหลักหลังคาเป็นกระจก สลับกับผ้าใบสังเคราะห์เคลือบเทฟลอน พื้นที่ใช้สอย 381,000 ตารางเมตร มี 4 ชั้น มีช่องสะพานเทียบเครื่องบิน 51 ช่อง
- หอบังคับการบิน มีความสูง 132 เมตร และมีระบบนำร่องที่ทันสมัย

เมื่อพัฒนาเต็มพื้นที่สนามบินสุวรรณภูมิจะมี 4 ทางวิ่ง สามารถรองรับเที่ยวบินได้อย่างน้อย 112 เที่ยวบิน/ชั่วโมง รองรับผู้โดยสารได้มากกว่า 100 ล้านคน/ปี และให้บริการขนถ่ายสินค้าได้ไม่ต่ำกว่า 6.4 ล้านตัน/ปี

งบประมาณ

การพัฒนาท่าอากาศยานสุวรรณภูมิในระยะแรกนี้ ใช้วงเงินลงทุนรวมทั้งสิ้นประมาณ 155,000 ล้านบาท ประกอบด้วย (1) เงินลงทุนในภาครัฐ จำนวน 125,000 ล้านบาท และ (2) เอกชนร่วมลงทุนในกิจการเชิงพาณิชย์ จำนวน 30,000 ล้านบาท

ความก้าวหน้า

ความก้าวหน้างานก่อสร้างท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ จนถึงวันที่ 25 กันยายน 2546

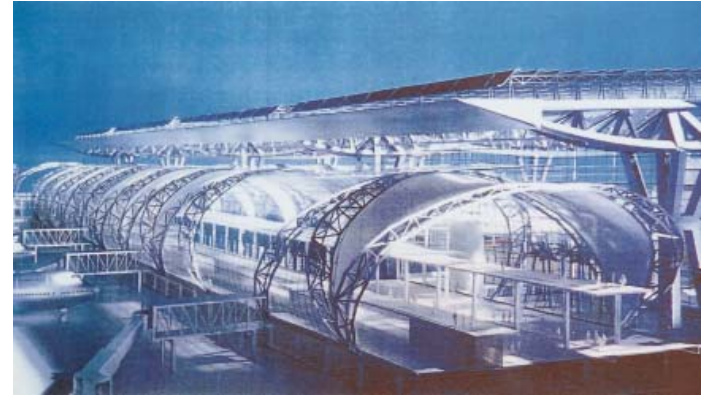
งานในความรับผิดชอบของ บริษัท ท่าอากาศยานสากลกรุงเทพ แห่งใหม่ จำกัด (บพท.) เช่น งานอาคารผู้โดยสารและอาคารเทียบเครื่องบิน งานทางวิ่งและลานจอดเครื่องบิน งานสาธารณูปโภค งานถนนในสนามบิน งานสถานีดับเพลิงและศูนย์ซ่อมบำรุง มีความก้าวหน้าโดยรวมร้อยละ 36

การบริหารจัดการ

โดยที่งานพัฒนาท่าอากาศยานสุวรรณภูมิทั้งภายในและภายนอกสนามบินจะต้องเกี่ยวข้องกับหน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ และภาคเอกชนต่างๆ จำนวนมาก คณะรัฐมนตรีจึงได้ออกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัฒนาท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ พ.ศ. 2545 กำหนดให้มีคณะกรรมการบริหารการพัฒนาท่าอากาศยาน

สุวรรณภูมิ (กทท.) โดยมีนายกรัฐมนตรี เป็นประธานกรรมการ ทำหน้าที่กำกับดูแลนโยบายและบริหารการพัฒนา เพื่อให้การพัฒนา ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ ตลอดจนระบบคมนาคม/ โครงสร้างพื้นฐาน และกิจการที่เกี่ยวข้อง สามารถดำเนินการได้อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ

อนึ่ง การพัฒนาสนามบินใหม่ที่เปิดดำเนินการอยู่ทั่วโลก จำเป็นต้องมีการพัฒนาพื้นที่โดยรอบสนามบินให้มีความทันสมัย มีศักยภาพทางธุรกิจสมัยใหม่ เพื่อรองรับธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับ กิจกรรมการบิน และอุตสาหกรรมซึ่งจะต้องอาศัยการขนส่งทางอากาศที่มีความรวดเร็ว ทั้งอุตสาหกรรมไฮเทคที่มีมูลค่าสูงแต่น้ำหนักเบา สินค้าที่เน่าเสียง่าย สินค้าแฟชั่น ตลอดจนเป็นที่ตั้งของ ธุรกิจบริการ สำนักงาน โรงแรม ที่อยู่อาศัย ศูนย์การค้าศูนย์การประชุม ฯลฯ สิ่งเหล่านี้จะสามารถเสริมฐานการผลิตและการบริการที่นำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทย และสนับสนุน ความเป็นศูนย์กลางการบินและการขนส่งทางอากาศของสนามบินสุวรรณภูมิ ดังนั้น ประเทศไทยจึงได้ริเริ่มวางแผนการพัฒนาเมือง ศูนย์กลางการบินสุวรรณภูมิ เพื่อใช้ประโยชน์พื้นที่โดยรอบสนามบินสุวรรณภูมิให้เต็มศักยภาพ เพื่อเชื่อมโยงและเสริมสร้างรากฐานทางเศรษฐกิจและสังคมที่มั่นคงในการรองรับธุรกิจของโลกสมัยใหม่ต่อไป

3.3 โครงการรถไฟฟ้ามหานคร สายเฉลิมรัชมงคล

โครงการรถไฟฟ้ามหานคร สายเฉลิมรัชมงคล เป็นรถไฟฟ้าขนส่งมวลชนใต้ดินสายแรกของประเทศไทย ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 12 กันยายน 2538 ให้ก่อสร้างโครงการฯ เป็นระบบใต้ดินตลอดสาย โดยให้ รฟม. ลงทุนก่อสร้างงานโยธาและเอกชนลงทุนระบบรถไฟฟ้า ใช้รถไฟฟ้าขนาดใหญ่ (heavy rail) มีทางวิ่งเป็นอุโมงค์ใต้ดินตลอดสาย โดยมีคุณลักษณะด้านต่างๆ สรุปได้ ดังนี้

แนวเส้นทาง

สถานีรถไฟหัวลำโพง-สามย่าน-สีลม-ศูนย์การประชุมแห่งชาติสิริกิติ์-อโศก-ห้วยขวาง-สุทธิสาร-ลาดพร้าว-สถานีขนส่งสายเหนือ-สถานีรถไฟบางซื่อ

ระยะทาง

ประมาณ 20 กิโลเมตร

โครงสร้างทางวิ่ง	อุโมงค์คู่วางตามแนวราบ และซ้อนตามแนวตั้ง เส้นผ่าศูนย์กลางภายในอุโมงค์ 5.7 เมตร ผนังอุโมงค์หนา 0.30 เมตร ความลึกของอุโมงค์ประมาณ 15-25 เมตร ทางเดินลูกเดิน กว้าง 0.6 เมตร
สถานี	18 สถานี มีทั้งแบบชานชาลากลางชานชาลาด้านข้าง และชานชาลาซ้อนกัน มีความยาวประมาณ 200 เมตร กว้าง 23 เมตร (สถานีมาตรฐาน) มีประตูชานชาลา (platform screen door)
ระบบราง	รางวิ่งขนาดมาตรฐาน (standard gauge) กว้าง 1.435 เมตร โดยมีรางที่ 3 วางขนานกันไปกับรางวิ่ง สำหรับจ่ายไฟฟ้าให้ตัวรถ
ระบบรถ	รถไฟฟ้าขนาดใหญ่ (heavy rail) ใช้ล้อเหล็กวิ่งบนรางเหล็ก เป็นรถปรับอากาศ ขนาดกว้าง 3.2 เมตร ยาว 20-24 เมตร สูงประมาณ 3.7 เมตร ความจุ 320 คน/คัน วิ่ง 3-6 คันต่อขบวนใช้ไฟฟ้า 750 โวลท์ กระแสตรง ป้อนระบบขับเคลื่อนรถใช้มอเตอร์ไฟฟ้ากระแสสลับขับเคลื่อนด้วยระบบการเดินรถด้วยระบบอัตโนมัติ จากศูนย์ควบคุมความเร็วสูงสุด 80 กิโลเมตร/ชั่วโมง

สิ่งอำนวยความสะดวก ลิฟต์ บันไดเลื่อน ห้องน้ำ ร้านค้าย่อย สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้พิการ

ที่จอดรถสำหรับผู้โดยสาร 1 แห่ง ที่ลาดพร้าว จอดรถได้กว่า 2,000 คัน และจะจอดรถยนต์ และรถประจำทางตามสถานีต่างๆ ให้มากที่สุดเท่าที่จะดำเนินการได้ เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกให้ผู้โดยสาร

มูลค่าโครงการ

ค่าใช้จ่ายในการก่อสร้าง	ล้านบาท
- ค่าจัดกรรมสิทธิ์ที่ดิน	24,527
- ค่าที่ปรึกษา ศึกษา ออกแบบ และควบคุมงาน	3,087
- ค่าออกแบบรายละเอียดและก่อสร้างงานโยธา	63,635 ¹⁾
- ค่างานระบบรถไฟฟ้า (งานไฟฟ้าเครื่องกล)	24,563 ²⁾
รวม	115,812 ³⁾

หมายเหตุ 1) ใช้อัตราแลกเปลี่ยนตามที่กำหนดไว้ในสัญญา
 2) รวมค่าใช้จ่ายก่อนเปิดดำเนินการและดอกเบี้ยระหว่างการก่อสร้าง
 3) ไม่รวมดอกเบี้ยระหว่างการก่อสร้างและภาษีมูลค่าเพิ่ม

การบริการ

จะเปิดให้บริการแก่ประชาชนในเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2547 โดยสามารถเชื่อมต่อกับรถไฟฟ้า BTS ได้ที่สถานีสีลม สถานีโคกและสถานีสวนจตุจักร และมีที่จอดรถสำหรับผู้โดยสารกว่า 2,000 คนที่บริเวณสถานีลาดพร้าว

4. ยุทธศาสตร์พลังงาน : พลังงานเพื่อการแข่งขันของประเทศไทย

4.1 กระทรวงพลังงานได้กำหนดยุทธศาสตร์ด้านพลังงานสำหรับใช้เป็นแนวทางการพัฒนาพลังงานของประเทศ เพื่อให้ประเทศไทยมีความมั่นคงด้านพลังงาน และมีศักยภาพในการแข่งขันกับประเทศต่างๆ โดยได้กำหนดเป้าหมายที่จะลดสัดส่วนอัตราการผลิตของการใช้พลังงานต่ออัตราการเติบโตเศรษฐกิจของประเทศจากปัจจุบันที่มีสัดส่วนเท่ากับ 1.4 : 1 ให้เหลือเท่ากับ 1 : 1 ในระยะเวลา 5 ปี ภายในปี 2550 และได้กำหนด ไว้ดังนี้

(1) ยุทธศาสตร์การใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ

เนื่องจากการใช้พลังงานของประเทศส่วนใหญ่อยู่ในภาคขนส่งและอุตสาหกรรม คืออยู่ในระดับร้อยละ 37 และ 36 ตามลำดับ ดังนั้นจึงได้กำหนดยุทธศาสตร์การใช้พลังงานในภาคขนส่งและอุตสาหกรรมไว้ ดังนี้

- **ปรับโครงสร้างการขนส่งคนและสินค้าจากการใช้รถยนต์ขนาดเล็กมาเป็นระบบขนส่งด้วยระบบราง** ควบคุมการวางเครือข่ายขนส่งแบบผสมผสาน (Multimodal) อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมุ่งหมายลดค่าใช้จ่ายด้านพลังงานภาคขนส่งไม่ต่ำกว่าร้อยละ 40 (ไม่ต่ำกว่า 2.5 ล้านล้านบาท) ในระยะเวลา 10 ปี (พ.ศ. 2550 - 2560)

- **ปรับโครงสร้างและยุทธศาสตร์การพัฒนาอุตสาหกรรม** โดยคำนึงถึงปัจจัยที่ทำให้อุตสาหกรรมที่สร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจต่ำ และใช้พลังงานสูง (High-Energy Intensive) เข้าสู่อุตสาหกรรมที่สร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจสูงแต่ใช้พลังงานน้อย (Non-Energy Intensive) แทน รวมทั้งการปรับกระบวนการผลิตเน้นการใช้อุปกรณ์/เครื่องจักรที่มีประสิทธิภาพสูงและมีการบริหารจัดการที่ดีและส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพการแข่งขัน โดยพิจารณาส่งเสริมอุตสาหกรรมที่ใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพและประหยัดพลังงาน

(2) ยุทธศาสตร์การพัฒนาพลังงานทดแทน

กำหนดเป้าหมายพัฒนาพลังงานทดแทนเพิ่มสัดส่วนจากร้อยละ 0.5 เป็นร้อยละ 8 ใน 10 ปีข้างหน้า และให้มีการกำหนดสัดส่วนสำหรับโรงไฟฟ้าใหม่จะต้องผลิตไฟฟ้าจากพลังงานทดแทนในสัดส่วนร้อยละ 3-5 ของกำลังการผลิต รวมทั้งตั้งกองทุนพิเศษการให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีและสนับสนุนส่งเสริมการพัฒนาการวิจัยและพัฒนา (R&D) อย่างเป็นรูปธรรมต่อเนื่อง

(3) ยุทธศาสตร์การสร้างความมั่นคงด้านพลังงาน

- **ด้านไฟฟ้า** สร้างความมั่นคงด้านไฟฟ้าให้มีความสมดุลเพียงพอต่อความต้องการใช้ เพื่อไม่ให้เกิดไฟตกหรือไฟดับ หรือมี

กำลังสำรองมากเกินความจำเป็น ภายใต้โครงสร้างระดับราคาที่เหมาะสมเพื่อเพิ่มศักยภาพการแข่งขันของประเทศ และการพัฒนาที่คำนึงถึงคุณภาพชีวิต สิ่งแวดล้อม สังคม และชุมชน

- **ด้านความมั่นคงในการจัดหาพลังงาน** เพิ่มปริมาณแหล่งสำรองพลังงานภายในประเทศที่มีเพียงพอต่อความต้องการใช้ ในระยะเวลา 30 ปี เป็น ระยะเวลา 50 ปี โดยส่งเสริมการสำรวจและผลิตในประเทศ เร่งรัดการเจรจาทำความตกลงในพื้นที่คาบเกี่ยวประสานความร่วมมือกับประเทศในภูมิภาค สนับสนุนโครงการท่อก๊าซอาเซียน และส่งเสริม ปตท. ปตท.สผ. และเอกชนไทยที่มีศักยภาพ ให้ไปลงทุนในต่างประเทศ

(4) ยุทธศาสตร์การปรับประเทศไทยให้เป็นศูนย์กลางพลังงานในภูมิภาค

ปรับโครงสร้างและบทบาทจากประเทศผู้ซื้อมาเป็นประเทศที่เป็นศูนย์กลางการค้าพลังงาน ภายใต้มาตรการดังนี้

- **ปรับปรุงระบบและโครงสร้างภาษีอากร** เพื่อจัดการเก็บภาษีนำเข้าและอุปสรรคในระบบการค้าข้ามแดนแบบ Trading และจัดตั้ง Export Processing Zone (EPZ) สำหรับการค้าน้ำมันภายในประเทศและการส่งออกให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล ซึ่งอาจเลือกดำเนินการที่เกาะสีชังและมาบตาพุดได้ทันที

- **พัฒนาเครือข่ายระบบการขนส่งไฟฟ้า** ระบบท่อก๊าซ และพลังงานอื่นๆ พัฒนาความร่วมมือระหว่างประเทศในการสนับสนุนกันระหว่างภาคธุรกิจเอกชน และรัฐร่วมกันระหว่างรัฐต่อรัฐ เพื่อให้เกิดการลงทุนการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ และการใช้โครงสร้างพื้นฐานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะด้านการผลิตไฟฟ้า และจำหน่ายไฟฟ้า

- **เพิ่มการใช้โครงสร้างพื้นฐานที่มีอยู่ให้เต็มประสิทธิภาพ** ส่งเสริมการใช้ระบบขนส่งน้ำมันทางท่อที่ก่อสร้างไว้แล้ว และเชื่อมโยงระบบท่อขนส่งน้ำมันในภาคเหนือ-ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และผลักดันระบบถนน รถไฟ และการเดินเรือ เชื่อมโยงภูมิภาคจนถึงจีนตอนใต้ เพื่อขยายตลาดพลังงานสู่ประเทศเพื่อนบ้าน

- **ยุทธศาสตร์การพัฒนา Strategic Energy Land Bridge** เชื่อมโยงการผลิตและการขนส่งน้ำมันจากตะวันออกกลาง มาสู่เอเชียตะวันออก และเอเชียใต้ เพื่อคลี่คลายการลงทุนร่วมระหว่างประเทศผู้ใช้และผู้ผลิตน้ำมัน รวมทั้ง ญี่ปุ่น จีน และอินเดีย เพื่อความมั่นคงด้านพลังงานของภูมิภาค ทั้งนี้มีเป้าหมายเพื่อยกเลิกอัตราค่าธรรมเนียมพิเศษในการซื้อขายน้ำมันในตลาดโลก (FAREAST Premium)

- **ผลักดันให้เกิดความร่วมมือระหว่างผู้ผลิตในประเทศ** (Integration/Merger & Acquisition/Synergy) เพื่อสร้าง World Scale ในธุรกิจปิโตรเคมี

5. ความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ

5.1 การจัดทำเขตการค้าเสรี (Free Trade Area : FTA)

การจัดทำความตกลงเขตการค้าเสรี เปรียบเสมือนการทำสัญญาระหว่างประเทศ ซึ่งครอบคลุมในเรื่องเศรษฐกิจ การค้า การปกครอง กฎหมาย ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ วัฒนธรรม และความมั่นคง ประเทศไทยมีนโยบายให้จัดทำเขตการค้าเสรีกับประเทศต่างๆ เพื่อขยายการค้าและการลงทุน กระจ่ายแหล่งส่งออกและนำเข้า สร้างพันธมิตรที่จะเกื้อกูลกันทางเศรษฐกิจ ซึ่งจะทำให้

ไทยเป็นศูนย์กลางของภูมิภาคเอเชียในการเชื่อมโยงกับประเทศในภูมิภาคเอเชียและภูมิภาคอื่นทั่วโลก ทั้งในระดับทวิภาคีและระดับภูมิภาค

ในช่วงที่ผ่านมา ประเทศไทยได้เจรจาจัดทำเขตการค้าเสรีกับประเทศต่างๆ ตามลำดับความสำคัญ ได้แก่ จีน อินเดีย บราซิล ญี่ปุ่น ออสเตรเลีย สหรัฐอเมริกา เปรู และขณะนี้อยู่ระหว่างการหารือเบื้องต้นกับเม็กซิโก แอฟริกาใต้ สหภาพยุโรป และBIMST-EC

ประเทศที่จัดทำเขตการค้าเสรี	ความคืบหน้า
1. จีน - ไทย-จีน	- ลงนามความตกลงเร่งลดภาษีสินค้าผักและผลไม้ ให้เหลือร้อยละ 0 โดยเริ่มต้นตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2546
- อาเซียน-จีน	- ลงนาม Framework Agreement on Comprehensive Economic Cooperation โดยลดภาษีสินค้ากลุ่มแรกเหลือร้อยละ 0 ภายใต้ Early Harvest Program (พิกัด 01-08) ได้แก่ สัตว์มีชีวิต เนื้อสัตว์ ปลา และอาหารทะเล นมและผลิตภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์พืชและสัตว์ ผักและผลไม้ ภายในปี 2549 (เริ่ม 1 ม.ค. 47) - ขณะนี้อยู่ระหว่างการเจรจาเกี่ยวกับการลดภาษีสินค้ากลุ่มอื่น การเปิดตลาดการค้าบริการ การลงทุน และแหล่งกำเนิดสินค้า และคาดว่าจะเจรจาแล้วเสร็จภายในปี 2547

ประเทศที่จัดทำเขตการค้าเสรี	ความคืบหน้า
2. ไทย-อินเดีย	- ลงนามกรอบความตกลงว่าด้วยการจัดตั้งเขตการค้าเสรีไทย-อินเดีย ครอบคลุมการเปิดเสรีการค้าสินค้า (กำหนดเปิดเจรจาภายในเดือนมกราคม 2547 และให้แล้วเสร็จภายในเดือนมีนาคม 2548) การค้าบริการและการลงทุน (กำหนดเปิดเจรจาภายในเดือนมกราคม 2547 และให้แล้วเสร็จภายในเดือนมกราคม 2549)
3. ไทย-บราซิล	- ลงนามกรอบความตกลงการเป็นพันธมิตรทางเศรษฐกิจ ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 29 ธันวาคม 2545 โดยลดภาษีสินค้าเบื้องต้น เหลือร้อยละ 0 และ 3 จำนวน 626 รายการ - นอกจากนี้ จะมีการเจรจาสินค้าในส่วนที่เหลือ การเปิดเสรีการค้าบริการ และการลงทุน ภายในปลายปี 2547
4. ไทย-ญี่ปุ่น	- คณะทำงานเฉพาะกิจว่าด้วยความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจไทย-ญี่ปุ่น อยู่ระหว่างการศึกษาและหารือเกี่ยวกับประเด็นที่ละเอียดอ่อนของแต่ละฝ่าย และคาดว่าจะแถลงเปิดการเจรจา ในระหว่างการเยือนญี่ปุ่นของนายกรัฐมนตรีไทยในเดือนธันวาคม 2546

ประเทศที่จัดทำเขตการค้าเสรี	ความคืบหน้า
5. ไทย-ออสเตรเลีย	- อยู่ระหว่างการจัดทำกรอบความตกลงเขตการค้าเสรีฉบับสมบูรณ์ ประกอบด้วย การลดภาษีสินค้า การเปิดตลาดการค้าบริการ และการลงทุน ซึ่งคาดว่าจะแล้วเสร็จภายในต้นปี 2547
6. ไทย-สหรัฐ	- ลงนามกรอบความตกลงด้านการค้าและการลงทุน (Trade and Investment Framework Agreement : TIFA) เมื่อเดือนตุลาคม 2545 และคาดว่าจะเริ่มการเจรจาภายในต้นปี 2547
7. ไทย-เปรู	- ลงนามในกรอบความตกลงว่าด้วยความเป็นหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจที่ใกล้ชิดยิ่งขึ้นระหว่างไทย-เปรู ซึ่งคาดว่าจะเริ่มเจรจาในเดือนมกราคม 2547

5.2 ความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน

(1) การพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาค
ลุ่มแม่น้ำโขง 6 ประเทศ (Greater Mekong Subregional
Economic Cooperation)

ความเป็นมา

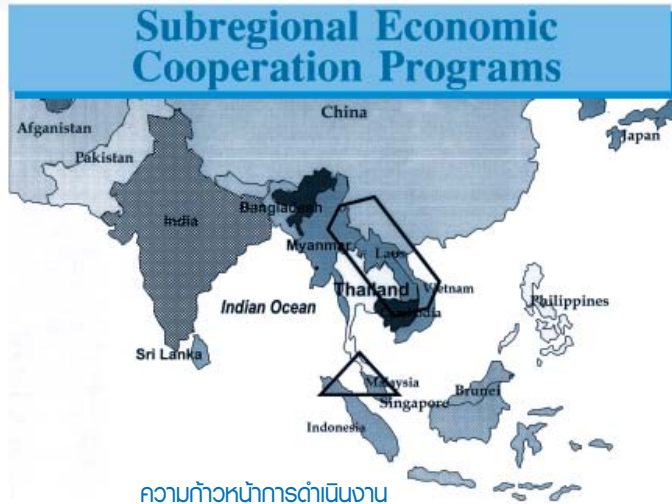
โครงการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง 6 ประเทศ (GMS) เริ่มในปี 2536 โดยความช่วยเหลือทางวิชาการและการเงินจากธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชีย (ADB) เพื่อจัดทำรอบแผนยุทธศาสตร์พัฒนาความ

ร่วมมือ ซึ่งปัจจุบันประกอบด้วย 9 สาขาที่มีศักยภาพ ได้แก่ คมนาคมขนส่ง พลังงาน สื่อสารโทรคมนาคม การท่องเที่ยว การค้า การลงทุน เกษตร การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และสิ่งแวดล้อม และการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ โดยมีการดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอนและต่อเนื่องมาตลอด ตั้งแต่ปี 2536 สามารถสรุป ได้ดังนี้

- **ระยะที่ 1** (พ.ศ. 2536-2540) การกำหนดกรอบยุทธศาสตร์ และวางแผนแม่บทการจัดลำดับความสำคัญ และศึกษาความเหมาะสมของแผนงานโครงการ โดยเฉพาะโครงการด้านโครงสร้างพื้นฐาน
- **ระยะที่ 2** (พ.ศ. 2541-2545) เป็นขั้นแปรแผนสู่ปฏิบัติการ ประกอบด้วยการจัดหาแหล่งเงินทุน ออกแบบและเริ่มก่อสร้าง โครงสร้างพื้นฐานสำคัญ การศึกษาปรับปรุงกฎระเบียบการผ่านแดน ระดับมหภาค และการริเริ่มแนวคิดการพัฒนาเชิงพื้นที่ที่เศรษฐกิจ (Economic Corridor)

* **ระยะที่ 3** (พ.ศ. 2546-2550) การประสานแผนปฏิบัติการในระดับพื้นที่ที่ทวิภาคีปรับปรุงแก้ไขกฎระเบียบและนำสู่ปฏิบัติในระดับพื้นที่ การส่งเสริมการลงทุนของภาคเอกชน และส่งเสริมให้เกิดการย้ายฐานอุตสาหกรรมสู่ประเทศเพื่อนบ้าน

ความก้าวหน้าการดำเนินงาน

(1) สาขาคมนาคมขนส่ง

- เส้นทางมุกดาหาร-ดานัง ถนนคาดว่าจะแล้วเสร็จในปี 2547 สะพานข้ามแม่น้ำโขง แห่งที่ 2 ได้ผู้รับเหมาแล้ว และจะเริ่มสร้างปี 2547-2549
- เส้นทางแม่สาย-ท่าขี้เหล็ก-เชียงใหม่ : เส้นทางแล้วเสร็จ ไทยช่วยเหลือสร้างสะพานข้ามแม่น้ำสายแห่งที่ 2 วงเงิน 38 ล้านบาท ก่อสร้างแล้วเสร็จต้นปี 2547

- การเดินเรือพาณิชย์ในลุ่มแม่น้ำโขงตอนบน 4 ประเทศ (ไทย-พม่า-ลาว-จีน) : มีการลงนามความตกลงร่วมกันเมื่อ 20 เมษายน 2543 และจีนได้ช่วยศึกษา EIA และปรับปรุงร่องน้ำระยะที่ 1 แล้วเสร็จ ให้เดินเรือขนาด 150 DWT ได้

(2) สาขาสื่อสารโทรคมนาคม

เร่งรัดก่อสร้างโครงข่ายด้านตะวันออก ด้านตะวันตก และด้านเหนือ ให้ใช้ได้พร้อมกัน โดยเส้นทางกรุงเทพฯ-เวียงจันทน์-วินห์-โฮจิมินห์ ซีดี-พนมเปญ-กรุงเทพฯ แล้วเสร็จ พร้อมเร่งรัดพัฒนาเชื่อมโยงเคเบิลใยแก้วในกัมพูชา ลาว และเวียดนาม ต่อเนื่องจากไทย และส่งเสริมการให้ความช่วยเหลือทางวิชาการ สร้างขีดความสามารถองค์กร ปรับกฎระเบียบให้เอื้อต่อการลงทุนภาคเอกชน

(3) สาขาพลังงาน

เร่งรัดจัดตั้งคณะกรรมการประสานงานด้านไฟฟ้า(RPTCC) และจัดทำข้อตกลงปฏิบัติการด้านเทคนิคและธุรกิจเพื่อดำเนินการซื้อ-ขายไฟฟ้าในอนุภูมิภาค (PTOA) ตลอดจนแปลงแผนแม่บทการสร้างระบบเครือข่ายสายส่งไฟฟ้า 6 ประเทศลุ่มแม่น้ำโขงสู่การปฏิบัติ โดยเริ่มพัฒนาเครือข่ายสายส่ง 500 Kv. เชื่อมโยงร้อยเอ็ด (ไทย)-น้ำเทิน 2 (ลาว)-ฮาติ่น (เวียดนาม) ในระยะแรก

(4) สาขาการท่องเที่ยว

จัดทำแผนการตลาด "Six Countries One Destination" ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวร่วมกัน และสนับสนุนภาคเอกชนเปิดธุรกิจท่องเที่ยวเชื่อมโยงระหว่าง 6 ประเทศ ในรูป Package Tour

(5) สาขาการอำนวยความสะดวกทางการค้า

เริ่มศึกษารายละเอียดการตรวจสอบปล่อยสินค้า ณ จุดเดียว

(Single-Stop Custom Inspection) ในจุดพื้นที่ชายแดนเป้าหมายเป็นโครงการนำร่อง 4 จุด คือ 1) มุกดาหาร (ไทย)-สะหวันนะเขต (ลาว) 2) ลาวบาว (เวียตนาม)-แดนสวรรค์(ลาว) 3) อรัญประเทศ (ไทย)-ปอยเปต (กัมพูชา) 4) บาวต (กัมพูชา)-มอคโบ (เวียตนาม)

(6) สาขาการลงทุน

สนับสนุนการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนแต่ละประเทศอย่างเป็นรูปธรรม เช่น ที่จังหวัดเชียงรายเป็นโครงการนำร่องจัดตั้ง GMS Business Forum ให้เป็นกลไกภาครัฐ-เอกชนในการระดมทุน

(7) สาขาพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

ดำเนินโครงการ Phnom Penh Plan ซึ่งเป็นแผนงานการฝึกอบรมผู้บริหารระดับกลางของอนุภูมิภาค และส่งเสริมการพัฒนาความร่วมมือด้านแรงงาน สาธารณสุข และการศึกษา

(8) สาขาส่งแวดล้อม

จัดทำกรอบกลยุทธ์สิ่งแวดล้อมที่มีการพิจารณาผลกระทบสิ่งแวดล้อมและสังคมที่เกิดขึ้นจากโครงการลงทุนต่างๆ และจัดตั้งกลไกคณะกรรมการร่วมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน รวมทั้งจัดทำ GMS Atlas ซึ่งช่วยในการระบุจุดความเสี่ยงและสถานะด้านสิ่งแวดล้อมของพื้นที่ในอนุภูมิภาค

นอกจากนี้ มีการดำเนินยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างกัมพูชา-ลาว-พม่า-ไทย (Economic Cooperation Strategy : ECS) ซึ่งได้จัดทำแผนปฏิบัติการ 5 สาขาความร่วมมือ ได้แก่ การอำนวยความสะดวกด้านการค้าการลงทุนความร่วมมือด้านเกษตรและอุตสาหกรรม การเชื่อมโยงเส้นทางคมนาคม การท่องเที่ยว

และการพัฒนาด้านทรัพยากรมนุษย์ โดยมี 44 โครงการหลัก และ 224 โครงการย่อย โดยผู้นำ 4 ประเทศได้ลงนามในปฏิญญาพุกามเมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2546 ที่ประเทศพม่า เพื่อแสดงเจตนารมณ์ที่จะร่วมมือกันต่อไป

(2) แผนงานการพัฒนาเขตเศรษฐกิจสามฝ่าย อินโดนีเซีย-มาเลเซีย-ไทย (Indonesia-Malaysia-Thailand Growth Triangle : IMT-GT)

ความเป็นมา

แผนงานการพัฒนาเขตเศรษฐกิจสามฝ่าย อินโดนีเซีย-มาเลเซีย-ไทย (IMT-GT) เริ่มต้นในปี พ.ศ. 2536 เมื่อผู้นำสามประเทศเห็นพ้องตามแนวคิดเบื้องต้นของผู้นำมาเลเซียในการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในลักษณะไตรภาคีระหว่าง 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทย ภาคเหนือและตะวันตกของ

สมาพันธรัฐมาเลเซีย และภาคเหนือและตะวันตกของเกาะสุมาตรา โดยในช่วงแรกแผนงานความร่วมมือมีแนวคิดที่จะเร่งรัดการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมในพื้นที่โครงการ และเสริมสร้างความร่วมมือทางการค้า การลงทุน การถ่ายทอดเทคโนโลยี และความร่วมมือด้านการผลิต (Co-production) เพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของอนุภูมิภาค IMT-GT

วิวัฒนาการของแผนงาน IMT-GT

ในระยะแรกของแผนงานความร่วมมือจนกระทั่งถึงปี พ.ศ. 2543 ได้กำหนดกรอบความร่วมมือเป็น 10 ด้านคือ การค้าและศุลกากร การเงินการลงทุน อุตสาหกรรม เกษตรและประมง การขนส่งทางบกและทางน้ำ การขนส่งทางอากาศ การสื่อสารโทรคมนาคม การท่องเที่ยว การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และเคลื่อนย้ายแรงงาน และพลังงาน โดยมีความคืบหน้าการดำเนินการภายใต้ความร่วมมือสาขาต่างๆ มาโดยลำดับ จนกระทั่งมาได้รับผลกระทบจากช่วงวิกฤตเศรษฐกิจทำให้การค้าชายแดน และโครงการลงทุนต่างๆ หยุดชะงัก ตลอดจนโครงการที่ภาคเอกชนสามประเทศลงนามบันทึกความเข้าใจร่วมกันมีบังเกิดผลการปฏิบัติจริงเท่าที่ควร

ต่อมาจึงได้กำหนดแนวทางของ IMT-GT ใหม่ ภายใต้ข้อเสนอชื่อ Indonesia-Malaysia-Thailand Growth Triangle in Post Crisis Southeast Asia : a strategic approach to repositioning the region ที่มุ่งเน้นการพัฒนาที่แน่วแน่พื้นที่สะพานเศรษฐกิจ สงขลา-ป็นัง-เมดาน (Seamless Songkhla-Penang-Medan Economic Corridor) เชื่อมโยงกับแนวกว้างที่ต่อเนื่องกับสะพานเศรษฐกิจ ได้แก่ พื้นที่ที่เหลือของแผนงาน IMT-GT

ในด้านพื้นที่แผนงาน IMT-GT ได้ขยายพื้นที่เพิ่มเติมมาโดยลำดับ ในส่วนของประเทศไทย ซึ่งครอบคลุมพื้นที่ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ สงขลา ยะลา นราธิวาส ปัตตานี และสตูล มีแผนจะขยายพื้นที่ครอบคลุมถึงจังหวัดตรังและพัทลุงในส่วนของสมาพันธรัฐมาเลเซียได้ขยายพื้นที่จากเดิม ได้แก่ รัฐเคดาห์ เปอรลิส ปีนัง และเปรัก โดยเพิ่มรัฐสลังงอร์ และมีแผนที่จะเพิ่มรัฐกลันตันในอนาคต

และในส่วนของสาธารณรัฐอินโดนีเซีย ได้ขยายพื้นที่จากเดิม ได้แก่ สุมาตราเหนือ สุมาตราตะวันตก อาเจะห์ เรียว จัมบี เบงกูลู และมีแผนที่จะขยายพื้นที่ถึงลัมปุงในอนาคต

ความก้าวหน้าการดำเนินการในปัจจุบัน

ภายหลังการปรับแนวทางการดำเนินงาน แผนงาน IMT-GT ใหม่ กลุ่มเทคนิคปฏิบัติการต่างๆ ได้จัดการประชุมเพื่อพิจารณากลั่นกรอง ข้อเสนอแผนงาน/โครงการที่เสนอโดยภาคเอกชนที่สำคัญ เช่น การขยายเวลาเปิดทำการด่านศุลกากรชายแดนไทย-มาเลเซีย ที่ด่านสะเดา-บูกิตกาเยอติม ถึงเวลา 24.00 น. เพื่ออำนวยความสะดวก การขนส่งสินค้าและผู้เดินทาง การริเริ่มพัฒนาความร่วมมือระหว่างท่าเรือสามประเทศแบบ Sister Ports การเตรียมจัดตั้งตลาดกลางขายส่งสินค้าบริเวณชายแดน (Common Border Wholesale Market) การเตรียมการจัดตั้งบริการทางโทรคมนาคมแบบพิเศษระหว่างประเทศสมาชิก เช่น Common Call Center Common Calling Card การจัดแพ็คเกจทัวร์ IMT-GT ในชื่อ The Charm of Southeast Asia Triangle การฝึกอบรมพนักงานธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทยโดยการให้ความช่วยเหลือจากธนาคารอิสลามมาเลเซีย การพัฒนามาตรฐานอาหารฮาลาล IMT-GT และตราผลิตภัณฑ์ IMT-GT เป็นต้น

5.3 ความสำเร็จในการจัดประชุมสุดยอดผู้นำเศรษฐกิจเอเปค

ผลการประชุมเอเปคปี 2003 สะท้อนถึงหุ้นส่วนเพื่ออนาคตอย่างแท้จริง สามารถสร้างความเชื่อมโยงระหว่างเศรษฐกิจกับความมั่นคงและการเมือง รวมทั้งแนวโน้มของการนำประเด็นความมั่นคงเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของการหารือ ซึ่งไทยได้มีบทบาทประสานท่าทีเพื่อทำให้ปัญญากองทัพ สะท้อนข้อตกลงของผู้นำเศรษฐกิจเอเปคอย่างสมดุลมากขึ้น

ภายใต้ประเด็นหลักที่ไทยเสนอสำหรับการประชุมเอเปคปี 2003 ว่า “โลกแห่งความแตกต่าง: หุ้นส่วนเพื่ออนาคต” นั้น ในการประชุมระดับรัฐมนตรีได้มีการหารือเพื่อแสวงหาแนวทางในการสร้างความก้าวหน้าของการเจรจารอบโดฮา และจัดการกับสิ่งท้าทายต่อความมั่นคง และความมั่นคงในภูมิภาค และได้รับรองแถลงการณ์ร่วมซึ่งเป็นพื้นฐานในการดำเนินงานในปีหน้า โดยมีสาระสำคัญของ

แถลงการณ์ร่วม สรุปได้ดังนี้

- การค้าโลกและระบบการค้าพหุภาคี ที่ประชุมตกลงที่จะใช้ร่างของประธานการประชุมรัฐมนตรีองค์การการค้าโลก ฉบับวันที่ 13 กันยายน 2546 เป็นพื้นฐานผลักดันการเจรจาการค้ารอบโดฮาให้คืบหน้า
- การเปิดเสรีและอำนวยความสะดวกด้านการค้าและการลงทุน โดยทบทวนและการขยายเวทีการหารือเกี่ยวกับการอำนวยความสะดวกด้านการค้า เพื่อลดต้นทุนทางธุรกรรมตามเป้าหมายร้อยละ 5 ภายในปี 2549 นอกจากนี้ยังได้เสนอยุทธศาสตร์ว่าด้วยความโปร่งใสภายในปี 2548
- การปฏิรูปเชิงโครงสร้าง ได้รับรองแผนปฏิบัติการด้านการปฏิรูปเชิงโครงสร้าง เพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถในการเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงของตลาดและขีดความสามารถในการแข่งขัน
- การเสริมสร้างขีดความสามารถเพื่อแข่งขันอย่างยั่งยืน ได้รับรองลำดับความสำคัญของกิจกรรมความร่วมมือทางเศรษฐกิจและวิชาการของเอเปค (ECOTECH) ใน 4 สาขา ได้แก่
 - การรวมตัวและมีส่วนร่วมในตลาดโลก
 - การส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจบนพื้นฐานความรู้
 - การตอบสนองต่อมิติด้านสังคมของโลกาภิวัตน์
 - การเสริมสร้างขีดความสามารถด้านการต่อต้านการก่อการร้าย
- ระบบเศรษฐกิจที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความรู้สำหรับทุกคน รัฐมนตรีได้รับรองการจัดตั้งศูนย์บริการสิทธิทรัพย์สินทางปัญญาและยุทธศาสตร์เบ็ดเสร็จด้านสิทธิทรัพย์สินทางปัญญาในเอเปค เพื่อ

อำนวยความสะดวก ปกป้อง และบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญาในภูมิภาค

- การต่อต้านการก่อการร้ายและความมั่นคงในภูมิภาค
รับทราบข้อตกลงที่เห็นถึงความจำเป็นในการเสริมสร้างระบบการเงินทางการเงินอย่างถูกกฎหมาย เพื่อลดศักยภาพในการใช้ระบบการเงินออนไลน์รูปแบบอื่นๆ ไปในการสนับสนุนผู้ก่อการร้าย เสริมสร้างการควบคุม การผลิต การสะสม การโอนและการซื้อขายอาวุธต่อต้านอากาศยานแบบเคลื่อนย้ายโดยบุคคล ตลอดจนสนับสนุนระบบแจ้งข้อมูลผู้โดยสารล่วงหน้าเพื่อเพิ่มความปลอดภัยในการเดินทาง

- โครงสร้างระบบการเงินใหม่เพื่อโลกแห่งความแตกต่าง
โดยส่งเสริมความเข้มแข็งด้านการเงินของภูมิภาค โดยมุ่งสร้างตลาดพันธบัตรในภูมิภาค

ปฏิญญากรุงเทพฯ ว่าด้วยความเป็นหุ้นส่วนเพื่อนาค

ผู้นำประเทศสมาชิกได้รับรองปฏิญญากรุงเทพฯ ว่าด้วยเรื่องความเป็นหุ้นส่วนที่เข้มแข็งเป็นสิ่งสำคัญในการบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ที่เมืองโบกอร์ โดยประเทศที่พัฒนาแล้วจะเปิดเสรีการค้าภายในปี ค.ศ. 2010 และประเทศที่กำลังพัฒนาจะเปิดเสรีการค้าภายในปี ค.ศ. 2020 พร้อมทั้งได้ตกลงที่จะเสริมสร้างความเป็นหุ้นส่วนที่ไม่เพียงเพื่อเปิดเสรีและอำนวยความสะดวกในการค้าการลงทุนเท่านั้น แต่เพื่อปกป้องประชาชนและสังคมจากภัยคุกคามต่อความมั่นคง ตลอดจนความร่วมมือในการกำหนดมาตรฐานสินค้าเพื่อป้องกันการกีดกันทางการค้าในอนาคต และการปฏิรูปการบริหารภายในของสมาชิกเอเปค เพื่อให้เกิดการค้าเสรีที่เป็นธรรมและเท่าเทียมกัน

ซึ่งนับเป็นการประชุมที่มีความครอบคลุมการใช้ศักยภาพของประเทศสมาชิกให้เกิดประโยชน์ร่วมกันอย่างเต็มที่

ภาคธุรกิจพร้อมจะเข้ามาลงทุนในประเทศไทยมากขึ้น

นอกจากนั้น ผลการประชุมสภาที่ปรึกษาทางธุรกิจเอเปค (APEC Business Advisory: ABAC) การประชุมสุดยอดผู้บริหารสูงสุดแห่งเอเปค (APEC CEO Summit 2003) และงาน APEC CEO Summit 2003 ล้วนแสดงผลแห่งความสำเร็จของความร่วมมือระหว่างภาครัฐกับภาคเอกชน รวมทั้งการจัดงาน APEC Investment Mart 2003 โดยสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) ร่วมกับกระทรวงอุตสาหกรรม มีผู้เข้าชมงานจำนวนนับแสนคน การแสดงสินค้า OTOP สามารถขายได้ถึง 500 ล้านบาท และมีการจับคู่ลงทุนของกลุ่มบริษัทขนาดใหญ่กว่า 10 กลุ่มในด้านรถยนต์ ไฟฟ้า อิเล็กทรอนิกส์

ไทย-จีนขยายความตกลงการค้าเสรีไปสู่รายการอื่น

นอกจากนี้ยังได้มีการหารือในระดับทวิภาคีกับผู้นำมากมาย โดยเฉพาะประธานาธิบดีหู จิน เทา แห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งได้เห็นชอบร่วมกันที่จะให้มีการขยายความตกลงการค้าเสรี (FTA) ไปสู่รายการอื่นนอกเหนือจากผักและผลไม้ และได้เป็นสักขีพยานในการลงนามความตกลง 5 ฉบับ ได้แก่

- ความตกลงระหว่างรัฐบาลไทยกับรัฐบาลจีนว่าด้วยการจัดตั้งคณะกรรมการร่วมว่าด้วยการค้าการลงทุนและความร่วมมือด้านเศรษฐกิจ

- ความตกลงระหว่างรัฐบาลไทยกับรัฐบาลจีนว่าด้วยการจัดตั้งกลไกหรือ ระหว่างรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศทั้งสองประเทศ

- พิธีสารแก้ไขความตกลงระหว่างรัฐบาลไทยกับรัฐบาลจีนว่าด้วยการยกเว้นการตรวจลงตราซึ่งกันและกันสำหรับผู้ถือหนังสือเดินทางทูตและหนังสือเดินทางราชการ

- บันทึกความเข้าใจระหว่างรัฐบาลไทยกับรัฐบาลจีนว่าด้วยการส่งเสริมการค้า การลงทุนและความร่วมมือด้านเศรษฐกิจ

- บันทึกความเข้าใจระหว่างการบินไทยและบริษัท China National Chemicals Import & Export Corporation (Sinochem) ซึ่งจะมีการลงทุนร่วมกัน และจะจัดตั้งคณะทำงานเพื่อศึกษาและประเมินความเป็นไปได้ในความร่วมมือด้านการขุดสำรวจ ผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมและก๊าซธรรมชาติต่อไป

สหรัฐอเมริกาประกาศจะเริ่มเจรจาทำเขตการค้าเสรีกับไทย

ประธานาธิบดีจอร์จ ดับเบิลยู บุช แห่งสหรัฐอเมริกา ได้เสนอให้ไทยมีสถานะเป็น Major Non NATO Ally (MNNA) หรือพันธมิตรนอกกลุ่มนาโต ซึ่งเป็นพันธมิตรที่ดี ทั้งด้านความมั่นคงและเศรษฐกิจ สิทธิพิเศษทางความมั่นคง อาทิ การจัดซื้ออาวุธยุทโธปกรณ์จากสหรัฐอเมริกา และสิทธิพิเศษอื่นๆ ด้านการทหาร นอกจากนี้ สหรัฐอเมริกายังได้ประกาศที่จะเริ่มเจรจากับการค้าเสรีกับไทย

ไทย-รัสเซียลงนามความตกลงร่วมกัน 4 ฉบับ

ผลการหารือในระดับทวิภาคีกับนายวลาดิเมียร์ ปูติน ประธานาธิบดีแห่งสหพันธรัฐรัสเซีย ได้นำไปสู่ข้อตกลงที่จะจัดตั้งสภาธุรกิจร่วมกัน เพื่ออำนวยความสะดวกในการติดต่อการค้าระหว่างภาคเอกชนของทั้งสองประเทศ นอกจากนี้ ยังตกลงที่จะขยายความร่วมมือทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การศึกษา พลังงาน

วัฒนธรรม การท่องเที่ยว และการทหาร รวมทั้งแสดงความประสงค์ที่จะเข้าร่วมเป็นสมาชิกความร่วมมือเอเชียทั้งนี้ ได้ลงนามความตกลง 4 ฉบับ ได้แก่

- ความตกลงว่าด้วยการระงับหนี้

- พิธีสารว่าด้วยความร่วมมือระหว่างกระทรวงวัฒนธรรมไทยและสหพันธรัฐรัสเซีย

- บันทึกความเข้าใจว่าด้วยการสนับสนุนด้านการส่งกำลังบำรุงทางทหารเพื่อการส่งเสริมความสัมพันธ์ฉันมิตรระหว่างกองทัพของทั้งสองประเทศ

- ความตกลงความร่วมมือระหว่างสภาอุตสาหกรรมกับ Russian Union of Industrialists and Entrepreneurs

สหรัฐเม็กซิโกต้องการกระชับความใกล้ชิดในเรื่องการค้ากับไทย

การหารือระดับทวิภาคีกับนายบิเซนเต ฟอกซ์ เกษาดา ประธานาธิบดีแห่งสหรัฐเม็กซิโก ได้นำไปสู่พิธีลงนามความตกลงระหว่างรัฐบาลไทยกับรัฐบาลเม็กซิโกว่าด้วยความร่วมมือทางวัฒนธรรมและการศึกษา

ไทย-ออสเตรียจะลงนามความตกลงการทำเขตการค้าเสรี การหารือระดับทวิภาคีกับนายจอห์น โฮเวิร์ด นายกรัฐมนตรีออสเตรีย มีการประกาศเสร็จสิ้นการเจรจาว่าด้วยความตกลงการค้าเสรีระหว่างไทยกับออสเตรีย คาดว่าจะสามารถลงนามได้ภายในเดือนพฤษภาคม 2547

ส่วนที่ 4 ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และวาระแห่งชาติ 4 เรื่อง

1. การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.1 ความเป็นมา

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) เสนอให้ริเริ่มการสร้างขบวนการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อสานต่อความคิดและเชื่อมโยงการขยายผลที่เกิดจากการนำหลักปรัชญาฯ ไปใช้อย่างหลากหลาย รวมทั้งเพื่อจุดประกายให้เกิดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง ซึ่งจะนำไปสู่การยอมรับ และการนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดผลในทางปฏิบัติในทุกภาคส่วนของสังคมอย่างจริงจัง

ภาวะวิกฤตเศรษฐกิจปี 2540 ทำให้คนไทยให้ความสำคัญกับการพัฒนาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ตามคำชี้แนะของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมากขึ้น สศช. ได้เชิญผู้ทรงคุณวุฒิจากสาขาต่างๆ

มาร่วมกันกลั่นกรองพระราชดำริฯ สรุปเป็นนิยาม ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและได้อัญเชิญมาเป็นปรัญานำทางในการจัดทำแผนพัฒนา ฉบับที่ 9 เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนทุกระดับมีความเข้าใจและนำไปประกอบการดำเนินชีวิต

คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้พิจารณาเรื่องการสร้างขบวนการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงดังกล่าว และมีมติเห็นชอบให้แต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแกนหลักในการดำเนินการขับเคลื่อน

1.2 สารสำคัญ

การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง มีเป้าหมายหลักเพื่อสร้างกระแสสังคมให้มีการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้เป็นกรอบความคิดหรือส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตของคนไทยทุกคนซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับหลักเศรษฐกิจพอเพียงให้ประชาชนทุกคนสามารถนำหลักปรัชญาไปประยุกต์ใช้ได้เหมาะสม และปลูกฝังปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ในการดำรงชีวิตให้อยู่บนพื้นฐานของเศรษฐกิจพอเพียง ตลอดจนนำไปสู่การปรับแนวทางการพัฒนาให้อยู่บนพื้นฐานของเศรษฐกิจพอเพียง

ยุทธวิธีในการขับเคลื่อนจะมีการดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอนและชัดเจน โดยมีขอบเขตการดำเนินงาน 4 ด้านควบคู่กันไป คือ เชื่อมโยงเครือข่ายเรียนรู้ พัฒนาวิชาการและศึกษาวิจัย สร้างหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ และเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ซึ่งจะเป็นไปในลักษณะเครือข่ายและระดมพลังจากทุกภาคส่วน โดยมีแกนกลางขับเคลื่อน 3 ระดับ ได้แก่ คณะที่ปรึกษาผู้ทรงคุณวุฒิ คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง และส่วนเศรษฐกิจ

พอเพียง ใน สศช. ซึ่งเป็นหน่วยปฏิบัติในการดำเนินงาน เพื่อจะทูลเกล้าฯ ถวายผลการดำเนินงานเพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสมหามงคลสมัยเฉลิมพระชนมพรรษาครบรอบ 80 พรรษา ในเดือนธันวาคม 2550

การสร้างขบวนการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงนี้ จะเป็นการเสริมพลังให้ประเทศไทยสามารถพัฒนาไปได้อย่างมั่นคงภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ โดยให้ความสำคัญกับการสร้างฐานเศรษฐกิจและสังคมในระดับรากหญ้าให้เข้มแข็ง และสามารถปรับตัว เลือกรับสิ่งที่เป็นประโยชน์และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ได้และนำไปสู่ความอยู่ดีมีสุขของคนไทยในที่สุด

1.3 ความก้าวหน้า

แนวทางในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง นั้น จะมุ่งประสานพลังในลักษณะพันธมิตรแห่งความร่วมมือ (Partnership) และเน้นการเสริมพลังทางบวกโดยการชักจูงเครือข่าย เพื่อให้มีประสิทธิภาพและมีพลังในการขับเคลื่อน โดยเริ่มจากการมองภาพการดำเนินการอย่างเป็นองค์รวมก่อน แล้วจึงกำหนดแนวทางและการดำเนินการในแต่ละด้านเพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงและเสริมพลังในการขับเคลื่อนเพื่อสนับสนุนให้ประชาชนทุกระดับ ตั้งแต่ระดับรากหญ้าถึงระดับมหภาค นำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้อย่างจริงจัง

ทั้งนี้ จะดำเนินการผ่านเครือข่ายหลักแบ่งตามกลุ่มเป้าหมายซึ่งในเบื้องต้น จะมี 2 เครือข่าย ได้แก่ เครือข่ายประชาสังคมและชุมชน และเครือข่ายธุรกิจเอกชน และมีเครือข่ายสนับสนุนที่ร่วมมือกันทำงานตามภารกิจ (Functional network) 3 ด้าน ได้แก่

- การพัฒนาวิชาการและส่งเสริมการวิจัย ซึ่งประกอบด้วย

กิจกรรมในด้านต่างๆ ได้แก่ งานวิจัยเชิงนโยบายเพื่อหารูปแบบการพัฒนาที่จะนำไปสู่ความสมดุล และกิจกรรมการจัดทำจุลสาร เป็นต้น

- การสร้างกระบวนการเรียนรู้ ประกอบด้วย กิจกรรมการสร้างกระบวนการเรียนรู้ กิจกรรมจัดทำกรณีศึกษาเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง กิจกรรมการพัฒนาส่งเสริมนักวิชาการ นักวิจัยให้มีความเชี่ยวชาญในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง

- การสร้างเครือข่ายสร้างความเข้าใจและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ประกอบด้วยกิจกรรมต่างๆ ที่เอื้อต่อการสร้างความเข้าใจ เช่น กิจกรรมการจัดทำ Website จัดประกวดเรียงความ กิจกรรมการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่างๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์และหนังสือพิมพ์ เป็นต้น

ทั้งนี้ ทุกเครือข่ายมีหน้าที่ร่วมกันคือ สร้างเสริมพลังเล็กๆ ภายในเครือข่าย จนกลายเป็นพลังใหญ่แห่งการขับเคลื่อน โดยการทำงานของแต่ละเครือข่าย ควรมีลักษณะกึ่งเวทีเปิด ที่สามารถเชิญคนภายนอก จากภาคส่วนอื่นๆ มาร่วมแสดงความคิดเห็น และร่วมมือในกิจกรรม ตามประเด็นความสนใจ

เพื่อให้บรรลุเป้าหมายข้างต้น ขณะนี้ ส่วนเศรษฐกิจพอเพียง สศช. ได้จัดทำคู่มืออธิบายความหมายเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทั้งฉบับภาษาไทยและอังกฤษ รวมทั้งได้จัดทำ Website เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ <http://www.nesdb.go.th/sufficiency/> ซึ่งจะเปิดตัวอย่างเป็นทางการในเดือนมกราคม 2547 ทั้งนี้ ผู้สนใจสามารถโทรขอข้อมูลเพิ่มเติมติดต่อได้ที่ ส่วนเศรษฐกิจพอเพียง สศช. โทร 0-282-9272 โทรสาร 02-281-6127

2. การแก้ไขปัญหาคความยากจนและการกระจายรายได้

แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545-2549) ได้กำหนดให้การแก้ไข

ปัญหาความยากจนของประเทศเป็นภาระเร่งด่วนของชาติที่จำเป็นจะต้องเร่ง

ดำเนินการอย่างต่อเนื่องตลอดระยะ 5 ปีของแผนฯ โดยได้กำหนดเป้าหมายการลดสัดส่วนคนจนจากร้อยละ 15.9 ในปี 2542 ให้เหลือร้อยละ 12 ในปี 2549 พร้อมทั้งให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาความยากจนอย่างเป็นระบบ ด้วยการกระจายโอกาสให้คนจนได้รับโอกาส สิทธิ และความเป็นธรรมอย่างทัดเทียมกับกลุ่มอื่นในสังคม

ยิ่งกว่านั้น รัฐบาลยังได้ให้ความสำคัญกับปัญหาความยากจนและประกาศให้ปัญหาดังกล่าวเป็น “วาระแห่งชาติ” ที่ต้องอาศัยการผนึกกำลังของทุกภาคส่วนในสังคมในการดำเนินงานพร้อมกันทุกระดับ ทั้งในระดับชาติ ท้องถิ่น และชุมชน โดยคณะรัฐมนตรีได้ให้ความเห็นชอบใน “ยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาคความยากจนแบบยั่งยืน รวมถึงผู้ด้อยโอกาส” ประกอบด้วย 5 ยุทธศาสตร์ คือ (1) การส่งเสริมนโยบายเศรษฐกิจมหภาคให้เอื้อต่อการแก้ไขปัญหาคความยากจน (2) การเพิ่มศักยภาพและโอกาสของคนจน (3) การพัฒนาระบบคุ้มครองทางสังคมและผู้ด้อยโอกาส (4) การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และ (5) การปรับปรุงระบบบริหารภาครัฐเพื่อแก้ไขปัญหาคความยากจน

2.1 ความก้าวหน้าการดำเนินงาน

การดำเนินงานภายใต้ยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาคูหาความยากจน 5 ยุทธศาสตร์ มีประเด็นสำคัญๆ ดังนี้

(1) การส่งเสริมนโยบายเศรษฐกิจมหภาคให้เอื้อต่อการแก้ไขปัญหาคูหาความยากจน มีความก้าวหน้าในการดำเนินการที่สำคัญ ดังนี้

- ประกาศใช้ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยนโยบายการแปลงสินทรัพย์เป็นทุน พ.ศ. 2546 เมื่อวันที่ 22 เมษายน 2546 เพื่อให้นโยบายและแนวทางการแปลงสินทรัพย์เป็นทุนมีผลในทางปฏิบัติ โดยให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการนโยบายการแปลงสินทรัพย์เป็นทุนขึ้นเพื่อทำหน้าที่กำกับดูแล และดูภาพรวมการแปลงสินทรัพย์เป็นทุนทั้งระบบ

- ประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานบริหารการแปลงสินทรัพย์เป็นทุน (องค์การมหาชน) พ.ศ. 2546 เมื่อวันที่ 24 พฤษภาคม 2546 เพื่อเป็นศูนย์กลางประสานการดำเนินการของหน่วยงานของรัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องในการจัดทำแผนปฏิบัติการ แผนงานโครงการให้สอดคล้องกับนโยบายการแปลงสินทรัพย์เป็นทุน

- ให้ธนาคารของรัฐโดยเฉพาะ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ธนาคารกรุงไทย และธนาคารออมสิน เป็นแกนหลักในการกระจายสินเชื่อ

(2) การเพิ่มศักยภาพและโอกาสของคนจน ซึ่งในช่วงที่ผ่านมาได้มีการดำเนินงาน ที่สำคัญๆ ดังนี้

- สนับสนุนกระบวนการสร้างความเข้มแข็งขององค์กร

ชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชน โดยเป็นการพัฒนาอย่างเป็นองค์รวมทั้งทางด้านคุณภาพชีวิต เศรษฐกิจ สังคม และทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม

- จัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนดอกเบี้ยต่ำสำหรับประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง ผลการดำเนินงานจนถึงสิ้นเดือนกรกฎาคม 2546 ได้มีการจัดตั้งกองทุนฯ ขึ้นแล้วจำนวน 74,907 กองทุน คิดเป็นร้อยละ 99.15 ของหมู่บ้าน/ชุมชนเป้าหมาย (75,547 แห่ง) มีกองทุนที่ได้รับการจัดสรรและโอนเงินแล้ว 74,549 กองทุน คิดเป็นร้อยละ 98.64 ของหมู่บ้าน/ชุมชนเป้าหมาย นอกจากนี้กองทุนได้ปล่อยเงินกู้ให้สมาชิกแล้ว 8,612,051 ราย จำนวนเงิน 123,976.40 ล้านบาท

- จัดตั้งธนาคารประชาชน เพื่อกระจายโอกาสในการเข้าถึงแหล่งเงินให้กับประชาชนผู้มีรายได้น้อย โดยธนาคารออมสินได้เริ่มโครงการธนาคารประชาชนเมื่อวันที่ 25 มิถุนายน 2544 นับตั้งแต่เริ่มโครงการจนถึงวันที่ 15 สิงหาคม 2546 มีสมาชิกโครงการฯ จำนวน 613,416 ราย ที่ได้รับอนุมัติสินเชื่อแล้วจำนวน 656,527 ราย (รวมผู้ที่ขอกู้ครั้งที่หนึ่งจนถึงครั้งที่สี่) เงินกู้ที่ได้รับการอนุมัติแล้ว จำนวน 12,659.24 ล้านบาท

- โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ เป็นการนำทรัพยากรและภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการผลิตสินค้าและบริการ โดยภาครัฐให้การสนับสนุนในการพัฒนาคุณภาพและการบรรจุหีบห่อเพื่อเพิ่มมูลค่าของสินค้า รวมทั้งจัดหาแหล่งจำหน่ายสินค้าทั้งในและต่างประเทศ โดยมียอดจำหน่ายสินค้าตามโครงการในปี 2545 จำนวน 23,950.6 ล้านบาท และได้มีการขึ้นบัญชีผลิตภัณฑ์ดีเด่นทั่วประเทศ 450 ตำบล จำนวน 461 ผลิตภัณฑ์

(3) การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งที่ผ่านมาได้มีการดำเนินการจัดการทรัพยากรที่สำคัญ ดังนี้

- การจัดการทรัพยากรดิน ได้มีการจัดระบบการถือครองที่ดินและการใช้ที่ดินอย่างเหมาะสมเพื่อให้มีการถือครองที่ดินอย่างถูกต้องตามกฎหมาย ผลการดำเนินงานจนถึงวัน 31 สิงหาคม 2546 ได้ทำการสอบสวนสิทธิ์และกระจายสิทธิ์ที่ดินของรัฐไปแล้ว 1.84 ล้านรายคิดเป็นจำนวน 22.68 ล้านไร่ และได้มอบเอกสารสิทธิ์ (ส.ป.ก.4-01) ไปแล้ว 1.41 ล้านราย หรือเป็นจำนวน 1.70 ล้านฉบับ

- การจัดการทรัพยากรน้ำ ได้มีการจัดสรรน้ำและแหล่งน้ำเพื่อใช้ในการเกษตรอย่างเหมาะสม เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรมีอาชีพทำการเกษตรอย่างยั่งยืน โดยมีการจัดสร้างแหล่งน้ำเพื่อการประมงโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวน 2,096 แห่ง

(4) การพัฒนาระบบคุ้มครองทางสังคม ให้เข้าถึงกลุ่มคนจนและผู้ด้อยโอกาสอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยมีการดำเนินงานที่สำคัญ ได้แก่

- การสร้างหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า (30 บาท รักษาทุกโรค) เพื่อลดรายจ่ายโดยรวมของประเทศและประชาชนในการดูแลสุขภาพ โดยการขยายโครงการสร้างหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า (30 บาท รักษาทุกโรค) ให้ครอบคลุมทุกจังหวัด ผลการดำเนินงานจนถึงเดือนมิถุนายน 2546 ได้มีการออกบัตรประกันสุขภาพถ้วนหน้าประมาณ 45.68 ล้านคนหรือร้อยละ 73.32 ของประชากรทั้งประเทศ (62.3 ล้านคน)

(5) การปรับปรุงระบบการบริหารจัดการภาครัฐเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจน ซึ่งในช่วงที่ผ่านมาได้มีการดำเนินการที่สำคัญดังนี้

- การบูรณาการแผนงาน โครงการและงบประมาณ โดยกระทรวงมหาดไทยเป็นหน่วยงานหลักในการจัดทำแผนงบประมาณการแก้ไขปัญหาความยากจนเชิงบูรณาการปี 2547 สารสำคัญของแผนจะเน้นการพัฒนาศักยภาพและโอกาสของคนจน การพัฒนาสาธิตหมู่บ้านและบริการพื้นฐาน การส่งเสริมสวัสดิการสังคม การแก้ไขปัญหาเรื่องที่ดินและหนี้สินเกษตรกร รวมทั้งการแก้ไขปัญหาการจ้างงาน โดยมีวงเงินงบประมาณทั้งสิ้นจำนวน 11,135,364,592 บาท

- การกำหนดพื้นที่เป้าหมายเพื่อการแก้ไขปัญหาความยากจน โดยมีพื้นที่เป้าหมายเพื่อการแก้ไขปัญหาความยากจนทั้งสิ้น 16,735 หมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 23.0 ของหมู่บ้านทั่วประเทศ

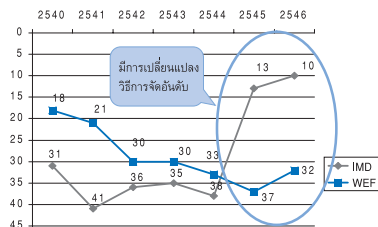
- การสนับสนุนกระบวนการจัดทำแผนชุมชนเพื่อความเข้มแข็งของชุมชนและเอาชนะความยากจน ซึ่งมีเป้าหมายส่งเสริมให้ชุมชนดำเนินการจัดทำแผนชุมชนให้ครบถ้วนทุกตำบล ในปี 2548

3. การพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

การพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ เป็นประเด็นนโยบายสำคัญของรัฐบาลนับตั้งแต่เกิดวิกฤตเศรษฐกิจเนื่องจากภาคธุรกิจเป็นฝ่ายที่ได้รับผลกระทบอย่างรุนแรง หลายฝ่ายเริ่มเล็งเห็นว่า การพึ่งพาเศรษฐกิจมหภาคอย่างมาก จะไม่ช่วยสร้างความเข้มแข็งให้กับเศรษฐกิจของประเทศได้อย่างยั่งยืน เศรษฐกิจระดับจุลภาคซึ่งเป็นภาคเศรษฐกิจที่แท้จริง จึงได้รับความสนใจมากขึ้น ในฐานะเป็นปัจจัยขับเคลื่อนความสามารถในการแข่งขัน

ของประเทศ จากผลการจัดอันดับของสถาบันนานาชาติ 2 สถาบัน ได้แก่ International Institute for Management Development (IMD) และ World Economic Forum (WEF) อันดับขีดความสามารถในการแข่งขันของไทยในช่วงหลังวิกฤตเศรษฐกิจในปี 2540 ลดลงมาโดยตลอด จนกระทั่งเริ่มฟื้นตัวอีกครั้งในปี 2545 (ภาพที่ 1)¹ โดยเฉพาะในปี 2546 ไทยมีขีดความสามารถในการแข่งขันดีขึ้นกว่าหลายประเทศในแถบนี้มาก (ภาพที่ 2) อย่างไรก็ตาม IMD และ WEF สะท้อนให้เห็นว่า ไทยยังมีจุดอ่อนสำคัญในปัจจัยพื้นฐานที่สนับสนุนการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันทั้งในด้านทรัพยากรมนุษย์ ศักยภาพด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โครงสร้างพื้นฐาน และ

ภาพที่ 1
อันดับความสามารถในการแข่งขันของไทย

¹ อันดับในช่วงก่อน ปี 2545 จะนำมาเปรียบเทียบกับอันดับในปี 2545 และ 2546 ไม่ได้ เนื่องจาก ในปี 2546 IMD ได้เปลี่ยนแปลงวิธีการจัดอันดับโดยแบ่งเป็นกลุ่มประเทศที่มีประชากรมากกว่า 20 ล้านคน และต่ำกว่า 20 ล้านคน ประเทศไทยถูกจัดอยู่ในกลุ่มแรก ซึ่งมีประเทศที่อยู่ในกลุ่มนี้จำนวน 30 ประเทศ ส่วน WEF มีการเปลี่ยนแปลงวิธีการจัดอันดับในปี 2546 เช่นกัน รวมทั้งมีจำนวนประเทศที่จัดอันดับมากขึ้น จาก 80 ประเทศในปี 2545 เป็น 102 ประเทศ ซึ่งนับว่าประเทศไทยมีอันดับที่ดีขึ้นมาก

ภาพที่ 2

ความสามารถในการแข่งขันของประเทศต่างๆ ปี 2546 แยกตามกลุ่มปัจจัย ตามการจัดอันดับของ IMD และ WEF

กลุ่มปัจจัย	เกาหลีใต้	ไต้หวัน	มาเลเซีย	ฟิลิปปินส์	อินโดนีเซีย	ไทย
IMD ภาพรวม	15 (10)	6 (7)	4 (6)	22 (18)	28 (25)	10 (13)
ศักยภาพทางเศรษฐกิจ	18 (11)	11 (17)	8 (8)	19 (14)	24 (19)	7 (9)
ประสิทธิภาพของรัฐบาล	18 (11)	6 (9)	3 (4)	21 (15)	27 (23)	5 (7)
ประสิทธิภาพของธุรกิจ	20 (10)	4 (4)	5 (7)	23 (19)	30 (26)	9 (14)
โครงสร้างพื้นฐาน	11 (9)	7 (7)	9 (10)	26 (22)	30 (26)	16 (17)
WEF ภาพรวม	18 (25)	5 (6)	29 (30)	66 (63)	72 (69)	32 (37)
ปัจจัยแวดล้อมทางเศรษฐกิจ	23 (30)	18 (20)	27 (28)	60 (55)	64 (65)	26 (34)
สถาบันภาครัฐ	36 (32)	21 (27)	34 (33)	85 (70)	76 (77)	37 (39)
ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี	6 (18)	3 (2)	20 (26)	56 (52)	78 (65)	39 (41)

หมายเหตุ : ตัวเลขในวงเล็บคืออันดับปี 2546

การบริหารจัดการ ซึ่งปัจจัยทั้ง 4 ด้านดังกล่าว ถือเป็นปัญหาเรื้อรังที่บั่นทอนศักยภาพในการพัฒนาความสามารถในการแข่งขันของประเทศเป็นอันมาก

ในปี 2545 รัฐบาลได้กำหนดให้การพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันเป็นวาระแห่งชาติ และได้ตั้งคณะกรรมการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (กพข.) ขึ้น โดยมี รมว.นายกรัฐมนตรี เป็นประธาน กรรมการส่วนใหญ่มาจากภาคเอกชนและผู้ทรงคุณวุฒิ โดยมีเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเป็นเลขานุการ คณะกรรมการชุดนี้มีบทบาทเป็นผู้กำหนดแนวนโยบายในการยกระดับศักยภาพในการแข่งขันของ

ประเทศ รวมทั้งผลักดันและติดตามผลการดำเนินงานที่เกี่ยวข้อง
กับความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ซึ่งในปัจจุบันได้มีการ
จัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน
(สพข.) อยู่ภายใต้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและ
สังคมแห่งชาติ (สศช.) เพื่อทำหน้าที่เป็นฝ่ายเลขานุการของ กพข.
โดยรัฐบาลได้จัดสรรงบประมาณสำหรับการดำเนินงานพัฒนา
ขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ รวมทั้งโครงการตาม
นโยบายของรัฐบาล จำนวน 16,600 ล้านบาท

กพข. ได้กำหนดกรอบแนวคิดในการพัฒนาขีดความสามารถ
ของไทย โดยเน้นที่เศรษฐกิจระดับจุลภาค ซึ่งประกอบด้วย ภาค
เกษตรกรรม ภาคอุตสาหกรรม และภาคบริการเป็นตัวขับเคลื่อนหลัก
ในการยกระดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ซึ่งจะนำไป
สู่ความอยู่ดีมีสุขของคนไทยในที่สุด ทั้งนี้ มีปัจจัยที่ช่วยสนับสนุน
(Enabling Factors) ซึ่งเปรียบเสมือนเป็น “น้ำมันหล่อลื่น” ของการ
พัฒนา 2 ด้าน คือ (1) ปัจจัยด้านเศรษฐกิจมหภาค (Macroeconomic
Foundation) ซึ่งประกอบด้วย นโยบายของรัฐบาลด้านการเงินการคลัง
ด้านการค้าและการลงทุน และด้านการต่างประเทศ และ (2) ปัจจัย
พื้นฐานทั่วไป (Generic Factors) ซึ่งประกอบด้วย ทรัพยากรมนุษย์
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การบริหารจัดการ และโครงสร้างพื้นฐาน
(ดูภาพที่ 3 ประกอบ)

ภาพที่ 3
กรอบแนวคิดการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของไทย

นอกจากนี้ กพข. ได้กำหนดวิสัยทัศน์การพัฒนาประเทศไทย
ที่เรียกว่า “7 ฝัน การพัฒนาประเทศไทย” (ภาพที่ 4) เพื่อที่จะมุ่งไป
สู่การเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยมีเป้าหมาย
สุดท้ายเพื่อที่จะนำไปสู่ความอยู่ดีมีสุข (Well-being) ของคนไทย
ดังนี้

ภาพที่ 4
Thailand's Seven Dreams

พื้นที่ 1 มีฐานรากการพัฒนาเศรษฐกิจที่มั่นคง (Stable Economic Development Platform) โดยให้เศรษฐกิจเติบโตอย่างมีเสถียรภาพ มีอัตราการว่างงานต่ำ มีภาคการเกษตร การท่องเที่ยว วิสาหกิจชุมชนและวิสาหกิจขนาดกลางและย่อม (SMEs) ที่เข้มแข็ง รวมทั้งมีปัจจัยพื้นฐานที่ดี ทั้งด้านการศึกษา โครงสร้างพื้นฐาน และสาธารณสุข

พื้นที่ 2 มีบทบาทที่เข้มแข็งในเวทีระหว่างประเทศ (Active International Player) โดยการเป็นผู้นำในระดับภูมิภาค เพื่อให้สามารถปกป้องผลประโยชน์ของประเทศได้อย่างชาญฉลาด

พื้นที่ 3 มีความเป็นเลิศในบางกลุ่มสินค้าในตลาดโลก (World Leader in Niche Markets) ที่มีโอกาสด้านการตลาด มีศักยภาพในการสร้างมูลค่าเพิ่มสูง ได้แก่ การเป็นครัวของโลก (Kitchen of the World) ศูนย์กลางการผลิตอุตสาหกรรมรถปิคอัพและอุปกรณ์อะไหล่ (Detroit of Asia) ศูนย์กลางการท่องเที่ยวในภูมิภาค (Asia Tourism Capital) ศูนย์กลางแฟชั่นชั้นนำของเอเชีย (Asia Tropical Fashion) ศูนย์กลางซอฟต์แวร์สำหรับการออกแบบกราฟิกและภาพเคลื่อนไหว (World Graphic Design and Animation Center) เป็นต้น (ดูภาพที่ 5 ประกอบ)

พื้นที่ 4 เป็นประเทศที่สามารถผลิตนวัตกรรม โดยมีพื้นฐานมาจากการเรียนรู้และภูมิปัญญา (Innovative Nation with Wisdom and Learning Base) โดยมีการพัฒนาองค์ความรู้ในสาขาต่างๆ ทั้งด้านเทคโนโลยี ธรรมชาติ และวัฒนธรรมนานาชาติ รวมทั้งต้องมีพื้นฐานสำหรับการเรียนรู้ที่เข้มแข็ง

ภาพที่ 5

พื้นที่ 5 เป็นสังคมผู้ประกอบการ (Entrepreneurial Society) ที่ภาคเอกชนมีบทบาทนำทางธุรกิจ มีสภาพการแข่งขันที่เป็นธรรมชาติ วิสาหกิจขนาดกลางและย่อม (SMEs) มีศักยภาพด้านเทคโนโลยี มีความฉลาดในการเลือกรับ ปรับใช้วัฒนธรรมในการดำเนินธุรกิจอย่างสร้างสรรค์ โดยเฉพาะวัฒนธรรมการจัดการองค์กรให้อยู่ในระดับมาตรฐาน รวมทั้งมีปัจจัยแวดล้อมที่เอื้อต่อการประกอบธุรกิจ

พื้นที่ 6 เป็นสังคมที่คนในสังคมเชื่อมั่นและภาคภูมิใจในวัฒนธรรมของตน (Society of Cultural Pride with Global Sense) แต่ในขณะที่เดียวกันมีความสามารถในการเลือกปรับและปรับใช้วัฒนธรรมที่เป็นสากลได้อย่างเหมาะสม

พื้นที่ 7 เป็นสังคมที่มีสภาพแวดล้อมที่ดี ชวนให้อยู่อาศัย (Country of Decent Environment of Living) ซึ่งคนไทยและภาคธุรกิจมีสำนึกรักและห่วงหาพันพวยการธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยมีกลไกในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพ และลดความขัดแย้งในสังคม

ในการดำเนินการให้บรรลุพื้นที่ 7 ดังกล่าว สผช.และหน่วยงานต่างๆ ได้ดำเนินการจัดทำแผนงานและโครงการหลายด้านที่สำคัญ ได้แก่ โครงการกรุงเทพเมืองแฟชั่น โครงการครัวไทยสู่โลก โครงการสนับสนุนการพัฒนาเทคโนโลยีของอุตสาหกรรมไทย โครงการศึกษาและจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาเครือข่ายวิสาหกิจของไทย โครงการสร้างจิตสำนึกการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม การพัฒนาประเทศให้มีความสามารถในการแข่งขันที่ยั่งยืน เป็นเรื่องที่มีปัจจัยที่เกี่ยวข้องหลายด้าน จึงยังจำเป็นต้องมีการดำเนินการเพิ่มเติมอีกหลายประการ เพื่อให้ปัจจัยต่างๆ พัฒนาไปอย่างสอดคล้องกันอย่างมีบูรณาการ นอกจากนี้ เนื่องจากการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศเป็นเรื่องของการเพิ่มผลผลิต (Productivity) ซึ่งครอบคลุมทั้งการเพิ่มประสิทธิภาพ (Efficiency) และคุณค่า (Value) ของทุกภาคส่วนอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นความร่วมมือร่วมใจและผนึกกำลังของทุกฝ่ายในประเทศ ทั้ง

ภาคเอกชน ภาครัฐ ภาคการศึกษา และภาคประชาชน จึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง และเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศให้บรรลุผลสำเร็จอย่างต่อเนื่อง

4. ทุนทางสังคม (Social Capital)

4.1 ความนำ

สผช.ได้กำหนดให้เรื่องทุนทางสังคมเป็นวาระแห่งชาติที่ต้องมีการผลักดันให้เกิดความชัดเจนและมีการแปลงไปสู่การปฏิบัติเป็นวงกว้างอย่างเร่งด่วนจริงจังเนื่องจากตระหนักถึงความสำคัญในคุณค่าของทุนทางสังคมที่มีอยู่หลากหลาย

ในสังคมไทย ถ้าสามารถพัฒนาและใช้ประโยชน์ได้อย่างเหมาะสมแล้วจะมีบทบาทสำคัญในการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ สร้างความเข้มแข็งให้เศรษฐกิจฐานราก แก้ปัญหาความยากจน สร้างธรรมาภิบาลและพัฒนาประเทศไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

ถึงแม้ว่าปัจจุบันหลายประเทศจะให้ความสำคัญกับเรื่องทุนทางสังคมมากขึ้นก็ตาม แต่ในกรณีของประเทศไทย แนวคิดและการดำเนินงานเรื่องนี้ยังไม่ตกผลึกชัดเจน ยังมีการให้ความหมายและขอบเขตหลากหลายแตกต่างกันไปแล้วแต่ความสนใจของหน่วยงานหรือผู้ที่ทำการศึกษา โดยส่วนใหญ่มีการพิจารณาเชื่อมโยงระหว่างทุนทางสังคมกับการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนเป็นหลัก

4.2 การดำเนินงานที่ผ่านมา

ในระยะเวลาหนึ่งปีที่ผ่านมา สศช.ได้ดำเนินงานเรื่องทุนทางสังคมที่สำคัญ ดังนี้

(1) การกำหนดความหมายและองค์ประกอบ

สศช. เห็นว่าทุนทางสังคมเป็นมิติสลับซับซ้อน เกี่ยวพันกับปัจจัยการพัฒนาหลายด้าน มีความเป็นพลวัตรขึ้นอยู่กับจังหวะเวลาและโครงสร้างสังคมวัฒนธรรมในแต่ละพื้นที่และกลุ่มเป้าหมาย จึงได้กำหนดความหมายของทุนทางสังคมให้สอดคล้องกับบริบทสังคมไทยว่าเป็นผลรวมของสิ่งต่าง ๆ ที่มีอยู่ในสังคม ทั้งในส่วนที่ได้จากการสั่งสมและการต่อยอด รวมถึงการรวมตัวของคนที่มีความรู้ความสามารถเพื่อสร้างประโยชน์ต่อส่วนรวมบนพื้นฐานของความไว้วางใจ เชื่อใจ สายใยแห่งความผูกพันและวัฒนธรรมที่สั่งสม โดยกำหนดขอบเขตและองค์ประกอบไว้ 3 ด้าน ดังนี้

- **ทุนมนุษย์** ที่มีความรู้ สติปัญญาและทักษะ มีคุณธรรม มีวินัย และความรับผิดชอบ มีทัศนคติที่ดีในการทำงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งมีการรวมกลุ่มและสร้างเครือข่ายเพื่อสร้างประโยชน์แก่ส่วนรวม

- **ทุนที่เป็นสถาบัน** ได้แก่ สถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา ศาสนา การเมือง รวมทั้งองค์กรที่ตั้งขึ้นมา เช่น องค์กรพัฒนาเอกชน องค์กรชุมชน สมาคมวิชาชีพ สื่อมวลชน ฯลฯ

- **ทุนทางปัญญาและวัฒนธรรม** ครอบคลุมถึงระบบคุณค่า เช่น คุณธรรม วินัย จิตสำนึกสาธารณะ วัฒนธรรมไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่น แหล่งประวัติศาสตร์ โบราณคดี ฯลฯ

(2) **การยกย่องเชิดชูเกียรติ** “กรอบแนวคิดการพัฒนาทุนทางสังคมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน” ซึ่งมีสาระหลัก ดังนี้

1) **กรอบแนวคิดหลัก** การพัฒนาทุนทางสังคมต้องมีการปรับแนวคิดการกำหนดยุทธศาสตร์และการผลักดันสู่การปฏิบัติอย่างจริงจังภายใต้การมีส่วนร่วมของภาคีการพัฒนาทุกระดับ โดยคำนึงถึง

- **ความเชื่อมโยง** โดยให้ทุนทางสังคมเป็นปัจจัยหลัก (Central Concept) ที่จะสนับสนุนการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ การแก้ปัญหาความยากจน การพัฒนาที่ยั่งยืน และธรรมาภิบาลอย่างมีสมดุล

- **ความหลากหลาย** โดยพัฒนาและใช้ทุนทางสังคมที่มีอยู่หลากหลายให้สอดคล้องกับแต่ละพื้นที่กลุ่มเป้าหมายและสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงทั้งในระดับต่างประเทศ โดยหลีกเลี่ยงการดำเนินงานในลักษณะสั่งการและกำหนดรูปแบบเดียวตายตัว

- **การพัฒนาอย่างครบวงจร** ทั้งการรักษาต่อยอด พัฒนาและพัฒนาทุนทางสังคมที่ดีอยู่แล้ว รวมทั้งการผสมผสานเทคโนโลยีและปัจจัยอื่นๆ อย่างเหมาะสม ควบคู่กับการสร้างทุนทางสังคมใหม่ๆ และหาทางลดค่านิยมหรือพฤติกรรมที่

ไม่พึงประสงค์

2) จุดเน้นการพัฒนาทุนทางสังคมแต่ละประเภทดังนี้

ทุนมนุษย์ : เน้นการเสริมสร้างทักษะคนไทยในด้านการคิด วิเคราะห์บนพื้นฐานของเหตุผล และการเพิ่มทักษะในการทำงานและดำรงชีวิตอย่างมีเกียรติ มีศักดิ์ศรี และมีความสุขในโลกยุคใหม่ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยสนับสนุนให้มีการรวมตัวของคนและกลุ่มคนและการสร้างเครือข่ายให้เชื่อมโยงกัน

ทุนทางสถาบัน : เน้นการกระตุ้นให้ทุกฝ่ายตระหนักถึงความสำคัญของทุนทางสถาบันและประโยชน์ของการรวมกลุ่มเพื่อผลักดันการพัฒนาและเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น โดยใช้ทุนทางสถาบันเป็นเครื่องมือในการจุดประกายและผลักดันการพัฒนาทุนทางสังคม

ทุนทางภูมิปัญญาและวัฒนธรรม : เน้นการเลือกสรรภูมิปัญญาและวัฒนธรรมที่ดี ควบคู่กับการต่อยอด/ปรับปรุง เพื่อเพิ่มมูลค่าของสินค้าและบริการ เพิ่มคุณค่าและเพิ่มคุณภาพชีวิตของคน

(3) การระดมความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยมีการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการในหลายเวทีเพื่อระดมความคิดเห็นจากภาคีการพัฒนาต่างๆ ในกรอบแนวคิดการพัฒนาทุนทางสังคมและประเด็นที่เกี่ยวข้อง อาทิ การพัฒนาทุนทางสังคมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน การพัฒนาตัวชี้วัดทุนทางสังคมไทย การพัฒนาสถาบันครอบครัวแบบบูรณาการ เป็นต้น

(4) การแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาทุนทางสังคม ขึ้นภายใต้คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เพื่อ

ทำหน้าที่กำหนดกรอบแนวคิดและจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาและใช้ประโยชน์จากทุนทางสังคมเสนอต่อรัฐบาล

(5) การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์แนวคิดผ่านสื่อต่างๆ อาทิ ระบบ Internet ของสศช. และเปิดโอกาสให้ผู้สนใจสามารถเสนอความคิดเห็นต่อสศช. ได้ที่ส่วนพัฒนาทุนทางสังคมสำนักพัฒนาสังคมและคุณภาพชีวิต สศช. โทร.02-2804085 ต่อ 2308 และ 2408 โทรสาร 02-2829158 หรือ E-mail : sombat-s@nesdb.go.th หรือ socap@nesdb.go.th

4.3 แนวทางการดำเนินงานระยะต่อไป

สศช.ได้กำหนดกระบวนการขับเคลื่อนทุนทางสังคมต่อทุกภาคส่วนและสาธารณชน ดังนี้

(1) การสร้างความรู้ความเข้าใจและจัดระดมความคิดเห็นเพิ่มเติมจากภาคีการพัฒนา ใน 5 ภูมิภาค ณ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ระยอง สงขลา เชียงใหม่และขอนแก่น รวมทั้งจัดเวทีประชุมเชิงปฏิบัติการย่อยๆ เฉพาะเรื่องอีกหลายครั้ง

(2) การศึกษาวิจัยเพื่อจัดทำกรอบตัวชี้วัดทุนทางสังคมไทย สศช. ได้จัดจ้างมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ทำการศึกษาวิจัยเรื่องกรอบตัวชี้วัดทุนทางสังคมไทยเพื่อใช้เป็นแนวทางในการประเมินสถานภาพทุนทางสังคมที่มีอยู่ในประเทศไทย และใช้เป็นแนวทางในการจัดทำ Social Capital Mapping ของประเทศไทยให้เกิดขึ้นในทุกพื้นที่ต่อไป

(3) การจัดทำโครงการนำร่องเสริมสร้างทุนทางสังคมเพื่อชุมชนเข้มแข็ง เพื่อศึกษาการพัฒนาและใช้ประโยชน์จากทุนทางสังคมเพื่อสร้างชุมชนเข้มแข็งในพื้นที่นำร่อง 3 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดสุรินทร์

เชียงใหม่และคะเชิงเทรา เพื่อสรุปบทเรียนที่ได้และนำไปขยายผลในพื้นที่อื่นๆต่อไป

สศช.หวังว่าการขับเคลื่อนวาระแห่งชาติทุนทางสังคมให้เกิดความชัดเจนและมีผลในทางปฏิบัติจะช่วยให้คนไทยมีความอยู่ดีมีสุขโดยถ้วนหน้า ชุมชนมีความเข้มแข็งสามารถพึ่งพาตนเองและทำประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวม ภาคีการพัฒนา มีการร่วมมือร่วมใจ อย่างเป็นเครือข่าย มีการนำสิ่งดีงามที่มีอยู่มากมายในทุกพื้นที่มาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาให้ประเทศไทยก้าวสู่การพัฒนาที่มั่นคง มั่นคงและยั่งยืน

5. การพัฒนายั่งยืน

5.1 ความเป็นมา

ปัจจุบันกระแส “การพัฒนายั่งยืน” ได้เข้ามามีบทบาทในการพัฒนาประเทศมากขึ้น โดยหลายประเทศทั่วโลกได้ตระหนักถึงสถานการณ์ของการพัฒนาที่ไม่สมดุลระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ซึ่งได้ก่อให้เกิดผลกระทบต่อทรัพยากร

ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในหลายด้าน และหลากหลายรูปแบบ จึงได้ลงนามร่วมกันในแผนปฏิบัติการ 21 (Agenda 21) ของสหประชาชาติเมื่อปี พ.ศ. 2535 ณ กรุงริโอ เดอ จาเนโร ประเทศบราซิล ซึ่งถือเป็นแผนแม่บทของโลกสำหรับการดำเนินงานเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืนจะเป็นการผสมผสานมิติการพัฒนาทางเศรษฐกิจ สังคม และระบบนิเวศเข้าไว้ด้วยกันอย่างสมดุล และไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้งซึ่งกันและกันในแต่ละมิติของการพัฒนา

สำหรับประเทศไทยได้รับแนวคิดการพัฒนายั่งยืนมาประยุกต์ใช้ในแนวทางเดียวกับกระแสโลก โดยรัฐบาลชุดปัจจุบันได้แต่งตั้ง “คณะกรรมการเพื่อการพัฒนายั่งยืน” ขึ้น เพื่อทำหน้าที่กำหนดกรอบนโยบาย ยุทธศาสตร์ พร้อมทั้งผลักดันให้การพัฒนายั่งยืนบังเกิดผลในทางปฏิบัติ โดยมี ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี เป็นประธาน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงที่เกี่ยวข้อง และผู้ทรงคุณวุฒิอีกจำนวนหนึ่งเป็นกรรมการ และเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเป็นกรรมการและเลขานุการ

5.2 ความก้าวหน้าการดำเนินงาน

สศช. ในฐานะหน่วยงานหลักในการผลักดัน “การพัฒนายั่งยืน” ให้เป็นวาระแห่งชาติที่ทุกภาคส่วนของสังคมจะต้องมีบทบาทร่วมกัน ได้วางแผนแนวทางการพัฒนายั่งยืนในบริบทไทยในลักษณะเป็นกระบวนการที่ต้องดำเนินการอย่างเป็นบูรณาการเพื่อเสริมสร้างให้เกิด “การพัฒนาที่มีดุลยภาพระหว่างมิติทางเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อความอยู่ดีมีสุขของประชาชนตลอดไป” ขณะเดียวกัน ได้จัดประชุมระดมความคิดเห็นจากพหุภาคีที่เกี่ยวข้อง

ไปแล้วหลายครั้ง ที่สำคัญคือ การจัดประชุมประจำปี 2546 ของ สศช. เรื่อง “การพัฒนาที่ยั่งยืน” เมื่อเดือนมิถุนายน 2546 ซึ่งได้ข้อสรุปว่า การพัฒนาที่ยั่งยืนจะต้องเกื้อกูลและไม่เกิดความขัดแย้งซึ่งกันและกันทั้ง 3 มิติของการพัฒนา ดังนี้

(1) **มิติด้านเศรษฐกิจ** พิจารณารายได้บริบท 3 ประการ คือ การเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างมีคุณภาพ มีเสถียรภาพ และมีการกระจายความมั่งคั่งอย่างทั่วถึง

- **เศรษฐกิจที่มีคุณภาพ** ให้ความสำคัญในเรื่องของคุณภาพและประสิทธิภาพภายใต้ปัจจัยขับเคลื่อนสำคัญ ได้แก่ นวัตกรรม เทคโนโลยี คุณภาพแรงงาน และการบริหารจัดการที่ดี ซึ่งพัฒนาในลักษณะเชื่อมโยงทั้งในมิติระดับจุลภาค ระดับมหภาค ระดับประเทศ และภูมิภาค

- **การพัฒนาอย่างมีเสถียรภาพ** เสถียรภาพทางเศรษฐกิจจะเกิดขึ้นด้วยระบบเศรษฐกิจคู่ขนาน (Dual Track Economy) โดยที่ประเทศจะต้องสามารถพึ่งตนเองได้ในระดับที่มีความแข็งแกร่งทางเศรษฐกิจพื้นฐานทั้งในระดับมหภาค และระดับจุลภาค ภายใต้การรักษาทรัพยากรธรรมชาติของประเทศให้สามารถเป็นปัจจัยสนับสนุนการผลิตในระยะยาว และมีการรักษาความสมดุลระหว่างการผลิตและการอนุรักษ์

- **การกระจายความมั่งคั่ง** ซึ่งจะต้องเป็นทั้งการกระจายโอกาสในการเข้าถึงกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ทรัพยากรธรรมชาติ และบริการพื้นฐานของรัฐเพื่อให้เกิดความเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ และการกระจายผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากความเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างทั่วถึง

(2) **มิติด้านสังคม** หมายถึง การพัฒนาคนและสังคมให้เชื่อมโยงกับการพัฒนาเศรษฐกิจทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลมีคุณภาพของชีวิตความเป็นอยู่ตามอัตภาพที่เป็นพลวัต มีวิวัฒนาการตามจังหวะที่เหมาะสม มีการให้ความสำคัญที่ตัวคนและชุมชน มีการสร้างความเข้มแข็งให้ทุกภาคส่วนของสังคม บนฐานความรู้เท่าทันและการมีปัญญา มีการพัฒนาคนไทยให้มีความรู้และผลิตภาพสูงขึ้นสามารถปรับตัวรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง มีจิตสำนึก พฤติกรรมและวิถีชีวิตที่ไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม และมีการนำทุนทางสังคมและทุนทางทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่หลากหลายมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ได้อย่างเหมาะสม

(3) **มิติด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** หมายถึง การใช้ทรัพยากรธรรมชาติในปริมาณที่ระบบนิเวศสามารถฟื้นตัวกลับสู่สภาพเดิมได้ และปล่อยมลพิษที่เกิดจากการใช้ทรัพยากรทิ้งออกสู่สิ่งแวดล้อมต้องอยู่ในระดับที่ระบบนิเวศสามารถดูดซับและทำลายมลพิษนั้นได้ด้วย ทั้งนี้ เพื่อคงความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ ความหลากหลายทางชีวภาพ และคุณภาพของสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เป็นฐานการผลิตของระบบเศรษฐกิจ และการดำรงชีวิตของมนุษย์ได้อย่างต่อเนื่องตลอดไป

นอกจากนี้ การประชุมประจำปี 2546 ของ สศช. ดังกล่าว ผู้เข้าร่วมประชุมยังมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายให้นำเสนอ “คณะกรรมการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน” พิจารณาก่อนนำเสนอคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบต่อไป ซึ่งประกอบด้วย 1) กรอบการพัฒนาที่ยั่งยืนในบริบทไทย 2) ยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน

- 3) ยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน 4) ยุทธศาสตร์การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน และ 5) การพัฒนาด้านชีวิตการพัฒนายั่งยืนของประเทศไทย

โดยขณะนี้ สศช. อยู่ระหว่างการว่าจ้างบริษัทที่ปรึกษา ดำเนินโครงการศึกษาเพื่อ “พัฒนาด้านชีวิตการพัฒนายั่งยืนของประเทศไทย” มีกำหนดจะเผยแพร่ดัชนีชี้วัดชุดที่ 1 ของประเทศ ในการประชุมประจำปี 2547 ของ สศช. ประมาณ เดือนมิถุนายน 2547

ส่วนที่ 5 เหตุการณ์สำคัญในประเทศ ปี 2547

1. การประชุมประจำปี 2547 ของ สศช.

การประชุมประจำปีของ สศช. ที่ผ่านมา

การจัดประชุมประจำปีของ สศช. ในระยะ 2 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2545 - 2546) พบว่าสามารถสร้างความรู้ ความเข้าใจ และสร้างจิตสำนึกการมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาประเทศให้กับทุกภาคส่วนของสังคมได้เป็นอย่างดี โดยปี 2545 สศช. ได้จัดประชุมเรื่อง “ความอยู่ดีมีสุขของคนไทย : 5 ปีหลังวิกฤตเศรษฐกิจ” เพื่อรายงานสถานการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคมที่ส่งผลกระทบต่อความอยู่ดีมีสุขของคนไทยในช่วง 5 ปีหลังวิกฤตเศรษฐกิจ ซึ่งมีผู้สนใจเข้าร่วมประชุมจากทุกภาคส่วนประมาณ 1,200 คน โดยผู้เข้าร่วมประชุมได้ให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงแนวทางการพัฒนาความอยู่ดีมีสุขของคนไทยหลายประเด็น ซึ่ง สศช. ได้สรุป

ผลการประชุมเสนอต่อคณะรัฐมนตรี และคณะรัฐมนตรีได้มอบหมายให้ สศช. เป็นหน่วยงานประสานแนวทางการดำเนินงานกับส่วนราชการและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง เพื่อผลักดันข้อเสนอไปสู่การปฏิบัติรวม 4 ด้าน คือ 1) การแก้ไขปัญหาคอขวด 2) การพัฒนาศักยภาพคนไทยและระบบการคุ้มครองทางสังคม 3) การพัฒนาความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจไทย และ 4) การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และนำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป

ปี 2546 สศช. ได้จัดประชุมประจำปีเรื่อง **“การพัฒนาที่ยั่งยืน”** ซึ่งจัดขึ้นเมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2546 ที่ผ่านมา โดยมีผู้สนใจเข้าร่วมประชุมจากทุกภาคส่วนจำนวนถึง 1,619 คน ผลการประชุมดังกล่าวทำให้ สศช. ได้รับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืนในประเด็นสำคัญ 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน 2) การพัฒนาเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน 3) การพัฒนาสังคมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน และ 4) การพัฒนาดัชนีชี้วัดการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศไทย ซึ่งปัจจุบันอยู่ระหว่างการนำเสนอคณะกรรมการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนเพื่อพิจารณามอบหมายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับไปปฏิบัติต่อไป

การประชุมประจำปี 2547 ของ สศช.

สำหรับปี 2547 สศช. จะจัดประชุมเรื่อง **“เศรษฐกิจนอกระบบกับการบริหารจัดการที่ดีของภาครัฐ”** และมีเป้าหมายผู้เข้าร่วมประชุมประมาณ 1,500 คนจากทุกภาคส่วนของสังคม โดยการประชุมในช่วงเช้าเป็นการนำเสนอเนื้อหาสาระที่ประกอบด้วย

1) **การรายงานผลการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ** โดยใช้ดัชนีชี้วัดความอยู่ดีมีสุข ดัชนีชี้วัดความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ

และดัชนีชี้วัดการพัฒนาที่ยั่งยืน พร้อมด้วยการติดตามประเมินผลการพัฒนาประเทศในช่วงครึ่งแรกของแผนฯ 9 ตามวาระแห่งชาติ 4 เรื่อง

2) **การติดตามประเมินผลนโยบายของรัฐบาล** ใน 6 โครงการสำคัญ ทั้งโครงการเก่าและโครงการใหม่ ประกอบด้วย โครงการพักชำระหนี้ให้แก่เกษตรกรรายย่อย โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ โครงการธนาคารประชาชน โครงการสร้างหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า 30 บาท รักษาทุกโรค และโครงการบ้านเอื้ออาทร

นอกจากนี้ในช่วงบ่ายจะเป็นการระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับ **“เศรษฐกิจนอกระบบกับการบริหารจัดการที่ดีของภาครัฐ”** ทั้งนี้เพื่อหาความชัดเจนของกรอบแนวคิด นิยาม เกณฑ์การวัดเศรษฐกิจนอกระบบ การวิเคราะห์ผลกระทบของเศรษฐกิจนอกระบบที่มีต่อเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ พร้อมทั้งหาแนวทางการบริหารจัดการเศรษฐกิจนอกระบบที่เอื้อประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศต่อไป

2. การประชุมภายใต้กรอบความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน

(1) การประชุมภายใต้กรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง 6 ประเทศ (GMS)

การประชุม	วันที่	สถานที่
1. การประชุม Public Private Consultation Meeting	ยังไม่กำหนดวันที่	ประเทศไทยเป็นเจ้าภาพ
2. การประชุมคณะทำงานด้านเกษตรครั้งที่ 2	ยังไม่กำหนดวันที่	ประเทศไทยเป็นเจ้าภาพ

(2) การประชุมภายใต้กรอบความร่วมมือการพัฒนาเขตเศรษฐกิจสามฝ่าย อินโดนีเซีย-มาเลเซีย-ไทย (IMT-GT)

การประชุม	วันที่	สถานที่
1. การประชุม Sub Implementing Technical Group on Halal Food Hub, Implementing Technical Group on Development of Hinterland and Intra trade ครั้งที่ 2	มกราคม 2547	กรุงเทพมหานคร
2. การประชุม Sub Implementing Technical Group on Rubber Wood and Oil Palm, Implementing Technical Group on Development of Hinterland and Intra trade ครั้งที่ 1	กุมภาพันธ์ 2547	จังหวัดสงขลา
3. การประชุม Ministerial and Senior Officials' Tripartite Meeting of the IMT-GT ครั้งที่ 11	เมษายน 2547	จังหวัดปัตตานี

ส่วนที่ 6 บทบาทหน้าที่ของ สศข. และข้อมูลหน่วยงานที่สำคัญ

สศข. กำลังอยู่ในช่วงการปรับบทบาทให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงตามปัจจัยการพัฒนาหลายๆ ด้าน อาทิ การก้าวสู่ระบบเศรษฐกิจฐานความรู้ การปฏิรูประบบราชการ และการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ทั้งนี้ เพื่อมุ่งสู่องค์กรที่มีวิสัยทัศน์เป็น “หน่วยงานหลักในการวางแผนและจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศไปสู่ความสมดุลและยั่งยืน ที่ยึดประโยชน์ส่วนรวม ทนต่อการเปลี่ยนแปลงและมีประสิทธิภาพสูง”

1. ภาระหน้าที่

การดำเนินงานของ สศช. ไปสู่วิสัยทัศน์ สศช. จะต้องปรับเปลี่ยนภาระหน้าที่ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง โดยมีการบริหารจัดการและจัดลำดับความสำคัญของพันธกิจให้มีความบูรณาการ และคำนึงถึงประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากรภาครัฐ

1.1 ภาระหน้าที่เดิม เป็นภาระหน้าที่ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ. 2521 ดังนี้

(1) ภาระหน้าที่ตามบทบาท

- การจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และการแปลงแผนพัฒนาฯ ไปสู่การปฏิบัติ ทุก 5 ปี
- การวิเคราะห์งบลงทุนของรัฐวิสาหกิจ และการวิเคราะห์โครงการและแผนงานการพัฒนาของส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจ (พ.ร.บ. สศช. พ.ศ. 2521 พ.ร.บ. ว่าด้วยการให้เอกชนเข้าร่วมงานหรือดำเนินการในกิจการของรัฐ พ.ศ. 2535 ระเบียบว่าด้วยงบลงทุนของรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. 2522 ระเบียบการก่อหนี้ของประเทศ พ.ศ. 2528)
- การพัฒนาข้อมูลเพื่อการวางแผน ได้แก่ การจัดทำข้อมูลผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ
- การติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาฯ รวมทั้งการพัฒนาดัชนีชี้วัด

(2) ภาระหน้าที่ตามนโยบาย

- การจัดทำวาระแห่งชาติ 4 เรื่อง ได้แก่ (1) การแก้ไขปัญหาคาใจความยากจนและการกระจายรายได้ (2) การพัฒนาขีดความสามารถ

สามารถในการแข่งขันของประเทศ (3) การพัฒนาทุนทางสังคม และ (4) การพัฒนาที่ยั่งยืน

- การจัดทำยุทธศาสตร์ตามนโยบายรัฐบาลและผลักดันโครงการพัฒนาที่สำคัญ ได้แก่ (1) การแปลงสินทรัพย์เป็นทุน (2) การจัดระบบเศรษฐกิจตามแนวชายแดน (Economic Cooperation Strategy : ECS) (3) การพัฒนาสามbinนานาชาติสุวรรณภูมิ (4) การจัดระบบศูนย์ราชการ (5) การพัฒนาถนนราชดำเนิน (6) ธนาคารสมอง (7) เศรษฐกิจพอเพียง และ (8) การพัฒนาเมืองน่าอยู่

1.2 ภาระหน้าที่ใหม่ เมื่อพิจารณาเงื่อนไขและปัจจัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอกสำนักงานฯ ในระยะ 10 ปีที่ผ่านมา สศช. จำเป็นจะต้องปรับบทบาทและภาระหน้าที่ใหม่ โดยหลอมรวมภาระหน้าที่ตามบทบาทและภาระหน้าที่ตามนโยบายเข้าด้วยกันแล้วสร้างเป็นภาระหน้าที่ใหม่เพื่อสนองตอบการเปลี่ยนแปลงและตอบสนองลูกค้าของ สศช. ได้อย่างถูกต้อง

ทั้งนี้ ได้กำหนดบทบาทของ สศช. ให้เป็นหน่วยงานวางแผนพัฒนาประเทศสู่ความสมดุลและยั่งยืน โดยมีระบบข้อมูลและระบบติดตามประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ โดยมีภารกิจหรืองานหลักดังนี้

- (1) วางแผนยุทธศาสตร์และผลักดันแผนยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติ ทั้งยุทธศาสตร์ระยะสั้นและระยะยาว รวมทั้งการวางแผนการลงทุนของประเทศ ให้คำปรึกษาด้านยุทธศาสตร์การลงทุนให้กับรัฐบาล และเป็นหน่วยงานกลางประสานนโยบาย แผนงาน และโครงการ ให้กับส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ

(2) จัดทำแผนการบริหารราชการแผ่นดินระยะ 4 ปี ให้กับคณะรัฐมนตรีภายในเก้าสิบวันหลังจากที่ได้แถลงนโยบายต่อรัฐสภาแล้ว และประเมินความคุ้มค่าในการปฏิบัติการกิจของรัฐในส่วนราชการที่ดำเนินการ

(3) เป็นหน่วยงานติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบายรัฐบาลและยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ

(4) พัฒนาระบบข้อมูลและเครื่องชี้วัดไปสู่การเป็นศูนย์กลางข้อมูลและเตือนภัยทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

(5) พัฒนาระบบบริหารจัดการของ สศช. ให้มีความโปร่งใส มีประสิทธิภาพ และได้มาตรฐานสากล

2. โครงสร้างสำนักงาน

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แบ่งส่วนราชการออกเป็น 13 สำนัก และ 2 กอง ดังนี้

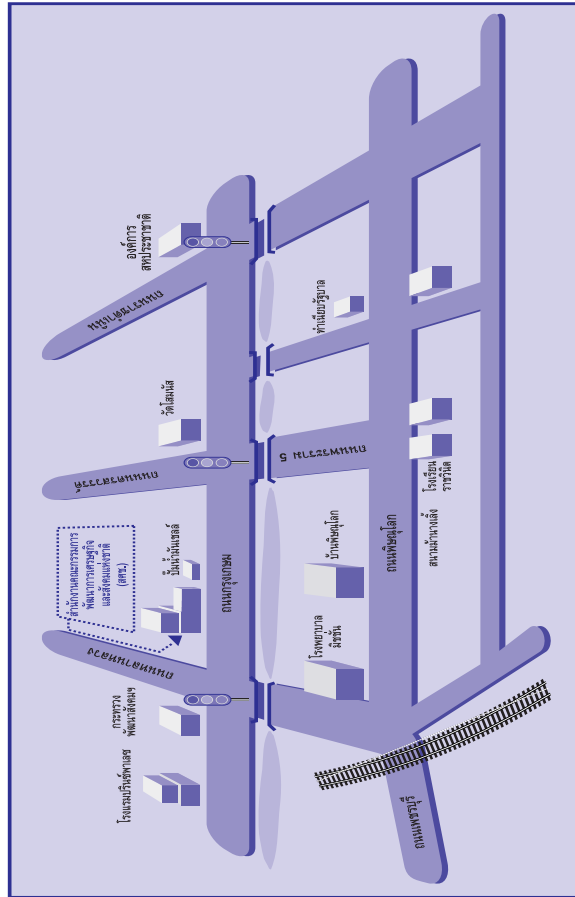
หน่วยงาน	โทรศัพท์ โทรสาร และอีเมล
1. สำนักงานเลขานุการกรม (สลก.)	โทรศัพท์ : 0-2281-5342, 0-2628-2853 โทรสาร : 0-2280-0892 E-mail : os@nesdb.go.th
2. กองประสานและอำนวยการฝ่ายบริหาร (กปอ.)	โทรศัพท์ : 0-2281-6326 โทรสาร : 0-2281-6637 E-mail : mcd@nesdb.go.th
3. สำนักบัญชีประชาชาติ (สบป.)	โทรศัพท์ : 0-2216-5430 โทรสาร : 0-2216-5425 E-mail : nao@nesdb.go.th

หน่วยงาน	โทรศัพท์ โทรสาร และอีเมล
4. สำนักประเมินผลและเผยแพร่การพัฒนา (สปผ.)	โทรศัพท์ : 0-2282-4841-2 โทรสาร : 0-2282-2559 E-mail : deco@nesdb.go.th
5. สำนักพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ (สพศ.)	โทรศัพท์ : 0-2282-0181-3 โทรสาร : 0-2281-9269 E-mail : cdo@nesdb.go.th
6. สำนักพัฒนาพื้นที่ (สพท.)	โทรศัพท์ : 0-2253-3116 โทรสาร : 0-2253-3258 E-mail : sdo@nesdb.go.th
7. สำนักพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนและการกระจายรายได้ (สศก.)	โทรศัพท์ : 0-2628-2855, 0-2280-1421 โทรสาร : 0-2280-1420 E-mail : cedio@nesdb.go.th
8. สำนักพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคกลาง (สพท.)	โทรศัพท์ : 0-2281-6632, 0-2281-9840 โทรสาร : 0-2281-5241 E-mail : ceso@nesdb.go.th
9. สำนักพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (สพอ.)	โทรศัพท์ : 0-3423-6784 โทรสาร : 0-4323-9912 E-mail : neeso@nesdb.go.th
10. สำนักพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคใต้ (สพต.)	โทรศัพท์ : 0-7431-2702 โทรสาร : 0-7431-1594 E-mail : seso@nesdb.go.th
11. สำนักพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคเหนือ (สพน.)	โทรศัพท์ : 0-5389-2115, 0-5322-1155 โทรสาร : 0-5389-2110 E-mail : neso@nesdb.go.th

4. ข้อมูลหน่วยงานที่สำคัญ

หน่วยงาน	โทรศัพท์	อีเมล
1. สำนักนายกรัฐมนตรี	0-2280-3000	www.thaigov.go.th
2. ธนาคารแห่งประเทศไทย	0-2283-5353	www.bot.or.th
3. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน	0-2537-8111	www.boi.go.th
4. สำนักงานสถิติแห่งชาติ	0-2281-0333	www.nso.go.th
5. กระทรวงการคลัง	0-2273-9021	www.mof.go.th
6. กระทรวงพาณิชย์	0-2507-8000	www.moc.go.th
7. กระทรวงอุตสาหกรรม	0-2202-3000	www.industry.go.th
8. กระทรวงการต่างประเทศ	0-2643-5000	www.mfa.go.th
9. กระทรวงสาธารณสุข	0-2590-1000	www.moph.go.th
10. กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	0-2640-9600	www.moste.go.th
11. กระทรวงศึกษาธิการ	0-2628-5600	www.moe.go.th
12. กระทรวงแรงงาน	0-2248-5558	www.mol.go.th
13. กระทรวงมหาดไทย	0-2222-1141-55	www.moi.go.th
14. กระทรวงคมนาคม	0-2283-3000	www.motc.go.th
15. กระทรวงพลังงาน	0-2226-4772	www.energy.go.th
16. กระทรวงยุติธรรม	0-2502-6500	www.moj.go.th
17. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	0-2281-5884	www.moac.go.th
18. กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	0-2298-2049	www.monre.go.th

หน่วยงาน	โทรศัพท์	อีเมล
19. กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์	0-2659-6228-9	www.social.go.th
20. กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	0-2238-5422, 0-2238-5424-6	www.ict.go.th
21. กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา	0-2214-4642, 0-2214-0120	www.mots.go.th
22. การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย	0-2250-5500	www.tat.or.th
23. กระทรวงวัฒนธรรม	0-2883-5355	www.culture.go.th
24. หอการค้าไทย	0-2622-1111	www.thaiechamber.com
25. สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย	0-2229-4255	www.fti.or.th
26. สมาคมธนาคารไทย	0-2264-0883-6	www.tba.or.th
27. สถานทูตต่างประเทศในประเทศไทย		www.mfa.go.th/Foreign Missions in Thailand

คณะทำงานจัดทำหนังสือข้อมูลที่น่าสนใจของประเทศไทย ปี 2547

1. นายสันติ	บางอ้อ	ที่ปรึกษาคณะทำงาน
2. นางจุฑามาศ	บารมีชัย	ที่ปรึกษาคณะทำงาน
3. นายอาคม	เต็มพิทยาไพสุฐ์	ที่ปรึกษาคณะทำงาน
4. นางสาวพรพิมล	วรติส	ประธานคณะทำงาน
5. นางจิราภรณ์	พรหมสิทธิ์	คณะทำงาน
6. นางวนิดา	มทากิจ	คณะทำงาน
7. นายสุรชัย	คุ้มสิน	คณะทำงาน
8. นายจิตติ	ชื่นยง	คณะทำงาน
9. นางสาวจันทิมา	ฉัตรไชยสิทธิกุล	คณะทำงาน
10. นางสุจิตราภรณ์	นาคะลักษณ์	คณะทำงาน
11. นางสาวสุนิสา	บุญโยภาส	คณะทำงาน
12. นางสาวปริญญะ	พิบูลสรารุณ	คณะทำงาน
13. นายไชยยงค์	มงคลกิจงาม	คณะทำงาน
14. นางสาวปิยะนิตย์	อินนพรัตน์วิบูล	คณะทำงาน
15. นางสาวอานันท์ชนก	สกลธวัจนี	คณะทำงาน
16. นางนิตยา	กมลวานนิศา	คณะทำงานและเลขานุการ
17. นางกานัน	ชนาธิปภรณ์	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
18. นางนิสวันต์	พิชญ์ดำรง	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ